

BIOCEN TRÁ

Opatrenja v lesni krajini

A1 uplatňovať prírodné hospodárenie v lesoch – vyčlenenie prírodného hospodárenia na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber) prírodným spôsobom bez odlišnosti minimálnych požiadaviek stanovených

přibližným způsobem hospodářská minimalizoval velikost obnovovaných ploch a volil nesymetrické tvary obnovných prvků, optimalizoval výstavbu

obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov v porastoch ponechávať

stromy na dožak: duté a kliezne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej

Strukturou lesa, obzvlášť stavy jelenej zveri na úrovni nechránenej obno-
viteľných drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použíba-

chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a príbližovania dreva,

A2 vyčistiť dostatočne veľké územia ponechané na samovývoj prednost

A3 vyčistiť lvy vďaka dravého na území biocentra

Opotreba v pešni krajini

B1 podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných

B2 zabezpečiť špeciálny manažment pre mokrade v NPR Močiar a jej ochrannom pásmo

Controllo: un'azienda italiana

C1 vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie

C2 nepřipustí fašbu nerostných surovin a minimalizuje umiesťovanie

C3 neprípustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry

C4 kompenzovať stratu časti plochy biocentra v dôsledku vystavby diaľnice D1 výsadbou leša a vytvorením malých vodných plôch

BIOKORIDORY

D1 regulovať komerčnú faľbu šírku v konde

D2 minimalizovať úmyselný výrub drevín v rive Váhu
D3 vyčistiť výstavbu MVE a ďalších priečnych prekážok v toku

D5 vyvíjí asociáciu chemických látok

D6 reguloval z arýflovanie nepôvodnými druhmi, snažil sa o obnovu druhovitého spektra v buňfary.

D7 regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, rybárske)

D9 vyvinúť úsilie na spriechodnenie baníer v loke

D11 vylučil budovanie nadradenej dopravnej infraštruktúry

B12 na vhodnom mieste vybudovať exodukt, vrátane navádzacích prvkov (oprotie diaľnice, vegetačné úpravy, ...)

D14 realizovať úsek D1 Turany - Hubová vo variante s tuneľom

Korbelka, v prípade, že to nebude akceptované realizovať maximum opatrení na zmiernenie negatívnych dôsledkov úžínového variantu na mi

faury

Prvky RÚSES okresu Turčianske Teplice

PRBc1 Bralná Fatra

PRBc Bralná Fatra je súčasťou **NP Veľká Fatra** (3. stupeň ochrany), SKUEV0238 Veľká Fatra a SKCHVU033 Veľká Fatra. Jeho jadro tvorí NPR Veľká Skalná (5. stupeň ochrany) a maloplošné chránené územia ležiace mimo okresu Turčianske Teplice (NPR Tlstá, NPR Padva).

V jadre PRBc Bralná Fatra sa nachádzajú najmä nasledovné biotopy európskeho významu: Vápnomilné bukové lesy (9150), Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty (6170), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (dôležité stanovišťa vstavačovitých) (6210), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Horské kosné lúky (6520), Penovcové prameniská (7220), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Kosodrevina (4070), Javorovo-bukové horské lesy (9140), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), Vysokobylinné smrekové lesy (9410), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánneho stupňa (8120), Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolínneho stupňa (8160) a Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130). Z vyšších rastlín tu boli zaznamenané druhy ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*) (Vološčuk, Vnuk 1973), marinka Neilreichova (*Asperula neilreichii*), sklenobyľ bezlístá (*Epipogium aphyllum*) (Bernátová

1979), oman hnidákový (*Inula conyzae*) (Petrikovich 1913), cesnak bleďožltý (*Allium ochroleucum*), medvedica lekárska (*Arctostaphylos uva-ursi*), marinka farbiarska (*Asperula tinctoria*), prílbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), krušík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), smrečinec plazivý (*Goodyera repens*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), horček fatranský (*Gentianella fatrae*), tis obyčajný (*Taxus baccata*) a iné. Zo živočíchov napr. teplomilovné druhy mäkkýšov, vzácny pásikavec *Cordulegaster boltoni* (Topercer et al. 1993), z obojživelníkov mlok horský (*Triturus alpestris*) a mlok karpatský (*T. montandoni*), z vtákov tetraonidy (najmä jariabok *Tetrastes bonasia*), dravce, sovy (o. i. kivičok *Glaucidium passerinum*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*), m. malý (*F. parva*), významné druhy drobných zemných cicavcov, veľké šelmy, poľovná zver. Hranice PRBc sú upravené v zmysle GNÚSES.

NRBc1 Flochová

Flochová je najvyšším vrchom Kremnických vrchov s výškou 1316,9 m n. m. Súčasťou biocentra je územie európskeho významu **SKUEV0241** Svrčinník a **PR Svrčinník** (5. stupeň ochrany) a zasahuje sem chránené vtáčie územie **SKCHVU033** Veľká Fatra. V jadre biocentra nachádzame hlavne biotopy európskeho významu 9110 – Kyslomilné bukové lesy, 9130 – Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 – Javorovo-bukové horské lesy a 9410 – Horské smrekové lesy s ich charakteristickými druhmi nižších i vyšších rastlín. Medzi významné druhy živočíchov tu patria fúzač alpský (*Rosalia alpina*), tetraonidy, kivičok vrbáci (*Glaucidium passerinum*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), dubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*) a vlk dravý (*Canis lupus*). Ide o novonavrhnuté NRBc.

NRBc2 Turiec

NRBc Turiec sa nachádza v Turčianskej kotline mimo národných parkov a chránených krajinných oblastí s jadrom NPR Turiec (4. stupeň ochrany) a územím európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok (z oboch do predmetného územia zasahuje južná časť). Zahŕňa relatívne zachovalé dno vnútrohorskej kotliny v Západných Karpatoch, s významnými teplomilnými i mokradnými biocenózami. Rieka Turiec v dĺžke 31 km s bohatými meandrami je pôvodným refúgiom hlavátky podunajskej (*Hucho hucho*). Dôvodom návrhu jadrového územia je zachovanie pôvodného biotopu hlavátky i ďalšej pôvodnej ichtyofauny, bohatej a biogeograficky významnej fauny bentických bezstavovcov a ekologicky i krajinársky zachovalej ukážky nívnych ekosystémov Turčianskej kotliny s významnými vodnými i príbrežnými spoločenstvami a fungujúcimi prirodzenými procesmi nívnej dynamiky (najmä periodické záplavy a laterálna spojitosť).

Vegetácia územia je mozaikou rastlinných spoločenstiev od vodných plôch cez slatinné a zamokrené travinno-bylinné porasty po mezofilné lúky. Brehové porasty tvoria vrbý, topole a jelša lepkavá. Fyziognomicky sa uplatňujú: trst' obyčajná (*Phragmites australis*), spoločenstvá vysokých ostríc (najmä *Carex buekii*) a roztrúsene stromové a krovité vrbý, ktoré vytvárajú osobitný krajinný ráz. K floristicky najpestrejším patria spoločenstvá s ostricou Davallovou (*Carex davalliana*) a ostrevkou karpatskou (*Sesleria caerulea*) (na Slovensku známa iba odtiaľto). Zo vzácnnejších druhov tu rastie kosatec sibírsky (*Iris sibirica*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), ostrica trsnatá (*Carex cespitosa*), o. pobrežná (*C. riparia*) a i. Z biotopov európskeho významu sú

tu vyvinuté 91E0 - Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, 3150 - Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, 3220 - Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov, 3260 - Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion, 3270 - Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodion rubri p.p. a Bidention p.p., 6210 - Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (okrajovo), 6410 - Bezkolencové lúky, 6430 - Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa, 6510 - Nížinné a podhorské kosné lúky a 7230 - Slatiny s vysokým obsahom báz. Medzi významné druhy živočíchov tu patria hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*), ploska pásavá (*Alburnoides bipunctatus*), čerebľa pestrá (*Phoxinus phoxinus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (**Callimorpha quadripunctaria*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*) i bahnískový (*M. nausithous*), korytko riečne (*Unio crassus*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), šidielko (*Coenagrion ornatum*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), plž severný (*Cobitis taenia*) a rak riečny (*Astacus astacus*).

NRBc3 Sokol – Žiar

NRBc Sokol – Žiar sa vyznačuje veľkou diverzitou. Okrem lesných druhov sú hojné i druhy vyskytujúce sa v skalných, lúčnych, xerotermných a mokradových biotopoch. Vo vápnených prameniskách žijú vzácne druhy mäkkýšov – glaciálny relikt pimplík močiarny (*Vertigo geyeri*) a pimplík mokradový (*Vertigo angustior*) (www.sopsr.sk). Obidva sú zároveň aj druhy európskeho významu. Na xerotermných lokalitách sa zriedkavo vyskytuje motýľ jasoň červenooký (*Parnassius apollo*). K charakteristickým chrobákom bučín patrí fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), prioritný druh európskeho významu. Z obojživelníkov boli zaznamenané: salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Bufo viridis*) a rosníčka zelená (*Hyla arborea*). Z plazov boli zistené jašterica bystrá (*Lacerta agilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), slepých lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková (*Natrix natrix*), užovka hladká (*Coronella austriaca*). Koncom zimy môžeme počuť na viacerých skalnatých lokalitách húkanie výra skalného (*Bubo bubo*). Na skalné biotopy je viazaný sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*). Z ďalších druhov dravcov boli zistené v hniezdnom období aj sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), jastrab veľký (*Accipiter gentilis*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), zo sov kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) a sova dlhochvostá (*Strix uralensis*).

Do NRBc Sokol – Žiar zasahuje genofondová lokalita Húčľava – Sokol – Chlieviská. Ide o málo narušený rozľahlejší komplex starých bučín a bukojedlín so smrekom, jarabinami a ďalšími drevinami s výskytom viacerých druhov dravcov a sov, bociana čierneho (*Ciconia nigra*), jariabka hôrneho (*Tetrastes bonasia*), žlny sivej (*Picus canus*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*) a i. Súčasťou NRBc je aj genofondová lokalita Moškovecké a Ondrašovské skaly. Charakterizuje ju kalcifilná lesná i skalná vegetácia a krasové javy.

RBc1 Brieštie (Červený vršok - Zadné pole - Murovaná skala)

Extenzívne teplomilnejšie spoločenstvá pasienkov a lesíky s výskytom prírodoochranné významných druhov rastlín, bezstavovcov – kobyľka hnedá (*Decticus verrucivorus*), pavúky (rad *Araneae*), šťúriky (rad *Pseudoscorpionidea*) i stavovcov – užovka hladká (*Coronella austriaca*) (Topercer et al. 1993), žlna sivá (*Picus canus*). Hranice RBc boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

RBc2 Hadviga - Miestny hon – Hegland

Extenzívne pasienkové spoločenstvá s výskytom prírodoochranné významných druhov rastlín (Topercer et al. 1993) a stôp historických krajinných štruktúr (kamenice, staré medze). Hranice RBc boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

RBc3 Hriadky (Hrádky)

Mezofilné a mezoxerofilné lesné spoločenstvá zvyškov karpatských dubohrabín s prirodzenou štruktúrou na neovulkanitoch v biogeograficky okrajovej polohe s výskytom vzácných teplomilových a skalných fytoocenóz i druhov rastlín a živočíchov. Z vyšších rastlín tu rastie napr. valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), pyštek kručinkolistý (*Linaria genistifolia*), hlaváč žltkastý (*Scabiosa ochroleuca*), rozchodník prudký (*Sedum acre*), rimbaba karpatská (*Pyrethrum clusii*), dub žltkastý (*Quercus dalechampii*), dub mnohoplodý (*Q. polycarpa*), vudsia skalná (*Woodsia ilvensis*), dušovka roľná (*Acinos arvensis*), sezel pestrý (*Seseli pallasii*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*) (Magic 1983). Zo živočíchov sú významné druhy teplomilovej arachnofauny i entomofauny (Topercer et al. 1993), z chrobákov napr. chránený fuzáč alpský (*Rosalia alpina*).

RBc4 Kotian – Sokol – Balážovo – Borová kaluž

Rozsiahle reprezentatívne inundačné územie Turca so značnou diverzitou pravidelne zaplavovaných mokradových fytoocenóz (spolu s príslušnými časťami NRB Turiec), v ktorých sa vyskytujú druhy ako okrasa okolkatá (*Butomus umbellatus*), škripinka stlačená (*Blysmus compressus*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), steblovka hájna (*Glyceria nemoralis*), hadovník väčší (*Bistorta major*), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), valeriána dvojdomá (*V. dioica*), ostrica trsnatá (*Carex cespitosa*), ostrica sivastá (*C. canescens*), ostrica ježatá (*C. echinata*), ostrica žltá (*C. flava*), ostrica šupinatoplodá (*C. lepidocarpa*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), vrbovka potočná (*Epilobium palustre*) (Škovirová 1987). Územie je významné aj výskytom niektorých mokradových bezstavovcov, obojživelníkov – skokan zelený (*Rana kl. esculenta*) a hniezdiacich, ale najmä migrujúcich druhov vodných vtákov - beluša veľká (*Ardea alba*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), kačica ostrochvostá (*Anas acuta*), kačica lyžičiarka (*A. clypeata*), kačica chrapačka (*A. querquedula*), kačica hvizdárka (*A. penelope*), žeriav popolavý (*Grus grus*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), kulík bledý (*Pluvialis squatarola*), kulík zlatý (*P. apricaria*), brehár čiernochvostý (*Limosa limosa*), kalužiak sivý (*Tringa nebularia*), kalužiak tmavý (*T. erythropus*), kalužiak močiarny (*T. glareola*), kalužiak perľavý (*T. ochropus*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), močiarnica tichá (*G. media*), kaňa močiarna (*Circus*

aeruginosus), kaňa sivá (*C. cyaneus*) - ako ich dôležitá migračná zastávka. Vyskytujú sa tu druhy významných vodných bezstavovcov - žiabronôžka (*Siphonophanes grubii*), vznášavka (*Hemidiaptomus amblyodon*) (Darola 1979), z vtákov ešte svrčiak zelenkavý (*Locustella naevia*), trsteniarik malý (*Acrocephalus schoenobaenus*), strnádka trstinová (*Emberiza schoeniclus*) a i. Hranice Rbc boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

RBc5 Kurací vršok – Vlčanová

Čiastočne narušené (ťažba, divé skládky) výrazne xerotermofilné travinno-bylinné fytocenózy s dominanciou ostrice nízkej (*Carex humilis*). Rastie tu tiež fúzatka prstnatá (*Botriochloa ischaemum*), stoklas jednosteblový (*Bromus monocladus*), nevädzka porýnska (*Acosta rhenana*), klinček včasný pravý (*Dianthus praecox subsp. praecox*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), horček fatranský (*Gentianella fatrae*), gulôčka srdcovitolistá (*Globularia cordifolia*), nátržník Tabernamontanov (*Potentilla tabernaemontani*), sezel ročný (*Seseli annuum*) (Bernátová ms., Škovirová 1987), ako aj teplomilnej entomofauny (*Coleoptera*, *Buprestidae*) a arachnofauny (Topercer et al. 1993).

RBc6 Rakšianske rašelinisko

Jadro biocentra predstavuje NPR Rakšianské rašelinisko (4. stupeň ochrany), ktoré tvoria slatinné spoločenstvá na penovcoch s výskytom ohrozených a vzácných druhov. Osobitnú pozornosť si zasluhuje najmä výskyt vzácnnej rosičky anglickej (*Drosera anglica*), ale aj ďalšie rašeliniskové druhy ako prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), vřba rozmarinolistá (*Salix rosmarinifolia*), z ostríc ostrica Davallova (*Carex davalliana*). Zaujímavá je aj bohatá fauna bezstavovcov, z mákkýšov napr. pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*).

RBc7 Vyšehrad

Biocentrum s jadrom v NPR Vyšehrad (4. stupeň ochrany), ktorá bola vyhlásená na ochranu vápencového masívu v pohorí Žiar s teplomilnejšou lesostepnou vegetáciou a zriedkavými druhmi hmyzu. Spadá pod správcovstvo CHKO Ponitrie, k. ú. Jasenovo, Vyšehradné, Solka. (<http://uzemia.enviroportal.sk/>).

RBc8 Medzi vodami

Biocentrum s jadrom v NPR Turiec (4. stupeň ochrany), Hygro- až mezofilné pravidelne zaplavované lúky s výskytom viacerých migrujúcich vodných vtákov: kalužiak sivý (*Tringa nebularia*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*), pŕhlaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*).

RBc9 Moškovecká terasa (pod Kratinami)

Je súčasťou ramsarského územia Morade Turca. Dobre vyvinuté xerotermofilné fytocenózy s prevahou ostrice nízkej (*Carex humilis*), s výskytom ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*), ľ. tenkolistého (*L. tenuifolium*), hmyzovníka muchovitého (*Ophrys insectifera*),

hlaváča sivastého (*Scabiosa canescens*) a ďalších xerotermofilných druhov. Na nive v priamom kontakte slatinisková mokraď s prítomnosťou ostrevky karpatskej (*Sesleria uliginosa*) (Topercer et al. 1993).

➤ Biokoridory nadregionálne

NRBk1 Vodný tok Turiec

Ako nadregionálny biokoridor bol vyčlenený vodný tok Turiec, pozdĺž ktorého a v priestore Vyšehradu prebieha značná časť pohybov bioty medzi Ponitřím, Turcom a Považím.

Predstavuje prírode blízky ekosystém podhorskej rieky Turiec s veľmi dobre vyvinutými a druhovo bohatými brehovými porastmi, prirodzeným režimom toku i charakterom koryta a s nadregionálne významnou refugiálnou a interakčnou (koridorovou) funkciou. Príbrežné mokradové travinno-bylinné spoločenstvá s výskytom druhov ako ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), ostrica trsnatá (*C. cespitosa*), ostrica oblasť (*C. diandra*), dvojzub ovisnutý (*Bidens cernua*), krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), žltuška orličkolistá (*Thalictrum aquilegifolium*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), spoločenstvá hydrofytov s močiarkou vodnou (*Batrachium aquatile*), močiarkou nit'ovitolistou (*B. trichophyllum*), červenavcom kučeravým (*Potamogeton crispus*), červenavcom prerastenolistým (*P. perfoliatus*), červenavcom hrebenatým (*Potamogeton pectinatus*), zanichelkou močiarnou (*Zannichellia palustris*). Prítomných je viac ako 1000 druhov bentosu (56 nových pre faunu resp. flóru Slovenska), významné druhy vážok, 27 druhov kruhoústnic a rýb – napr. mihúľa ukrajinská (*Eudontomyzon mariae*), hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), plž severný (*Cobitis taenia*), ploska pásavá (*Alburnoides bipunctatus*), viacero druhov obojživelníkov a plazov – skokan zelený (*Rana kl. esculenta*), vyše 180 druhov vtákov (78 hniezdičov) a prírodoochranné významné druhy cicavcov, najmä vydra riečna (*Lutra lutra*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), myšovka horská (*Sicista betulina*) (Vesteničský, Vološčuk 1986, Kadlečík, Topercer 1993).

Súčasťou biokoridoru sú genofondové lokality: **Riečny ekosystém Turca** - prírode blízky ekosystém podhorskej rieky Turiec s veľmi dobre vyvinutými a druhovo bohatými brehovými porastmi, prirodzeným režimom toku i charakterom koryta a s nadregionálne významnou refugiálnou a interakčnou (koridorovou) funkciou. Ďalšou genofondovou lokalitou sú **Fínske domky** - mozaika prameniskových (zväz *Cardaminion amarae*), nízkosteblových, vysokosteblových (zväz *Magnocaricion*), krovitých (najmä vřby) i stromovitých nívnych mokradových spoločenstiev. **Rybníky pri Požehoch** – predstavujú hospodársky využívané, no menej vyrušované menšie rybníky s úzkymi lemami litorálnej travinno-bylinnej vegetácie a ostrovkovitým výskytom vodných makrofytov, predstavujúce migračnú zastávku pre viaceré druhy vtákov. **Požežská terasa** tvorí hranu a stráň terasy s výskytom viacerých starých jedincov duba letného (*Quercus robur*) značných dimenzií. Pod **Mútnikom** charakterizuje nívna mokraď s dobre vyvinutými nenarušenými fytocenózami zväzu *Magnocaricion*. **Kotian - Sokol - Balážovo - Borová kaluž (RBc)** predstavujú rozsiahle reprezentatívne inundačné územie Turca so značnou diverzitou pravidelne zaplavovaných mokradových fytocenóz. V severnej časti okresu sú súčasťou biokoridoru genofondové lokality **Dolný tok Teplice** - väčší potok s málo narušeným, miestami meandrujúcim korytom s vyvinutými travinno-bylinnými litorálnymi fytocenózami, **Pod hrbmí** - nívne mokradové fytocenózy zväzov *Caricion davallianae*, *Magnocaricion*, *Phragmition* a **Brezový háj** - zvyšok zazemneného ramena Turca s drevinovou i travinno-bylinnou mokradovou vegetáciou.

NRBk2 Vodný tok Jasenica

Je to ľavostranný prítok Turca, má dĺžku 10,6 km a je tokom IV. rádu. V Žiari preteká dolinou Veľká Jasenica. Do Turca sa vlieva východne od obce Slovenské Pravno. Časť vodného toku predstavuje genofondová lokalita Trávniky. Ide o reguláciu čiastočne narušený úsek vodného toku s výskytom vzácného druhu dvojkrídlovca rodu *Hilara* (Topercer et al. 1993).

NRBk3 Územie Handlová – Turček

Biokoridor prechádza okresom Turčianske Teplice iba krátkym úsekom (cca 9 km), severozápadným až juhozápadným smerom od obce Turček. Leží na severozápadnom úpätí Kremnických vrchov v pramennej oblasti rieky Turiec. Povrch oblasti je vrchovinný až hornatinný, podklad tvoria sopečné horniny ako andezity, ryolity a ryodacity. Ekoton prechádza cez oblasť jedľobučín so zmeneným drevinovým zložením v prospech smrečín, krovitých lemov, medzí a extenzívnych pasienkov.

➤ Biokoridory regionálne

RBk1 Vodný tok Teplica

Vodný tok Teplica je pravostranným prítokom Turca, má dĺžku 27,5 km a je tokom IV. rádu. Starší názov toku je Žarnovica. Dodnes sa tak označuje horný tok od prameňa po sútok s Dedinským potokom. Vzniká vo Veľkej Fatre, v podcelku Bralná Fatra, na juhozápadnom svahu Kráľovej skaly (1 377,2 m n. m.) v nadmorskej výške približne 1 000 m n. m. Biela voda je ľavostranný prítok Teplice, do ktorej ústí pri obce Čremošné. Súčasťou regionálneho biokoridoru sú dve genofondové lokality Dolný tok Teplice a Stredný tok Teplice - predstavujú meandrujúce úseky toku s vyvinutými travinno-bylinnými príbrežnými fytoocenózami. Vyskytujú sa tu viaceré druhy ostríc (*Carex spp.*), chrastníca trst'ovníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), škripina lesná (*Scirpus sylvaticus*), steblovka (*Glyceria sp.*), z drevín víbba krehká (*Salix fragilis*), víbba purpurová (*S. purpurea*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*A. incana*). Zo živočíchov sú prítomné viaceré druhy rýb a druhovo bohatšie zoskupenia vtákov, ako aj stály výskyt vydry riečnej (*Lutra lutra*).

RBk2 Ekoton Veľkej Fatry Horná Štubňa – Dolná Štubňa – Háj– Mošovce

Ekoton sa nachádza v južnej časti Turčianskej kotliny. Tiahne sa SV smerom od obce Horná Štubňa, okolo mestskej časti Turčianske Teplice – Dolná Štubňa a obce Háj k obci Mošovce. Zväčša pahorkatinný povrch tvoria tret'ohorné usadeniny pokryté sprašovými hlinami a štrkopieskami náplavových kužeľov. Ekoton vedie okrajom lesa, tvoreným náhradnými spoločenstvami po dubovohrabových lesoch s prevahou borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) a smreka obyčajného (*Picea abies*). V prítokoch rieky Turiec žije vydra riečna (*Lutra lutra*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), v lesoch o.i. jariabok hôrny

(*Tetrastes bonasia*), holub plúžik (*Columba oenas*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), žlna sivá (*Picus canus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), v ekotone žlna zelená (*Picus viridis*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), kukučka (*Cuculus canorus*), pŕhlviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), strnádka lúčna (*Miliaria calandra*) a i.

Súčasťou ekotonu sú genofondové lokality Jazierko pri Strážnej hore - opustené malé štrkovisko významné z hľadiska výskytu vážok a obojživelníkov (Topercer et al. 1993), Strážna hora - nepôvodné sukcesne progresívne porasty s prevahou borovice sosny, so zarastajúcimi enklávami nelesnej xerotermofilnej vegetácie (Petrikovich 1913, Škovirová 1987) a teplomilnej malakofauny, arachnofauny - pradiarka (*Enoplognatha oelandica*) i entomofauny (Topercer et al. 1993), Poleje - hodnotný úsek ekosystému potoka s prevažne jelšovými brehovými porastami (Kadlečík in verb.) a Šiare - potôčik s vyvinutým brehovým porastom vrúb, jelší a jaseňa, v hornej časti toku malý zvyšok slatiniskových fytoocenóz zväzu *Caricion davallianae* (Topercer et al. 1993).

RBk3 Ekoton Žiaru Budiš – Sklené

Ekoton prechádza úpäťm pohoria Žiar medzi obcami Budiš a Sklené. Vedie okrajom lesa, tvoreným najmä nepôvodnými smrečínami s prímiesou borovice, brezy, osiky a p. Obec Budiš leží v juhozápadnej časti Turčianskej kotliny, v povodí potoka Jasenica, obec Sklené v južnej časti Turčianskej kotliny, v doline prítoku Turca. Reliéf prechádza zo západnej časti okresu z prevažne zalesneného pahorkatinného povrchu na kryštálických horninách a tret'ohorných štrkoch do juhozápadnej časti s prevažne odlesneným povrchom na tret'ohorných usadeninách, kryštaliniku a sopečných horninách v hornatine Žiaru a Kremnických vrchov. Na tektonickom zlome sú tri minerálne pramene.

Do ekotonu zasahujú genofondové lokality Budiš - malý zvyšok nivnej mokrade s dominanciou smlzu sivého (*Calamagrostis canescens*) a s narušeným vodným režimom (Topercer et al. 1993) Budiš, Levoské - malý zvyšok čiastočne narušenej nivnej mokrade s výskytom vachty trojlístej (*Menyanthes trifoliata*) a nátržnice močiarnnej (*Comarum palustre*) (Topercer et al. 1993), Hákovisko - údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, regionálne biocentrum a zároveň genofondová lokalita Za Hájom (Piešť) - mokrade so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, porastmi jelší a významnými mokraďovými druhmi pavúkov (Topercer et al. 1993) a genofondová lokalita Melišovo (Besná voda) - rašelinisko so stagnujúcou vodou s výskytom rašelinníka (*Sphagnum sp.*), nátržnice močiarnnej (*Comarum palustre*), fialky močiarnnej (*Viola palustris*) a smlníka močiarného (*Thysseilinum palustre*) (Topercer et al. 1993).

RBk4 Ekoton Žiaru Ondrašová-Jasenovo

Ekoton prechádza úpäťm pohoria Žiar medzi obcami Ondrašová a Jasenovo a slúži ako migračný koridor hlavne pre stavovce. Vedie okrajom lesa, tvoreným hlavne nepôvodnými smrečínami a borinami s prímiesou smrekovca, buka, brezy, osiky, jelše a i. Obec Ondrašová leží v juhozápadnej časti Turčianskej kotliny východne od úpäť Žiaru, obec Jasenovo leží v strednej časti pohoria Žiar pri juhozápadnom okraji Turčianskej kotliny v hlboko zarezanom údolí potoka Jasenica.

Reliéf prechádza zo severozápadnej časti okresu z rovinného a pahorkatinného povrchu so silne zarezanými údoliami v druhohorných horninách do západnej časti s prevažne hornatinným povrchom v druhohorných horninách, len v južnej časti sa nachádza úzky pás kryštálických hornín s výskytom malých zvyškov vresovísk (napr. pri Rudne) s účasťou *Calluna vulgaris*, *Carex pilulifera*, *Dianthus deltoides*, *Festuca brevipila*, *Genista germanica*, *G. pilosa*, *Nardus stricta*, *Pilosella officinarum* a i. (Bernátová nepubl.). Do

ekotonu zasahuje genofondová lokalita **Jasenovo**, ktorú charakterizujú teplomilné krovinové i bylinné spoločenstvá (Topercer et al. 1993) a výskyt penice jarabej (*Sylvia nisoria*).

RBk5 Mošovce – Stráž – Mošovce – Dielnice a Mošovce – Kevice – Markovice – Laclavá – Polerieka

Z východu na západ rozdvojený biokoridor typu „nášľapné kamene“ (stepping stones), pozostávajúci z rôznych plôšok mimolesnej drevinovej vegetácie (poľné lesíky, aleje, brehové porasty, remízky, medze a iné ekotony), mokradiek a i. v matici kotlinových agroekosystémov, sprostredkujúci najmä migráciu a rozptyl (dispersal) kopytníkov, šeliem a lesných druhov vtákov medzi Veľkou Fatrou a Žiarom resp. i Lúčanskou Fatrou.

RBk6 Kurací vršok-Vlačanová – Bodorová – Čepčinský háj – Piešť

Biokoridor typu „nášľapné kamene“, pozostávajúci z rôznych plôšok mimolesnej drevinovej vegetácie (poľné lesíky, brehové porasty, remízky, medze a iné ekotony), mokradiek a i. v matici agroekosystémov, sprostredkujúci najmä migráciu a rozptyl kopytníkov, šeliem a lesných druhov vtákov medzi Veľkou Fatrou a Žiarom.

Genofondové lokality

Okrem vymedzených biokoridorov a biocentier si pozornosť zasluhujú aj ostatné prvky RÚSES, najmä genofondové lokality, ktoré sú dôležité pre zachovanie genofondu významných druhov rastlín a živočíchov.

1. Húčfava - Sokol – Chlieviská

Málo narušený rozľahlejší komplex starých bučín a bukojedlín so smrekom, jarabinami a ďalšími drevinami s výskytom viacerých druhov dravcov a sov, bociana čierneho (*Ciconia nigra*), jariabka hôrneho (*Tetrastes bonasia*), holuba plúžika (*Columba oenas*), tesára čierneho (*Dryocopus martius*), muchárika bieločrkého (*Ficedula albicollis*).

2. Moškovecké a Ondrašovské skaly

Kalcifilná lesná i skalná vegetácia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*), ponikleca slovenského (*Pulsatilla slavica*), hmyzovníka muchovitého (*Ophrys insectifera*), ľalie zlatohlavej (*Lilium martagon*), sov, holuba plúžika (*Columba oenas*), krkavca (*Corvus corax*), jazveca (*Meles meles*) a i.

3. Pavlova (dolina potoka Bystrica)

Menšie údolné slatinné rašelinisko so škripinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), sukcesne zmenené spolu v mozaike s podmáčanými lúkami horských a podhorských oblastí (Lk6).

4. Dolné Závozy

Staré, miestami rôznoveké lesné porasty s výskytom viacerých druhov sov a dravcov (Topercer et al. 1993), muchára sivého (*Muscicapa striata*), muchárika bieločrkého (*Ficedula albicollis*). Na vápencovom brale Sokol s dominanciou kostravy tvrdej (*Festuca pallens*) aj nevelká populácia vzácného čermeľa hrebenitého pravého (*Melampyrum cristatum* subsp. *cristatum*), tiež repíček repíkovitý (*Aremonia agrimonoides*), cesnak sivkastý horský (*Allium senescens* subsp. *montanum*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), pichliač panónsky (*Cirsium pannonicum*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), hruštička zelená (*Pyrola chlorantha*) (v lese) a i. (Bernátová 2011).

5. Brieštie (Červený vršok - Zadné pole - Murovaná skala)

Extenzívne teplomilnejšie spoločenstvá pasienkov a lesíky s výskytom prírodoochrane

významných druhov rastlín (Topercer et al. 1993) a živočíchov [kobyľka hryzavá (*Decticus verrucivorus*), pavúky (Araneae), štúriky (Pseudoscorpionidea), užovka hladká (*Coronella austriaca*), žlna sivá (*Picus canus*)]. Sukcesné štádiá s borievkou obyčajnou (*Juniperus communis*) tvoria významný biotop suchomilnej a teplomilnej flóry. Osobitný ráz oblasti dotvárajú hustejšie porasty borievky občasnej s prímiesou borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) a iných teplomilných drevín, najmä krov. V podraze prevládajú druhy mezofilných pasienkov, ich zastúpenie sa mení podľa stupňa degradácie alebo pokročilosti sukcesie. V malej ťažobní vápenca vzácny výskyt škardy smradľavej makolistej (*Crepis foetida* subsp. *rhoeadifolia*) (Bernátová 2011).

6. Hadviga - Miestny hon – Hegland

Extenzívne pasienkové spoločenstvá a lemové spoločenstvá lesov (staré rôznoveké lesné porasty) i s výskytom prírodoochrane významných druhov rastlín (*Coronilla vaginalis*, *Crepis foetida* subsp. *rhoeadifolia*, *Epipactis palustris* – Topercer et al. 1993, Bernátová nepubl.) i sov a chrapkáča poľného (*Crex crex*).

7. Jasenovo

Teplomilné krovinové i bylinné spoločenstvá (Topercer et al. 1993), výskyt svrčka (*Gryllus campestris*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*) a strakoša (*Lanius collurio*).

8. Vyšehrad

Vápencový vrchol s teplomilnejšou lesostepnou vegetáciou (Topercer et al. 1993) a zriedkavými druhmi vyšších rastlín: ostrica nízka (*Carex humilis*), ľan žltý (*Linum flavum*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), arábka strmobýľová (*Arabis glabra*), čiernohlávk zastrihovaný (*Prunella laciniata*) (Bernátová nepubl.) i hmyzu. Legislatívna ochrana: NPR Vyšehrad (4. stupeň ochrany).

9. Zadný kal

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou - podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) so škripinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), v dôsledku narušenia vodného režimu ohrozené sukcesiou.

10. Košarisková lúka

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou - podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) so škripinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), v dôsledku narušenia vodného režimu ohrozené sukcesiou.

11. Pri križi I.

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, tvorená biotopmi podmáčaných lúk horských a podhorských oblastí (Lk6), vegetáciou vysokých ostríc (Lk10) a jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov (Ls1.3), v ktorých dominuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a škripina lesná (*Scirpus sylvaticus*).

12. Pri križi II.

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou - podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) so škripinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), v dôsledku narušenia vodného režimu ohrozené sukcesiou.

13. Ivančiansky závoz

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou - podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) so škripinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), v dôsledku narušenia vodného režimu ohrozené sukcesiou.

14. Borcovská jama

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, tvorená biotopmi podmáčaných lúk

horských a podhorských oblastí (Lk6), vegetáciou vysokých ostríc (Lk10) a jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov (Ls1.3), v ktorých dominuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a škrípina lesná (*Scirpus sylvaticus*).

15. Hákovisko

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, tvorená biotopmi podmáčaných lúk horských a podhorských oblastí (Lk6), vegetáciou vysokých ostríc (Lk10), trstinových spoločenstiev mokradí (*Phragmites*, Lk11) a jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov (Ls1.3). Porasty tvoria tieto hlavné druhy: jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), škrípina lesná (*Scirpus sylvaticus*), pálka širokolistá (*Typha latifolia*), ostrica štíhla (*Carex acuta*), ostrica zobáčkata (*Carex rostrata*).

16. Za Hájom (Piešť)

Mokrade so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, s výskytom významných druhov ako ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica pašachorová (*C. pseudocyperus*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), olšovník rascolitý (*Selinum carviifolia*), veronika štíťovitá (*Veronica scutellata*) (Bernátová et al. 2006), porastami jelše a významnými mokradovými druhmi pavúkov (Topercer et al. 1993).

17. Nad boky

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou, tvorená biotopmi podmáčaných lúk horských a podhorských oblastí (Lk6), zaplavovaných travinných spoločenstiev (Lk9), nelesných brehových porastov zv. *Chenopodium rubri* a *Bidention* (Br5) a jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov (Ls1.3). Brehové porasty tvoria porast jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*) a vrb purpurovej (*Salix purpurea*), v bylinnej vrstve dominuje škrípina lesná (*Scirpus sylvaticus*).

18. Melišovo (Besná voda)

Rašelinisko so stagnujúcou vodou s výskytom taxónov rašelinníka (*Sphagnum* sp.), nátržnice močiarnnej (*Comarum palustre*), fialky močiarnnej (*Viola palustris*) a smldníka močiarnneho (*Peucedanum palustre*) (Topercer et al. 1993), ako i reprodukčnou lokalitou obojživelníkov (*Bufo bufo*, *Rana temporaria*).

19. Chotárny potok

Údolná mokraď so slatinno-rašeliniskovou vegetáciou - podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) so škrípinou lesnou (*Scirpus sylvaticus*), v dôsledku narušenia vodného režimu ohrozené sukcesiou.

20. Riečny ekosystém Turca

Prírode blízky ekosystém podhorskej rieky Turiec s veľmi dobre vyvinutými a druhovo bohatými brehovými porastmi, prirodzeným režimom toku i charakterom koryta a s nadregionálne významnou refúgiálnou a interakčnou (koridorovou) funkciou. Príbrežné mokradové travinnobylinné spoločenstvá s výskytom druhov ako ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), ostrica trsnatá (*C. cespitosa*), ostrica oblastá (*C. diandra*), dvojzub ovisnutý (*Bidens cernua*), krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), žltuška orlíčkolistá (*Thalictrum aquilegifolium*), ž. lesklá (*Thalictrum lucidum*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), veronikovec dlholistý (*Pseudolysimachion longifolium*), spoločenstvá hydrofytov s močiarkou vodnou (*Batrachium aquatile*), močiarkou nitovitolistou (*B. trichophyllum*), červenavcom kučeravým (*Potamogeton crispus*), červenavcom prerastenolistým (*P. perfoliatus*), červenavcom hrebenatým (*Potamogeton pectinatus*), červenavcom Berchtoldovým (*Potamogeton berchtoldii*), stolískom klasnatým (*Myriophyllum spicatum*) a zanichelkou močiarnou (*Zannichellia palustris*). Viac ako 1100 druhov bentosu (56 nových pre faunu resp. flóru Slovenska): podenky *Rhithrogena lobata*, *Baetis pentaphlebodes* a *Ecdyonurus macani*, pošvatka dlhotykadlová (*Taeniopteryx nebulosa*), pošvatka pochybná (*Nemoura*

dubitans), pošvatka býčia (*Siphonoperla taurica*), pošvatka Starmachova (*Brachyptera starmachi*), pošvatka vdovina (*Capnia vidua*), pošvatka dvojčelá (*Capnia bifrons*), potočník skalný (*Drusus monticola*), potočník dvojbodkový (*Drusus biguttatus*), prúdomilky *Liponeura brevirostris*, *Liponeura vimmeri*, *Liponeura decipiens*, významné druhy vážok, napr. vážka *Leucorhinia pectoralis*, klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*) a motýľov (modráčiky *Maculinea teleius* a *M. nausithous*). Z kruhoústnic mihul'a ukrajinská (*Eudontomyzon mariae*), z rýb patria k významným druhom hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), plž severný (*Cobitis taenia*), ploska pásavá (*Alburnoides bipunctatus*), čerebľa pestrá (*Phoxinus phoxinus*), podustva (*Chondrostoma nasus*), viacero druhov obojživelníkov a plazov, vyše 180 druhov vtákov (78 hniezdíčov) a významné druhy cicavcov, najmä vydra riečna (*Lutra lutra*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), myšovka vrchovská (*Sicista betulina*) (Vestnický, Vološčuk eds. 1986, Kadlečík, Topercer eds. 1993, Bernátová et al. 2006). Legislatívna ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsarský dohovor - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

21. Nad žliabkom

Poľný lesík s druhovo bohatou drevinovou synúziou, refúgium stavovcov vrátane poľovnej zveri (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: CHA Mošovské aleje (4. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

22. Mošovské aleje

Komplex sprievodnej líniovej drevinovej vegetácie okolo potoka a popri hlavných a poľných cestách v intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajine s výskytom jaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*), javora horského (*Acer pseudoplatanus*), javora mliečneho (*Acer platanoides*), lipy malolistej (*Tilia cordata*), orecha čierneho (*Juglans nigra*), jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*) a iných drevín značných rozmerov a prítomnosťou dutinohniezdíčov ako žlna zelená (*Picus viridis*) a muchár sivý (*Muscicapa striata*). Legislatívna ochrana: CHA Mošovské aleje (4. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

23. Mošovský park

Krajinársky, historický i dendrologicky významný park s výskytom viacerých druhov drevín značných rozmerov, ako napr. jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), javor horský (*A. pseudoplatanus*), javor mliečny (*A. platanoides*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), orech čierny (*Juglans nigra*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), brest horský (*Ulmus glabra*) a miestami s vyvinutým krovinovým poschodím, brehovými porastami Čiernej vody a významnou prítomnosťou dutinohniezdíčov ako žlna zelená (*Picus viridis*) i sivá (*P. canus*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), muchárik bieločrý (*Ficedula hypoleuca*). Legislatívna ochrana: CHA Mošovské aleje (4. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

24. Kevické háje

Nepôvodné borovicové porasty s druhovo pomerne bohatým krovinovým poschodím (najmä baza čierna - *Sambucus nigra*). Refúgium malej poľovnej zveri a spevavcov, hniezdisko sokola myšiara (*Falco tinnunculus*), myšiarky ušatej (*Asio otus*), vzácny výskyt myšiaka hrdzavého (*Buteo rufinus*) (Topercer et al. 1993) a haje červenej (*Milvus milvus*).

25. Čerňakovo - Pri hlísnej studni (rybníky)

Sústava malých rybníkov s vodnou a litorálnou vegetáciou, porastmi drevín s prevahou jelše a vrb a so zvýškom slatinnej vegetácie zväzu *Caricion davallianae* s výskytom druhov tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), ostrica metlinatá (*Carex elata*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica sivá pravá (*Carex flacca* subsp. *flacca*), ostrica Hostova (*Carex hostiana*), ostrica šupinatoplodá (*Carex lepidocarpa*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*), odemka vodná (*Catabrosa aquatica*), ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), rosička okrúhlolistá (*Drosera rotundifolia*), bahnička málokvetá

(*Eleocharis quinqueflora*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*) (Topercer et al. 1993), páperník širokolistý (*Eriophorum latifolium*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), potočnica jalová (*Nasturtium × sterile*) (jediná známa lokalita v SR), horčinka horká krátkokridla (*Polygala amara* subsp. *brachyptera*), červenavec maličký (*Potamogeton pusillus*), vrba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), bublinatka menšia (*Utricularia minor*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*) (Bernátová, Kučera 2010, Topercer et al. 1993), z vtákov prhl'aviar červenkastý (*Saxicola rubetra*). Legislatívna ochrana: CHA Mošovské aleje (4. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

26. Slatina pri Kuracom vršku

Malé prameniskové slatinné rašelinisko s fytocenózami zväzu *Caricion davallianae* (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

27. Kurací vršok – Vlčanová

Čiastočne narušené (ťažbou a nelegálnymi skládkami) výrazne xerothermofilné travinno-bylinné fytocenózy s dominanciou ostrice nízkej (*Carex humilis*) a ďalších druhov: fúzatka prstnatá (*Botriochloa ischaemum*), stoklas jednosteblový (*Bromus monocladus*), nevädzka porýnska (*Acosta rhenana*), klinček včasný pravý (*Dianthus praecox* subsp. *praecox*), chudóbka hájna (*Draba nemorosa*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), horček fatranský (*Gentianella fatrae*), guľôčka srdcovitolisá (*Globularia cordifolia*), nátržník Tabernamontanov (*Potentilla tabernaemontani*), zubkokvet žltý (*Orphantha lutea*) a sezel ročný (*Seseli annuum*). Zo živočíchov teplomilné pavúky a chrobáky (Coleoptera: Buprestidae) (Bernátová et al. 2006, Škovirová 1987, Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

28. Rybníky

Slatina s fytocenózami zväzu *Caricion davallianae* a prítomnosťou tučnice obyčajnej (*Pinguicula vulgaris*), ostrice Davallovej (*Carex davalliana*), ostrice vysokej (*Carex elata*), ostrice Hostovej (*Carex hostiana*), ostrice čiernej (*Carex nigra*), ostrice prosovej (*Carex panicea*) (Topercer et al. 1993), prvosienky pomúčenej (*Primula farinosa*), šašiny hrdzavej (*Schoenus ferrugineus*), baričky močiarnnej (*Triglochin palustre*), valeriány dvojdomé (*Valeriana dioica*) a i. (Škovirová in verb., Bernátová, Kučera 2010). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKUEV0238 - Veľká Fatra.

29. Mošovská Bukovina

Strž s mokradovou vegetáciou na dne, so značnou druhovou bohatosťou drevinovej synúzie a s refugiálnym významom najmä pre entomofaunu a stavovce vrátane poľovnej zveri: zajac poľný (*Lepus europaeus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

30. Pod dvorom

Malé slatinné rašeliniská s fytocenózami zväzu *Caricion davallianae* a s výskytom taxónov ostrica žltá (*Carex flava*), ostrica Hostova (*Carex hostiana*), ostrica šupinatoplodá (*Carex lepidocarpa*), ostrica Leutzova (*Carex × leutzii*), ostrica odchylná (*Carex appropinquata*), ostrica vysoká (*Carex elata*), hviezdoš močiarny (*Callitriche palustris*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), bahnička málokvetá (*Eleocharis quinqueflora*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), páperník širokolistý (*Eriophorum latifolium*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), lipkavec severný (*Galium boreale*), lipkavec močiarny (*Galium palustre*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*) - vymizla, tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*) (Topercer et al. 1993), vrba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*) (Bernátová in verb.). Legislatívna ochrana: Ramsar - Mokrade Turca.

31. Blažovský vrch

Väčší dobývaci priestor s pomerne veľkou kolóniou brehule hnedej (*Riparia riparia*) a výskytom prhl'aviara čiernohlavého (*Saxicola rubicola*).

32. Dolný tok Dolinky (Závodíe)

Prírodzený meandrujúci tok s dobre vyvinutými krovito-stromovitými brehovými porastmi s dominanciou vŕby krehkej (*Salix fragilis*), výskytom významných druhov ichtyofauny a ornitofauny. Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

33. Borcová

Prameň so slatinnými fytocenózami zväzu *Caricion davallianae* (Topercer et al. 1993) a výskytom ostrice vysokej (*Carex elata*) (Bernátová, Kučera 2010; Obuch in verb.)

34. Dolinka (Závodíe)

Väčší potok s málo narušeným meandrujúcim tokom s vyvinutými travinno-bylinnými litorálnymi fytocenózami s prevahou rodu ostrica (*Carex spp.*) a druhu chrastnica trstovníkovitá (*Phalaroides arundinacea*) (veľmi malé zastúpenie drevinovej synúzie), s výskytom viacerých druhov rýb a migrujúcich vodných vtákov (*Ardea cinerea*, *Gallinago gallinago*, *Anthus pratensis*).

35. Medzi vodami

Hygro- až mezofilné pravidelne zaplavované lúky s výskytom viacerých migrujúcich vodných vtákov: kalužiak sivý (*Tringa nebularia*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), prhl'aviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), z cicavcov piskor malý (*Sorex minutus*). Legislatívna ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

36. Vädžer - rybník

Rybník s vyvinutou litorálnou a slatinnou vegetáciou vrátane drevinových formácií s prevahou jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*). Rastliny: ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica Hostova (*C. hostiana*), ostrica odchylná (*C. appropinquata*), ostrica metlinatá (*C. paniculata*), ostrica žltá (*C. flava*), ostrica šupinatoplodá (*C. lepidocarpa*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), vrba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), škripinec dvojbliznový (*Schoenoplectus tabernaemontani*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*), valeriána lekárska (*V. officinalis*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), olšovník rascolistý (*Selinum carvifolia*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*) (Škovirová 1987). Živočích: rosníčka zelená (*Hyla arborea*), mloky (*Triturus sp.*), vodné vtáky: sliepka vodná (*Gallinula chloropus*), lyska čierna (*Fulica atra*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*) (Topercer et al. 1993), svrčiak zelenkavý (*Locustella naevia*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), strnádka trstová (*Emberiza schoeniclus*).

37. Ondrašovské terasy

Dobre vyvinuté xerothermofilné fytocenózy s dominanciou ostrice nízkej (*Carex humilis*) s výskytom druhov fialka skalná (*Viola rupestris*), kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), ľanolístnik prostredný (*Thesium linophyllum*), chl'pánik veľkouboorový (*Pilosella macrantha*), ľan rakúsky (*Linum austriacum*), ľan tenkolistý (*Linum tenuifolium*), kamienka lekárska (*Lithospermum officinale*), zubkokvet žltý (*Orphantha lutea*), púpavec sivý (*Leontodon incanus*), nátržník Tabernamontanov (*Potentilla tabernaemontani*), čiernohlávk veľkokvetý (*Prunella grandiflora*), sezel ročný (*Seseli annuum*) a horčinka väčšia (*Polygala major*). V susedstve na nive čiastočne narušené slatinné rašelinisko s výskytom ostrevky karpatskej (*Sesleria caerulea*) a ďalších význačných druhov (Topercer et al. 1993).

38. Šiance I.

Nepôvodné borovicové porasty na okrajoch s xerotermofilnými fytoocenózami s prevahou ostrice nízkej (*Carex humilis*) a s výskytom hmyzovníka muchovitého (*Ophrys insectifera*), zvončeka okrúhlostého (*Campanula rotundifolia* agg.), črievčičníka papučkového (*Cypripedium calceolus*), omanu mečolistého (*Inula ensifolia*), ľanu žltého (*Linum flavum*), ľ. tenkolistého (*L. tenuifolium*) a niektorými ďalšími prírodoochranné významnými druhmi (Topercer et al. 1993).

39. Za horou

Xerotermofilné fytoocenózy s účasťou ostrice nízkej (*Carex humilis*) a kostravy žliabkatej (*Festuca rupicola*) (Topercer et al. 1993) a výskytom dúšky panónskej (*Thymus pannonicus*), horca krížateho (*Gentiana cruciata*), ľanu tenkolistého (*Linum tenuifolium*), vemenníka dvojlistého (*Platanthera bifolia*) (Bernátová, Obuch in verb.).

40. Pod hrbmi

Nívné mokradňové fytoocenózy zväzov *Caricion davallianae*, *Magnocaricion*, *Phragmition* s výskytom ostrice Davallovej (*Carex davalliana*), ostrice Buekovej (*Carex buekii*), zo živočíchov kalužiachik malý (*Actitis hypoleucos*), trsteniarik malý (*Acrocephalus schoenobaenus*), príhľaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), strnádka trstová (*Emberiza schoeniclus*). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

41. Kostelec

Xerotermofilné spoločenstvá s prevahou ostrice nízkej (*Carex humilis*) a kostravy žliabkatej (*Festuca rupicola*) (Topercer et al. 1993).

42. Laclavá

Lesík s viacerými druhmi stromov a krovín s hniezdením myšiarki ušatej (*Asio otus*), sokola myšiara (*Falco tinnunculus*), krkavca čierneho (*Corvus corax*), vrany popolavej (*Corvus cornix*), drozda čviktavého (*Turdus pilaris*) a s úkrytmi poľovnej zveri: srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*).

43. Brezový háj

Zvyšok zazemneného ramena Turca s drevinovou i travinnobylinnou mokradňovou vegetáciou, s prevahou rodu ostrica (*Carex* spp.), druhu chrastrnica trstovníkovitá (*Phalaroides arundinacea*) a hniezdením príhľaviara červenkastého (*Saxicola rubetra*), strnádky trstovej (*Emberiza schoeniclus*). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

44. Štrkoviská na pravom brehu Teplice pri Ivančinej

Významná oddychová lokalita pre sťahovavé druhy vodných vtákov (*Ardea cinerea*, *Anas crecca*, *A. querquedula*, *Aythya fuligula*, *Vanellus vanellus*, *Tringa ochropus*, *Remiz pendulinus* a i.) i hniezdiče (*Anas platyrhynchos*, *Gallinula chloropus*, *Emberiza schoeniclus*).

45. Ivančinské močiare I. (od roku 2004 CHA Ivančinské močiare)

Vytážené väčšie rašeliniskové depresie so zvyškami slatinno-rašeliniskovej a litorálnej vegetácie s výskytom druhu bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), hrachor močiarny (*Lathyrus palustris*) (Bosáčková 1974), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*) (Cvachová 1988), páľka širokolistá (*Typha latifolia*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica zobáčíkatá (*Carex rostrata*), ostrica pašachorová (*Carex pseudocyperus*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*), žerušnica zúbkatá (*Cardamine dentata*) a z machov bankovec (*Brachythecium mildeanum*) a barinovka hrotitá (*Calliergonella cuspidata*) (Bernátová et al. 2006). Z vodných bezstavovcov žiabronôžka (*Siphonophanes grubii*), vznášavka (*Hemidiaptomus amblyodon*), z vtákov beluša veľká (*Ardea alba*), chochlačka

vrkočatá (*Aythya fuligula*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), bojovník bahenný (*Philomachus pugnax*), čorík čierny (*Chlidonias niger*), sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), chriašť malý (*Porzana parva*) (Darola 1979, Boháčik 1976), hvizdák malý (*Numenius phaeopus*), trsteniarik malý (*Acrocephalus schoenobaenus*), t. veľký (*A. arundinaceus*), svrčiak zelenkavý (*Locustella naevia*). Legislatívna ochrana: CHA Ivančinské močiare (4. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

46. Jazierko pri Jazerníci (Chránený areál)

Prírodné pramenisko s vodnou a vlhkomilovnou vegetáciou s výskytom ostrice metlinatej (*Carex paniculata*) a trste obyčajnej (*Phragmites australis*), žaburinky menšej (*Lemna minor*) (Vestenský, Vološčuk eds. 1986), valeriány dvojdoméj (*Valeriana dioica*), tiež s výskytom viacerých vodných bezstavovcov a hniezdením kačice divjej (*Anas platyrhynchos*), trsteniarika obyčajného (*Acrocephalus palustris*) a strnádky trstovej (*Emberiza schoeniclus*). Legislatívna ochrana: CHA Jazernické jazierko (4. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

47. Za cestou

Dávnejšie opustené menšie štrkovisko s krovitými vrbinami (*Salix purpurea*, *S. fragilis*) a nesúvislou vodnou a litorálnou vegetáciou s výskytom viacerých druhov vodných vtákov, ako napr. kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), kalužiachik malý (*Actitis hypoleucos*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*).

48. Hájkiky

Dávnejšie opustené menšie štrkovisko s malým podielom krovitých vrbin i vodnej a litorálnej vegetácie s výskytom viacerých druhov vodných vtákov, napr. volavka popolavá (*Ardea cinerea*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), kalužiachik malý (*Actitis hypoleucos*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*).

49. Za mostíkom

Plytká bezodtoková depresia s periodickou vodou na jar, s narušenou pôvodnou mokradňovou vegetáciou a výskytom niektorých migrujúcich druhov vtákov (Topercer et al. 1993).

50. Dolný tok Teplice

Väčší potok s málo narušeným, miestami meandrujúcim korytom s vyvinutými travinnobylinnými litorálnymi fytoocenózami s prevahou ostríc (*Carex* spp.), chrastrnice trstovníkovitej (*Phalaroides arundinacea*), škripiny lesnej (*Scirpus sylvaticus*) (nesúvislý brehový porast s prevahou jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*), vrbý purpurovej (*Salix purpurea*) a vrbý krehkej (*Salix fragilis*), miestami značných rozmerov), s výskytom viacerých druhov rýb a vtákov a vydry riečnej (*Lutra lutra*). Legislatívna ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

51. Hájičky

Plytká bezodtoková depresia s periodickou vodou na jar, s takmer úplne zmeneným (mezohygrofilným) charakterom vegetácie a výskytom niektorých migrujúcich druhov vtákov, ako napr. cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), bojovník bahenný (*Philomachus pugnax*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*).

52. Ivančinské močiare II. a III. (od roku 2004 CHA Ivančinské močiare)

Sčasti vyťažená väčšia rašelinisková depresia so zvyškami slatinno-rašeliniskovej vegetácie s prevahou rodu ostrica (*Carex spp.*) s prítomnými taxónmi páperník širokolistý (*Eriophorum latifolium*), pálka širokolistá (*Typha latifolia*), žaburinka trojbrázdová (*Lemna trisulca*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), žabník skorocelový (*Alisma plantago-aquatica*), pichliač potočný (*Cirsium rivulare*), s výskytom vodných bezstavovcov žiabronôžka (*Siphonophanes grubii*), vznášavka (*Hemidiaptomus amblyodon*) a vodných a mokradových druhov stavovcov, ako kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), k. chrapka (*A. crecca*), cibík chochlatý (*Vanellus vanellus*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), chriašť malý (*Porzana parva*), bojovník bahenný (*Philomachus pugnax*), slepočka vodná (*Gallinula chloropus*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*), ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*), trsteniarik malý (*Acrocephalus schoenobaenus*), t. veľký (*A. arundinaceus*). Legislatívna ochrana: CHA Ivančinské močiare (4. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

53. Kotian - Sokol - Balážovo - Borová kaluž (regionálne biocentrum)

Rozsiahle reprezentatívne inundačné územie Turca so značnou diverzitou pravidelne zaplavovaných mokradových fytoocenóz, v ktorých sa vyskytujú druhy ako okrasa okolkatá (*Butomus umbellatus*), škripinka stlačená (*Blysmus compressus*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), steblovka hájna (*Glyceria nemoralis*), hadovník väčší (*Bistorta major*), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), valeriána dvojdomá (*V. dioica*), ostrica trsnatá (*Carex cespitosa*), ostrica sivastá (*C. canescens*), ostrica ježatá (*C. echinata*), ostrica žltá (*C. flava*), ostrica šupinatoplodá (*C. lepidocarpa*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), víblovka potočná (*Epilobium palustre*) (Škovirová 1987), haluchovka vodná (*Phellandrium aquaticum*), smldník močiarny (*Peucedanum palustre*), veronikovec dlholistý pravý (*Pseudolysimachion longifolium* subsp. *longifolium*), červenavec maličký (*Potamogeton pusillus*), roripa obojživelná (*Rorippa amphibia*), ostrica vysoká (*Carex elata*), kým na nivných vyvýšeninkách v porastoch kostravy žliabkatej (*Festuca rupicola*) aj ruža galská (*Rosa gallica*) (Bernátová et al. 2006, nepubl.). Územie je významné aj výskytom niektorých mokradových bezstavovcov, obojživelníkov – skokan zelený (*Rana kl. esculenta*) a hniezdiacich, ale najmä migrujúcich druhov vodných vtákov - beluša veľká (*Ardea alba*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), kačica ostrochvostá (*Anas acuta*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), kačica hvizdárka (*Anas penelope*), kršiak rybár (*Pandion haliaetus*), sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*), žeriav popolavý (*Grus grus*), kulík bledý (*Pluvialis squatarola*), kulík zlatý (*Pluvialis apricaria*), kalužiak sivý (*Tringa nebularia*), kalužiak tmavý (*Tringa erythropus*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), močiarnica tichá (*Gallinago media*), hvizdák veľký (*Numenius arquata*), brehár čiernochvostý (*Limosa limosa*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), červenák karminový (*Carpodacus erythrinus*) - ako ich dôležitá migračná zastávka. Vyskytujú sa tu druhy významných vodných bestavovcov - žiabronôžka (*Siphonophanes grubii*), vznášavka (*Hemidiaptomus amblyodon*) (Darola 1979), z vtákov trasochvost žltohlavý (*Motacilla citreola*) (prvé zaznamenané hniezdenie v SR – Dobrota, Topercer 1997), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), trsteniarik malý (*Acrocephalus schoenobaenus*), svrčiak zelenkavý (*Locustella naevia*), strnádka trstová (*Emberiza schoeniclus*). Legislatívna ochrana: CHA Ivančinské močiare (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

54. Diviaky

Bezodtoková depresia so stagnujúcou vodou s viacerými typmi mokradových fytoocenóz s výskytom ostrice ježatej (*Carex echinata*), ostrice šupinatoplodej (*Carex lepidocarpa*), pápermika úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), ostrice štihlej (*Carex acuta*), ostrice ostrej (*Carex acutiformis*), ostrice zobáčkatej (*Carex rostrata*), ostrice pľuzgierkatej (*Carex vesicaria*),

nátržnice močiarnej (*Comarum palustre*), škripinca dvojbliznového (*Schoenoplectus tabernaemontani*), bielokvetu močiarného (*Parnassia palustris*), baričky močiarnej (*Triglochin palustre*), bezkolenca belasého (*Molinia caerulea*), hadovníka väčšieho (*Bistorta major*), čertkusa lúčneho (*Succisa pratensis*), valeriány lekárskej (*Valeriana officinalis*), vstavačovca májového (*Dactylorhiza majalis*), vachty trojlistej (*Menyanthes trifoliata*), všivca močiarného (*Pedicularis palustris*), prvosienky pomúčeney (*Primula farinosa*) (Škovirová, 1987), prasličky riečnej (*Equisetum fluviatile*), iskemníka zlatolistého (*Ranunculus auricomus*) (Bosáčková 1974), gracioly lekárskej (*Gratiola officinalis*) (vyhynutá) a z vtákov trasochvost žltého (*Motacilla flava*) a strnádky trstovej (*Emberiza schoeniclus*).

55. Diviacky háj, Prostredný močiar

Čistina s vegetáciou vysokých ostríc (Lk10) a slatín s vysokým obsahom báz (Ra6) v nepôvodnom smrekovom poraste. Vyskytujú sa tu typické druhy mokradí: nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), ostrica štihla (*Carex acuta*), o. žltá (*Carex flava* agg.), o. zobáčkátá (*Carex rostrata*), o. metlinatá *Carex paniculata*, valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*). Na okrajoch čistiny rastú viaceré staré jedince duba letného (*Quercus robur*) veľkých až veľmi veľkých rozmerov.

56. Dubové, pri hospodárskom dvore

Nivné slatinisko s viacerými význačnými druhmi: škripinec dvojbliznový (*Schoenoplectus tabernaemontani*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), ostrica ježatá (*Carex echinata*), o. šupinatoplodá (*C. lepidocarpa*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea* agg.), hadovník väčší (*Bistorta major*), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*) (Škovirová 1987). Legislatívna ochrana: Ramsar - Mokrade Turca.

57. Trávniky

Reguláciou čiastočne narušený úsek Jasenice s výskytom vzácneho druhu dvojkrídlovca rodu *Hilara* (Topercer et al. 1993).

58. Budiš

Malý zvyšok nivnej mokrade s dominanciou smlzu sivého (*Calamagrostis canescens*), výskytom ostrice ostrej (*Carex acuta*), o. zobáčkatej (*C. rostrata*), iskemníka plamenného (*Ranunculus flammula*) a s narušeným vodným režimom (Topercer et al. 1993).

59. Budiš, Levoské

Malý zvyšok čiastočne narušenej nivnej mokrade s výskytom vachty trojlistej (*Menyanthes trifoliata*), nátržnice močiarnej (*Comarum palustre*) (Topercer et al. 1993), ostrice zobáčkatej (*Carex rostrata*), zo živočíchov skokana hnedého (*Rana temporaria*), ropuchy (*Bufo bufo*), kunky žltobruchej (*Bombina variegata*), rosničky (*Hyla arborea*), jašterice živorodej (*Lacerta vivipara*), slepúcha lámavého (*Anguis fragilis*), užovky obojkovej (*Natrix natrix*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*) a i.

60. Moškovecká terasa (pod Kratinami)

Dobre vyvinuté xerotermofilné fytoocenózy s prevahou ostrice nízkej (*Carex humilis*), s výskytom ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*), ľ. tenkolistého (*L. tenuifolium*), hmyzovníka muchovitého (*Ophrys insectifera*), hlaváča sivastého (*Scabiosa canescens*), horca krížateho (*Gentiana cruciata*) a ďalších xerotermofilných druhov. Na nive v priamom kontakte slatinisková mokraď s prítomnosťou ostrevky karpatskej (*Sesleria uliginosa*) (Topercer et al. 1993), ostrice ostrej (*Carex acuta*), o. zobáčkatej (*C. rostrata*), o. prosovej (*C. panicea*), o. čiernej (*C. nigra*), psiarky lúčnej (*Alopecurus pratensis*), chrastnice trstovníkovitej (*Phalaroides arundinacea*). Legislatívna ochrana: Ramsar - Mokrade Turca.

61. Niva potoka Lúčky

Zvyšky úzkych nížinných a podhorských kosných lúk (Lk1) spolu s porastami trnkových a lieskových krovin (Kr7) a vrbových krovin na zaplavovaných brehoch riek (Kr9) s výskytom vzácného druhu dvojkrídlovca rodu *Hilara* (Topercer et al. 1993).

62. Rybníky pri Požehoch

Hospodársky využívané, no menej vyrušované menšie rybníky s úzkymi lemami litorálnej travinno-bylinnej vegetácie a ostrovkovitým výskytom vodných makrofytov, predstavujúce migračnú zastávku pre viaceré druhy vtákov, ako napr. volavka popolavá (*Ardea cinerea*), beluša veľká (*Ardea alba*), kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*), chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*), kršiak rybár (*Pandion haliaetus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*), ch. sivá (*A. ferina*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perľavý (*Tringa ochropus*), bojovník bahenný (*Philomachus pugnax*), rybárik (*Alcedo atthis*). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

63. Požežská terasa

Hrana a stráň terasy s výskytom viacerých starých jedincov duba letného (*Quercus robur*) značných dimenzií a nátržníka bieleho (*Potentilla alba*). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

64. Pri Tokárove

Nivná mokraď s dobre vyvinutými nenarušenými fytoocenózami zväzu *Magnocaricion* s dominanciou ostrice Buekovej (*Carex buekii*). V priľahlých brehoch Turca hniezdia rybárik riečny (*Alcedo atthis*) a trasochvost horský (*Motacilla cinerea*). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany).

65. Stredný tok Teplice

(sčasti navrhované maloplošné chránené územie)

Väčší potok s málo narušeným, miestami zákutovitým korytom s vyvinutými travinno-bylinnými príbrežnými fytoocenózami s prevahou ostríc (*Carex spp.*), chrastnice trstovníkovitej (*Phalaroides arundinaceae*), škripiny lesnej (*Scirpus sylvaticus*), steblovky (*Glyceria sp.*), viac-menej súvislý výskyt drevinovej synúzie s prevahou vrby krehkej (*Salix fragilis*), v. purpurovej (*S. purpurea*), jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*) a j. sivej (*A. incana*), s výskytom viacerých druhov rýb a druhovo bohatších zoskupení vtákov (o. i. *Alcedo atthis*, *Locustella fluviatilis*, *Saxicola rubetra*), ako i stálym výskytom vydry riečnej (*Lutra lutra*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: CHA Žarnovica (4. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra, SKUEV0147 – Žarnovica.

66. Jazierko pri Strážnej hore

Opustené malé štrkovisko významné z hľadiska výskytu vážok a obojživelníkov (miesto hromadného rozmnožovania ropuchy *Bufo bufo* a skokana hnedého *Rana temporaria*) (Topercer et al. 1993).

67. Strážna hora

Nepôvodné sukcesne progresívne porasty s prevahou borovice sosny (*Pinus sylvestris*), so zarastajúcimi enklávami nelesnej xertermofilnej vegetácie s výskytom druhov: veterica lesná (*Anemone sylvestris*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), ostrica biela (*Carex alba*), arábka slatinná (*Arabis nemorensis*), dušovka alpska (*Acinos alpinus*) (Petrikovich 1913), nátržník Tabernamontanov (*Potentilla tabernaemontani*), sezel ročný (*Seseli annuum*), horčinka väčšia (*Polygala major*), zemežlč menšia (*Centaureum erythraea*) (Škovirová 1987) a teplomilnej malakofauny, arachnofauny (*Enoplognatha oelandica*)

i entomofauny (Topercer et al. 1993).

68. Poleje

Hodnotný úsek ekosystému potoka s prevažne jelšovými brehovými porastami (Ls1.3) s dominantnou jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*) (Topercer et al. 1993).

69. Šiare

Potôčik s vyvinutým brehovým porastom vrb, jelši a jaseňa, v homej časti toku malý zvyšok slatiniskových fytoocenóz zväzu Caricion davallianae s ostricou Davallovou (*Carex davalliana*) a o. čiernou (*C. nigra*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

70. Vichtiny (niva Somolického potoka medzi Hájom a Turčianskym Michalom)

Rozsiahlejšie a zväčša melioráciami narušené zvyšky niekdajších hodnotných nívnych slatinných spoločenstiev, vyznačujúcich sa druhmi ostrica Davallova (*Carex davalliana*), o. oblastá (*C. diandra*), o. odchylná (*C. appropinquata*), o. Hostova (*C. hostiana*), o. šupinatoplodá (*C. lepidocarpa*), o. Oederova (*C. oederi*), o. dvojdomá (*C. dioica*) - vyhynula, vrbovka močiarna (*Epilobium palustre*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), bielo kvet močiarny (*Parnassia palustris*), škripinec dvojbliznový (*Schoenoplectus tabernaemontani*), páperek nízky (*Trichophorum pumilum*) - vyhynul, tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), päpermik úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), šašina hrdzavá (*Schoenus ferrugineus*) (vyhynula) (Bosáčková 1974), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), hadovník väčší (*Bistorta major*), ostrica zobáčkátá (*Carex rostrata*), odemka vodná (*Catabrosa aquatica*) (doživa), vstavačovec strmolistý pravý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*) (1 jedinec), iskerník jedovatý (*Ranunculus sceleratus*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*) (niektoré z uvedených druhov na lokalite novšie neboli potvrdené) (Škovirová 1987, Bernátová 2011). Živočíchy: vtáky močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), príhľaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), strnádka trstová (*Emberiza schoeniclus*) a slávik veľký (*Luscinia luscinia*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

71. Bačina - Dolné lúky (Hájske terasy)

Významné zvyšky xertermofilných fytoocenóz na terasách a fosilnej penovcovej kope s prevahou ostrice nízkej (*Carex humilis*) a s účasťou druhov hlaváčik letný (*Adonis aestivalis*), astra spišská (*Aster amelloides*), ľaničník siaty chlpatý (*Camelina sativa* subsp. *zingeri*), škarda odhryznutá (*Crepis praemorsa*), škarda strechová (*C. tectorum*), lípkavec nerovnakolistý (*Galium anisophyllum*), sezel ročný (*Seseli annuum*), ľan žltý (*Linum flavum*), horček žltkastý (*Gentianella lutescens*), prvosienka bezbyľová (*Primula acaulis*), hadovník väčší (*Bistorta major*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), zerva hlavičkatá (*Phyteuma orbiculare*), čiernohlávkov zastrihovaný (*Prunella laciniata*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), hadomor purpurový (*Scorzonera purpurea*), dúška včasná (*Thymus praecox*) a iných prírodoochranné významných druhov rastlín (Topercer et al. 1993, Bernátová et al. 2006, Bernátová 2011) i niektorých teplomilnejších mäkkýšov.

72. Pri dube

Narušený zvyšok mokrade (Ra7) s mozaikou nížinných a podhorských kosných lúk (Lk1), vegetáciou vysokých ostríc (Lk10) a trstinových spoločenstiev zv Phragmition, v ktorých dominuje ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), ostrica štíhla (*Carex acuta*), o. zobáčkátá (*Carex rostrata*), chrastnica trstovníkovitá (*Phalaroides arundinacea*) .

73. Rakšianske rašelinisko

Významné slatinné i iné mokradové spoločenstvá na penovcoch (špecifické sú napr. tie zo zväzu *Molinion* – Bernátová, Škovirová 2012) s výskytom ohrozených a vzácných druhov ako rosička anglická (*Drosera anglica*), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), o. žltá (*C. flava*), o. odchylná (*C. appropinquata*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*) (v celej šírke

farebnej variability – Bernátová 2010), prvosenka pomúčená (*Primula farinosa*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*) (v 2011 už nepotvrdený), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*) (Bosáčeková 1974, Cvachová 1988), ostrica tôňomilná (*Carex umbrosa*), krušík močiarny (*Epipactis palustris*), ostrica obľastá (*Carex diandra*) (v 2011 už nepotvrdená), o. Hostova (*C. hostiana*), o. metlinatá (*C. paniculata*), vřba rozmarinolistá (*Salix rosmarinifolia*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*) (Škovirová 1987), ostrica šupinatoplodá (*Carex lepidocarpa*), bahnička málokvetá (*Eleocharis quinqueflora*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), bublinatka menšia (*Utricularia minor*) a vzácné aj ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*) a hadomor nízky (*Scorzonera humilis*) (Bernátová, Škovirová 2012). Zo živočíchov sa tu vyskytujú viaceré chladnomilné mokradové druhy pavúkov (*Gnaphosa nigerrima*), významné druhy mäkkýšov (*Vertigo geyeri*, *V. angustior*, *Pupilla alpicola*), mokradová entomofauna (Topercer et al. 1993), obojživelníky a plazy (*Triturus vulgaris*, *Bombina variegata*, *Rana temporaria*, *Lacerta vivipara*), vtáky (*Saxicola rubetra*, *S. rubicola*, *Acrocephalus palustris*) i cicavce (*Neomys anomalus*, *N. fodiens*). Legislatívna ochrana: NPR Rakšianske rašelinisko (4. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra.

74. Park v Turčianskych Tepliciach

Krajinársky, historicky i dendrologicky významný park (čiasťočne narušený) s výskytom viacerých druhov drevín väčších rozmerov ako jaseň štihlý (*Fraxinus excelsior*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), j. mliečny (*A. platanoides*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), j. sivá (*A. incana*), brest horský (*Ulmus glabra*), pagaštan konský (*Aesculus hippocastanum*) a miestami s vyvinutým krovinovým poschodím. Vyskytujú sa tu viaceré druhy dutinohniezdičov [žlnovité (*Picidae*), sýkorkovité (*Paridae*)], ďalej pinkovité (*Fringillidae*), penicovitité (*Sylviidae*), drozdovité (*Turdidae*), krkavcovité (*Corvidae*), výskyt veveryce stromovej (*Sciurus vulgaris*).

75. Horné lúky

Mozaika lúčnych, prameniskových a sčasti krovinových nivných mokradových fytoocenóz s výraznejším zastúpením porastov ostríc a chrastnice trstovníkovitej (*Phalaroides arundinaceae*) a s prítomnosťou žabníka skorocelového (*Alisma plantago-aquatica*), dvojzub ovisnutého (*Bidens cernua*), smlzu sivého (*Calamagrostis canescens*), hviezdoša močiarného (*Callitriche palustris*), ostrice Buekovej (*Carex buekii*), o. ježatej (*C. echinata*), o. žltej (*C. flava* agg.), páperníka úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), túžobníka brestového (*Filipendula ulmaria*), sitiny kľbkatej (*Juncus conglomeratus*), s. sivej (*J. inflexus*), iskerníka zlatožltého (*Ranunculus auricomus* sp. div.), šiřaka vrúbkovaného (*Scutellaria galericulata*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

76. Fínske domky

Mozaika prameniskových (zväz *Cardaminion amarae*), nízkosteblových, vysokosteblových (zväz *Magnocaricion*), krovitých (najmä vřby) i stromovitých nivných mokradových spoločenstiev. Z drevín sa najčastejšie vyskytujú vřba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), j. sivá (*A. incana*), smrek obyčajný (*Picea abies*), čremcha obyčajná (*Padus avium*). V bylinnom podrade sa uplatňujú druhy ako prameňovka obyčajná (*Fontinalis antipyretica*), pižmovka mošusová (*Adoxa moschatellina*), hviezdoš močiarny (*Callitriche palustris*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), o. ježatá (*C. echinata*), slezinovka striedavolistá (*Chrysosplenium alternifolium*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), šiřak vrúbkovaný (*Scutellaria galericulata*) a iné. Zo živočíchov sa tu vyskytujú významné druhy vážok, rovnokridlovcov a dvojkrídlovcov, zo stavovcov mlok horský (*Triturus alpestris*), jařterica živorodá (*Lacerta vivipara*), užovka obojková (*Natrix natrix*), kuvičok vrbáč (*Glaucidium passerinum*), ďateľ malý (*Dendrocopos minor*), svrčiak riečny (*Locustella fluviatilis*), myřovka vrchovská (*Sicista betulina*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna

ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok.

77. Stráne kóty 667 m

Dobre vyvinuté mezofilné kroviny s xerofilnejšími lemami a druhovo bohatými lúčnymi spoločenstvami. Hniezdi tu strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), prřřfaviar řervenkastý (*Saxicola rubetra*) a iné.

78. Ústie Dihej doliny

Komplex rôznych typov trávnohylinových (najmä zo zväzov *Magnocaricion* a *Molinion*) a drevinových (prevaha vřb) mokradových formácií na nive a náplavovom kuželi s výskytom druhov pižmovka mošusová (*Adoxa moschatellina*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), řabník skorocelový (*Alisma plantago-aquatica*), dvojzub ovisnutý (*Bidens cernua*), hviezdoš močiarny (*Callitriche palustris*), zvonček hrdlohojový (*Campanula cervicaria*), ostrica ostrá (*Carex acutiformis*), o. Buekova (*C. buekii*), o. ježatá (*C. echinata*), o. oddialená (*C. remota*), o. zobáčikatá (*C. rostrata*), vřbovka močiarna (*Epilobium palustre*), praslička riečna (*Equisetum fluviatile*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), lipkavec močiarny (*Galium palustre*), lipkavec slatinný (*G. uliginosum*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), mečik řkrídlicovitý (*Gladiolus imbricatus*), päťprřstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea* agg.), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), iskerník zlatořitý (*Ranunculus auricomus* sp. div.), i. plamenný (*R. flammula*), hadomor nízky (*Scorzonera humilis*), šiřak vrúbkovaný (*Scutellaria galericulata*), kosienka farbiarska (*Serratula tinctoria*), řertkus lúčny (*Succisa pratensis*), řřtlohlav najvyšří (*Trollius altissimus*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*). Živočichy: výskyt významných druhov vážok, rovnokridlovcov a dvojkrídlovcov (Straka, Astaloš ms.), z plazov jařterica živorodá (*Lacerta vivipara*), užovka obojková (*Natrix natrix*), z vtákov močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), z cicavcov dulovnica menřia (*Neomys anomalus*), myřovka vrchovská (*Sicista betulina*) (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca.

79. Turček

Zvyšok menřieho slatiniska s výskytom hviezdice močiarnnej (*Stellaria palustris*) (Škovirová 1987), psiarky lúčnej (*Alopecurus pratensis*), hviezdoša močiarného (*Callitriche palustris*), ostrice odchylnej (*Carex appropinquata*), o. trsnatej (*C. cespitosa*), o. ježatej (*C. echinata*), o. metlinatej (*C. paniculata*), o. zobáčikatej (*C. rostrata*), pichľiaca potočného (*Cirsium rivulare*), túžobníka brestového (*Filipendula ulmaria*), iskerníka zlatořitého (*Ranunculus auricomus* sp. div.), šiřaka vrúbkovaného (*Scutellaria galericulata*), valeriány celistvolistej (*Valeriana dioica*) (Topercer et al. 1993).

80. Predný Kaltrin (prameniská pod řřpicatou)

Podsvahové vřčřie prameniská s výskytom bradatca drsného (*Usnea filipendula*) (na jaseňoch a javoroch), pižmoky mošusovej (*Adoxa moschatellina*), hviezdoša močiarného (*Callitriche palustris*), řeruřnice horkej (*Cardamine amara*), slezinovky striedavolistej (*Chrysosplenium alternifolium*), lipnice oddialenej (*Poa remota*), popolavca kučeravého (*Tephrosia crispa*). Zo stavovcov mlok horský (*Triturus alpestris*) (Bernátová et al. 1992 ms.).

81. Kaltwasser (Studená)

Osobitne vyvinutá mozaika slatiniskovo-rařeliniskových spoločenstiev na balvanitej nive meandrujúceho jarku (horná časť naruřená cestou, dolné dve tretiny zničené výstavbou VN Turček). Výskyt vzácných mikromycét (Marvanová ms.), machorastov - (*Camptotecium nitens*) a rařelinníka tupolistého (*Sphagnum obtusum*), vzácných a ohrozených vyšřích rastlín pižmoky mošusovej (*Adoxa moschatellina*), cesnaku řřnkovitého (*Allium carinatum*), psiarky lúčnej (*Alopecurus pratensis*), hviezdoša močiarného (*Callitriche*

palustris), zvončeka hrdlohojového (*Campanula cervicaria*), zvončeka hrubokoreňového (*C. serrata*), ostrice ostrej (*Carex acutiformis*), o. Buekovej (*C. buekii*), o. ježatej (*C. echinata*), o. šupinatoplodej (*C. lepidocarpa*), o. Hartmannovej (*C. hartmannii*), o. čiernej (*C. nigra*), o. zobáčikatej (*C. rostrata*), vstavačovca škvrnitého sedmohradského (*Dactylorhiza maculata* subsp. *transsilvanica*), vstavačovca májového (*D. majalis*), vstavačovca bazového (*D. sambucina*), rosičky okrúholistej (*Drosera rotundifolia*) (po napustení VN vyhynula), vrbovky močiarnnej (*Epilobium palustre*), kruštika močiarnneho (*Epipactis palustris*), prasličky riečnej (*Equisetum fluviatile*), páperníka úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), p. širokolistého (*E. latifolium*), túžobníka brestového (*Filipendula ulmaria*), lipkavca močiarnneho (*Galium palustre*), l. slatinného (*G. uliginosum*), pakosta močiarnneho (*Geranium palustre*), mečíka škridlicovitého (*Gladiolus imbricatus*), päťprstnice obyčajnej (*Gymnadenia conopsea*), bezkolenca belasého (*Molinia caerulea* agg.), bielokvetu močiarnneho (*Parnassia palustris*), všivca močiarnneho (*Pedicularis palustris*), vemenníka dvojlistého (*Platanthera bifolia*), tučnice obyčajnej (*Pinguicula vulgaris*), nátržníka vzpriameného (*Potentilla erecta*), iskerníka zlatožltého (*Ranunculus auricomus* sp. div.), hadomoru nízkeho (*Scorzonera humilis*), šišaka vrúbkovaného (*Scutellaria galericulata*), čertkusa lúčneho (*Succisa pratensis*), ďateliny panónskej (*Trifolium pannonicum*), žltohlava najvyššieho (*Trollius altissimus*), valeriány dvojdomnej (*Valeriana dioica*). Živočích: výskyt významných druhov dvojkrídlovcov (Straka in litt.), motýľov (Kizek in litt.), z plazov jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), užovka obojková (*Natrix natrix*), z vtákov strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), z cicavcov myšovka vrchovská (*Sicista betulina*) (Bernátová et al. 1992 ms.; Bernátová, Kučera 2010).

82. Dedinská voda

Úsek potoka so zachovanými brehovými porastami a ostrovčekovitým výskytom slatinnej vegetácie s prítomnosťou kruštika močiarnneho (*Epipactis palustris*), škripinky stlačenej (*Blysmus compressus*), čertkusa lúčneho (*Succisa pratensis*), papradníka močiarnneho (*Thelypteris palustris*), ostrice metľinatej (*Carex paniculata*) (Škovirová 1987), žerušnice trsnatej (*Cardamine matthioli*) (Bernátová in verb.).

83. Žriedla

Väčšie zvyšky starých kvetnatých jedľovo-bukových a javorovo-bukových horských lesov s významným podielom smreka a výskytom tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*).

84. Holý kopec

Staršie, sčasti narušené lesné porasty významné z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

85. Mrázica - Krásny kopec

Staré rôznoveké (viacposchodové) lesné porasty významné z hľadiska tetraonidov. Legislatívna ochrana: CHA Krásno (4. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

86. Sedlo - Žiarec

Staré rôznoveké (sčasti viacposchodové) prirodzené bukovo-jedľovosmrekové a smrekové lesy s výskytom ostrice chlpacej (*Carex pilosa*), zubačky žliazkatej (*Dentaria glandulosa*) (Vološčuk, Vnuk, 1973) a značným významom z hľadiska tetraonidov. Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

87. Smrekov (časť)

Vrcholové spoločenstvá kosodreviny a smrečín na karbonátovom podklade s fragmentami vzácných xerofilných travinno-bylinných skalných fytocenóz s výskytom významných

druhov rastlín: ostrica skalná (*Carex rupestris*), prvosenka holá (*Primula auricula*), cesnak bleďozitý (*Allium ochroleucum*), kostrava tatranská (*Festuca tatrae*), zvonček maličký (*Campanula cochleariifolia*), horec Clusiov (*Gentiana clusii*), lipkavec nerovnakolistý (*Galium anisophyllum*), skalničník guľkovitý srstnatý (*Jovibarba globifera* subsp. *hirta*), kurička vápencová (*Minuartia langii*), ľanolistník alpský (*Thesium alpinum*), medvedica lekárska (*Arctostaphylos uva-ursi*) (Bernátová, Uhlířová, 1986), lomikameň sivý (*Saxifraga caesia*) (Šomšák et al., 1981), vřba alpská (*Salix alpina*) (Wagner, 1901), borovica horská (*Pinus mugo*), jarabina mišpuľková (*Sorbus chamaemespilus*). Zo živočíchov tu má biotop ďubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), medveď hnedý (*Ursus arctos*). Legislatívna ochrana: NPR Padva (5. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

88. Čiapka

Zvyšok starého rôznovekého prírode blízkeho lesného porastu významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov). Legislatívna ochrana: NPR Veľká Skalná (5. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

89. Kóta 1268 m, VJV strán

Staré i stredne staré lesné porasty významné z hľadiska tetraonidov. Legislatívna ochrana: NPR Veľká Skalná (5. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

90. Veľká Skalná (národná prírodná rezervácia)

Málo narušené prírode blízke lesné spoločenstvá bučín, jedľových bučín a reliktných kalcifilných borín s enklávami travinno-bylinných fytocenóz (obyčajne xerotermofilných), na dnách dolínok aj významných slatinných typov. Boli tu zaznamenané tieto druhy vyšších rastlín: ostrica chlpatá (*Carex pilosa*) (Vološčuk, Vnuk 1973), marinka Neileichova (*Asperula neileichii*), sklenobyľ bezlistá (*Epipogium aphyllum*) (Bernátová 1979), oman hnidákový (*Inula conyzae*) (Petrikovich 1913), cesnak bleďozitý (*Allium ochroleucum*), muchovník vajcovitý (*Amelanchier ovalis*), medvedica lekárska (*Arctostaphylos uva-ursi*), marinka farbiarska (*Asperula tinctoria*), prílbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), smrečinec plazivý (*Goodyera repens*), prvosenka pomúčená (*Primula farinosa*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), horček fatranský (*Gentianella fatrae*), tis obyčajný (*Taxus baccata*) a iné. Zo živočíchov napr. teplomilné druhy mäkkýšov, z obojživelníkov mlok horský (*Triturus alpestris*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), z plazov o. i. užovka hladká (*Coronella austriaca*), jašterica múrová (*Podarcis muralis*), z vtákov tetraonidy, dravce, sovy, rybárik riečny (*Alcedo atthis*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), významné druhy drobných zemných cicavcov (myšovka vrchovská *Sicista betulina*), veľké šelmy, poľovná zver. Legislatívna ochrana: NPR Veľká Skalná (5. stupeň ochrany), NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

91. Drienok

Výrazný vrchol s úbočiami osídlenými vápencovými bučínami, jedľobučinami i reliktnými borinami a temenom s enklávami xerotermofilných skalných i trávno-bylinných fytocenóz, ale tiež s výskytom borovice horskej (*Pinus mugo*) (výrazná expozičná klíma). Zaujímavé je druhové zloženie vyšších rastlín i lišajníkov (Suza 1936) s prítomnosťou ometliny smutnej (*Koeleria tristis*) (Vološčuk, Vnuk 1973), ďateliny červenastej (*Trifolium rubens*), cesnaku bleďozitého (*Allium ochroleucum*), orlíčka obyčajného (*Aquilegia vulgaris*), medvedice lekárskej (*Arctostaphylos uva-ursi*), marinky farbiarskej (*Asperula tinctoria*),

dvojštitka hladkoplodého (*Biscutella laevigata*), volovca vrboлистého (*Bupthalmum salicifolium*), prilbovky dlholistej (*Cephalanthera ensifolia*), črievičníka papučkového (*Cypripedium calceolus*), zanoťníka černejúceho (*Lembotropis nigricans*), kruštika tmavočerveného (*Epipactis atrorubens*), lipkavca severného (*Galium boreale*), smrečínca plazivého (*Goodyera repens*), medúnky medovkolistej (*Melittis melissophyllum*), ponikleca slovenského (*Pulsatilla slavica*), soldanelky karpatskej (*Soldanella carpatica*), horčeka fatranského (*Gentianaella fatrae*), tisú obyčajného (*Taxus baccata*) (Bernátová in verb.). Živočichy: teplomilovné druhy mákkyšov (Topercer et al. 1993), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), z vtákov tetraonidy (jariabok hôrny *Tetrastes bonasia*), dravce, sovy, lelek (*Caprimulgus europaeus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), veľké šelmy, poľovná zver. Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

92. Plešiny

Stredne staré rôznoveké prírode blízke lesné porasty s výskytom tisa (*Taxus baccata*), významné z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

93. Jakubková

Starý rôznoveký prírode blízky lesný porast významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

94. Žatkové

Starý rôznoveký prírode blízky lesný porast s výskytom tisa (*Taxus baccata*), významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

95. Suché vrchy

Prípotočné a podsvahové dolinové slatiniskové fytocenózy (len málo narušené) zo zväzu *Caricion davallianae* s výskytom ostrevky karpatskej (*Sesleria caerulea*), kosatky kališkatej (*Tofieldia calyculata*), prvosenky pomúčenej (*Primula farinosa*), ostrice metlinatej (*Carex paniculata*), ostrice šupinatoplodej (*C. lepidocarpa*), kropenáča trváceho (*Swertia perennis*) a iných (Topercer et al. 1993). Legislatívna ochrana: NP Veľká Fatra (3. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0238 - Veľká Fatra.

96. Nedožorská dolina (Dolinka)

Dolinové slatiniskové fytocenózy (málo narušené) zo zväzu *Caricion davallianae* s výskytom ostrevky karpatskej (*Sesleria caerulea*), kosatky kališkatej (*Tofieldia calyculata*), prvosenky pomúčenej (*Primula farinosa*), ostrice metlinatej (*Carex paniculata*), o. šupinatoplodej (*C. lepidocarpa*), kropenáča trváceho (*Swertia perennis*) a iných (Topercer et al. 1993). Z vtákov v drevinových lemoch o.i. hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany).

97. Plochy

Stredne starý lesný porast významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra.

98. Široká

Starší lesný porast významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra.

99. Hriadky (Hrádky)

Mezofilné a mezoxerofilné lesné spoločenstvá zvyškov karpatských dubohrabín s prirodzenou štruktúrou na neovulkanitoch v biogeograficky okrajovej polohe s výskytom vzácnych teplomilových a skalných fytocenóz i druhov rastlín a živočíchov. Z vyšších rastlín tu rastie napr. valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), pyštek kručinkolistý (*Linaria genistifolia*), hlaváč žltkastý (*Scabiosa ochroleuca*), rozchodník prudký (*Sedum acre*), rimbaba karpatská (*Pyrethrum clusii*), dub žltkastý (*Quercus dalechampii*), dub mnohoplodý (*Q. polycarpa*), vudsia skalná (*Woodsia ilvensis*), dušovka roľná (*Acinos arvensis*), sezel pestrý (*Seseli pallasii*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*) (Magic 1983). Zo živočíchov sú významné druhy teplomilovej arachnofauny i entomofauny (*Rosalia alpina*, Carabidae) (Topercer et al. 1993), z plazov jašterica múrová (*Podarcis muralis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), z vtákov sovy.

100. Kaškova

Starší lesný porast bukových a jedľovo-bukových kvetnatých lesov (Ls5.1), významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov) ako jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*).

101. Flochová

Staršie rozpojené horské smrečiny s výskytom lesných hrabavcov (jariabok hôrny *Tetrastes bonasia*), kuvička vrbacieho (*Glaucidium passerinum*), pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*), tesára čierneho (*Dryocopus martius*), dubníka trojprstého (*Picoides tridactylus*), žltouchvosta hôrneho (*Phoenicurus phoenicurus*) a i. Legislatívna ochrana: PR Svrčinník (5. stupeň ochrany), SKCHVU033 - Veľká Fatra, SKUEV0241 – Svrčinník. Ide o novonavrhnutú GL.

102. Korenie

Južná časťnivy Besnej vody spolu s príľahlými pravobrežnými svahovými slatinkami a mokradkami s výskytom horca pľúcneho (*Gentiana pneumonanthe*), ostrice tŕňomilnej (*Carex umbrosa*), o. ježatej (*C. echinata*), o. žltej (*C. flava*), mečíka škridlicovitého (*Gladiolus imbricatus*), medúnka vlnatého (*Holcus lanatus*), psice tuhej (*Nardus stricta*), olšovníka rascolistého (*Selinum carvifolia*), plevnatca položeného (*Danthonia decumbens*) a ľavostranný prítok Besnej vody s príbrežnými bylinovými mokradovými spoločenstvami s účasťou bezkolienca trstovníkovitého (*Molinia arundinacea*), sitiny niťolistej (*Juncus filiformis*), mečíka škridlicovitého (*Gladiolus imbricatus*), smldníka močiarného (*Peucedanum palustre*), hadomoru nízkeho (*Scorzonera humilis*), olšovníka rascolistého (*Selinum carvifolia*) a i. (Bernátová in verb.). Ide o novonavrhnutú GL.

103. Diviacke kruhy

Bezodtokové preliačiny v diviackom náplavovom veľkokuželi s periodickými mlákami - v ich vode a na obnažovaných dnách sa vyskytujú psiarka plavá (*Alopecurus aequalis*), močiarka vodná (*Batrachium aquatile*), bahnička jednoplevová (*Eleocharis uniglumis*), žaburinka menšia (*Lemma minor*), haluchovka vodná (*Phellandrium aquaticum*), bublinatka obyčajná (*Utricularia vulgaris*), veronika štitovitá (*Veronica scutellata*), porasty roripy obojživelnéj (*Rorippa amphibia*), biotopy vysokých ostríc s prevahou ostrice vysokej (*Carex elata*), o. štihlej (*C. acuta*), o. zobáčikatej (*C. rostrata*), o. pluzgierkatej (*C. vesicaria*) (Bernátová et al. 2006), liahniskom obojživelníkov (skokanov zelených - *Rana kl. esculenta*, rosníček - *Hyla arborea*) a významnou migračnou zastávkou vodných a mokradových vtákov (*Anas querquedula*, *A. crecca*, *A. clypeata*, *A. penelope*, *Anser fabalis*, *A. albifrons*, *Vanellus vanellus*, *Pluvialis apricaria*, *Tringa glareola*, *T. ochropus*, *T. erythropus*, *Calidris minuta*, *Philomachus pugnax*, *Gallinago gallinago*, *Limosa limosa*, *Circus pygargus*, *C. cyaneus*, *Motacilla flava* a i.), ako i hniezdiskom trasochvosta žltého (*Motacilla flava*), trsteniarka

malého (*Acrocephalus schoenobaenus*), prhlaviara červenkastého (*Saxicola rubetra*), strnádky trsťovej (*Emberiza schoeniclus*). Legislatívna ochrana: CHA Diviacke kruhy (4. stupeň ochrany). Ide o novonavrhnutú GL.

104. Šiance – Pod hrbmi

Sukcesné štádiá s borievkou obyčajnou (*Juniperus communis*) na opustenom psicovom pasienku zväzu *Violion caninae* (trieda *Nardetea strictae*). V poraste nízkosteblového travného spoločenstva dominujú druhy psica tuhá (*Nardus stricta*), metluška krivolaká (*Avenella flexuosa*) a kostrava červená (*Festuca rubra*). Na lokalite sa vyskytuje aj konkurenčne silnejší druh metlica trsnatá (*Deschampsia cespitosa*), ale i prírodoochranné významné druhy hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), ľan žltý (*Linum flavum*), ľ. tenkolistý (*L. tenuifolium*) a i. Ide o novo navrhnutú GL.

105. Blatá – Trstné

Neregulovaný poľný jarok s miestami zachovanými brehovými porastami s prevládajúcou vrúbou krehkou (*Salix fragilis*) a útočiskami prírodoochranné významných stavovcov (vrátane poľovnej zveri). Ide o novonavrhnutú GL.

106. Vidošovce – Hlaváč

Ide o komplex lesných porastov s dominantnou borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*) na vápencoch. V krovinnom poschodí prevláda slivka trnková (*Prunus spinosa*), v bylinnom úplne dominuje ostrica biela (*Carex alba*), ďalej sa tu nachádzajú mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*), hrdobarka obyčajná (*Teucrium chamaedrys*) a jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*). Ide o novonavrhnutú GL.

107. Kolisky

Ide o komplex lesných porastov s dominantnou borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*) na vápencoch. V krovinnom poschodí prevláda slivka trnková (*Prunus spinosa*), v bylinnom mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), ostrica biela (*Carex alba*), jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*) a krušík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*). Ide o novonavrhnutú GL.

108. Proti hrádzi (Ivančínske močiare IV.)

Väčšia vyťažená a menšia nevyťažená rašelinisková depresia so zvyškami slatiniskovo-rašeliniskovej vegetácie a lemami litorálnej vegetácie s prevahou trste obýčajnej (*Phragmites australis*) a ostríc (*Carex spp.*) ako napr. ostrica štíhla (*Carex acuta*) a ostrica vysoká (*C. elata*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), horčiak obojživelný (*Persicaria amphibia*) a výskytom vodných bezstavovcov a mokradových stavovcov: skokan zelený (*Rana kl. esculenta*), užovka obojková (*Natrix natrix*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kačica chrapáčka (*Anas querquedula*), bežnejšia kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), myšiarka močiarna (*Asio flammeus*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), slepočka vodná (*Gallinula chloropus*), lyska čierna (*Fulica atra*), trasochvost žltý (*Motacilla flava cf. cinereocapilla*), ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*), trsteniarik veľký (*Acrocephalus arundinaceus*), svrčiak slávikovitý (*Locustella luscinioides*). Legislatívna ochrana: SKUEV0382 - Turiec a Blatnický potok. Ide o novonavrhnutú GL.

109. Hony pri Rakytinách

Jedna bezodtoková a jedna čiastočne odvodňovaná depresia v nízkej terase Turca s viacerými typmi mokradových fytoocenóz s výskytom druhov ako ostrica trsnatá (*Carex cespitosa*), o. odchýlná (*C. appropinquata*), o. vysoká (*C. elata*), o. plstnatoplodá (*C. lasiocarpa*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*), praslička riečna (*Equisetum fluviatile*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), vrbrica vírbolistá (*Lythrum salicaria*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*) (Bernátová et al. 2006), vážok a tiahnúcih i hniedzíaciach vtákov: hus siatinná (*Anser fabalis*), cibík chochlatý (*Vanellus vanellus*), prhlaviar červenkastý (*Saxicola*

rubetra). Legislatívna ochrana: Ramsar - Mokrade Turca. Hranice GL boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

110. Za Dúbravami

Jedna väčšia a viacero malých bezodtokových depresií v nepôvodnom lesnom prostredí so stagnujúcou vodou a viacerými typmi mokradových fytoocenóz s výskytom druhov ako ostrica odchýlná (*Carex appropinquata*), o. sivastá (*C. canescens*), o. oblasť (*C. diandra*), o. vysoká (*C. elata*), o. predĺžená (*C. elongata*), o. čierna (*C. nigra*), o. zobáčikátá (*C. rostrata*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*) (najväčšia miestna populácia v Turci), praslička riečna (*Equisetum fluviatile*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), sitina niťolistá (*Juncus filiformis*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), smldník močiarny (*Peucedanum palustre*), nátržník biely (*Potentilla alba*) na vyvýšeninkach, iserník plamenný (*Ranunculus flammula*), olšovník rascolistý (*Selinum carvifolia*), ďatelina gaštanovohnedá (*Trifolium spadiceum*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*) a i. (Bernátová et al. 2006; Bernátová, Kučera 2010), pavúkov (*Dolomedes fimbriatus*), vážok, obojživelníkov i vtákov. Ide o novonavrhnutú GL.

111. Hôrka – Za hájom

Bezodtoková depresia v nízkej terase Turca s viacerými typmi mokradových fytoocenóz na dne s druhmi ako ostrica čierna (*Carex nigra*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*), o. liščia (*C. vulpina*), smlz sivý (*Calamagrostis canescens*), bahnička jednoplevová (*Eleocharis uniglumis*), šišák vrúbkovaný (*Scutellaria galericulata*), pálka širokolistá (*Typha latifolia*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*) a teplomilnejšou travinno-bylinnou vegetáciou okolitých pasienkov s druhmi ako nátržník biely (*Potentilla alba*), nátržník nebadaný (*P. impolita*), lomikameň zrnitý (*Saxifraga granulata*), veronikovec klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*), ľanolistník prostredný (*Thesium linophyllum*) a i. (Bernátová et al. 2006). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca. Ide o novonavrhnutú GL.

112. Hôrka I.

Pravostranná okrajová depresia nivy Turca s jarkom a bočným ramienkom Turca s druhmi ako červenavec plávajúci (*Potamogeton natans*), žabník skorocelový (*Alisma plantago-aquatica*), ostrica pluzgierkatá (*Carex vesicaria*), bahnička močiarna (*Eleocharis palustris*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), žaburinka menšia (*Lemna minor*), iserník plamenný (*Ranunculus flammula*), ľufok sladkohorký (*Solanum dulcamara*), ježohlav vzpriamený (*Sparganium erectum*), ostrevka karpatská (*Sesleria caerulea*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*) (Bernátová et al. 2006). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca. Ide o novonavrhnutú GL.

113. Hôrka II.

Bezodtoková depresia v nízkej terase Turca s krovitými vrúbami - v. popolavá (*Salix cinerea*) vrba purpurová (*S. purpurea*) a výskytom druhov ako ostrica odchýlná (*Carex appropinquata*), pálka širokolistá (*Typha latifolia*). Ide o novonavrhnutú GL.

114. Hôrka – Na konci

Bezodtoková preliačina v nízkej terase Turca s druhmi: smlz sivý (*Calamagrostis canescens*), hadovník väčší (*Bistorta major*), ostrica odchýlná (*Carex appropinquata*), o. štíhla (*C. acuta*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*), mäta vodná (*Mentha aquatica*), bezkoleneč belasý (*Molinia caerulea*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), vrba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), čertkus lúčny (*Succisa pratensis*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*), na vyvýšeninkach sa vyskytujú aj ostrica horská (*C. montana*), deväťorník veľkokvetý tmavý (*Helianthemum grandiflorum subsp. obscurum*), nátržník biely (*Potentilla alba*) (Bernátová et al. 2006). Legislatívna ochrana: Ramsar - Mokrade Turca. Ide o novonavrhnutú GL.

115. Nad ústím Čepčinky

Väčšie nívne mokrade s vysokými ostricami - najmä o. Buekova (*Carex buekii*), o. štišla (*C. acuta*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*). Legislatívna ochrana: NPR Turiec (4. stupeň ochrany), OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca, SKUEV0382 - Turiec a Blatnícký potok. Hranice GL boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

116. Hore chotárom

Xerothermofilné travinno-bylinné spoločenstvá s krovínami ako zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), borievka obyčajná (*Juniperus communis*), bylinami ako ostrica nízka (*Carex humilis*), kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), veronikovec klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*) a vtákmi ako strakoš obyčajný (*Lanius collurio*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany). Ide o novonavrhnutú GL.

117. Rakšiansky lom – sever

Rané štádiá sekundárnej sukcesie na plochom piesčitom mokrom dne lomu so zemežlčou spanilou (*Centaurium pulchellum*), z. pobrežnou (*C. littorale* – zvyšky), ostricou šupinatoplodou (*Carex lepidocarpa*), o. Oederovou (*C. viridula*), prasličkovkou pestrou (*Hippochaete variegata*), p. Moorovou (*Hippochaete* × *moorei*) (Škovirová in verb.), bublinatkou obyčajnou (*Utricularia vulgaris*) (Bernátová in verb.) a hniezdiskom kulíka riečného (*Charadrius dubius*). Legislatívna ochrana: OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany). Ide o novonavrhnutú GL.

118. Za križom – Dbal (Roviny)

Severozápadný okraj malej krasovej planinky (Skleniansky kras) s mozaikou xerothermofilných, sčasti narušených pasienkov až mezofilných lúk s prítomnými druhmi: ostrica Micheliho (*Carex michelii* - vzácna), o. klinčeková (*C. caryophyllea*), o. horská (*C. montana*), pichliač panónsky (*Cirsium pannonicum*), marinka farbiarska (*Asperula tinctoria*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), oman vrbolistý (*Inula salicina*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), záraza väčšia (*Orobancha elatior*), čiernohlávkov zastrihovaný (*Prunella laciniata*), ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*), ľanolistník alpský (*Thesium alpinum*), cesnak člnkovitý (*Allium carinatum*), žerušnica trsnatá (*Cardamine matthioli*), chohlačka dutá (*Corydalis cava*), mliečnik prútnatý (*Tithymalus tommasinianus*), hrachor širokolistý (*Lathyrus latifolius* - jediná lokalita v okrese), pakost krvavý (*Geranium sanguineum*), leopoldia chochlatá (*Leopoldia comosa*), čistec rovný (*Stachys recta*), ďatelina alpská (*Trifolium alpestre*), ďatelina zlatožltá (*T. aureum*), ďatelina panónska (*T. pannonicum*), veronika viedenská (*Veronica vindobonensis*), vika tenkolistá (*Vicia tenuifolia*). Mozaiku tvoria aj narušené zvyšky vzácnych mokradí s druhmi: ostrica Hartmanova (*Carex hartmanii*), o. ostrá (*C. acutiformis*), o. sivastá (*C. canescens*), o. oblasť (*C. diandra*), o. čierna (*C. nigra*), o. zobáčiková (*C. rostrata*), o. pluzgierkatá (*C. vesicaria*), hviezdoš (*Callitriche* sp.), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), bahnička jednoplevová (*Eleocharis uniglumis*), praslička riečna (*Equisetum fluvatile*), páperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), lipkavec podlhovastý (*Galium elongatum*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), iskerník plamenný (*Ranunculus flammula*), hadomor nízky (*Scorzonera humilis*), hviezdica kuričkovitá (*Stellaria alsine*) a i. (Bernátová 2011). Výskyt veľmi zriedkavých synúzií koprofágnych chrobákov (rod *Geotrupes* a i.) i prírodoochranné významných vtákov (*Saxicola rubetra*, *S. rubicola*, *Miliaria calandra*). Ide o novonavrhnutú GL.

119. Hlboká dolina (Motnikerov potok)

Zvyšky mierne degradovaných prítokných slatinných mokradí s krovínami a výskytom druhov ako ostrica Hartmanova (*Carex hartmanii*), pichliač močiarny (*Cirsium palustre*), lipkavec slatinný (*Galium uliginosum*), pakost močiarny (*Geranium palustre*) a i. (Bernátová 2011). Ide o novonavrhnutú GL.

120. Mútnik – Vtáci vršok

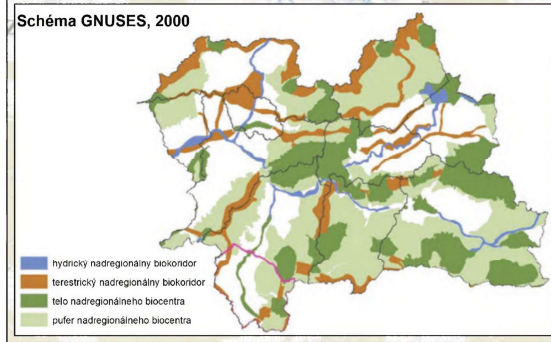
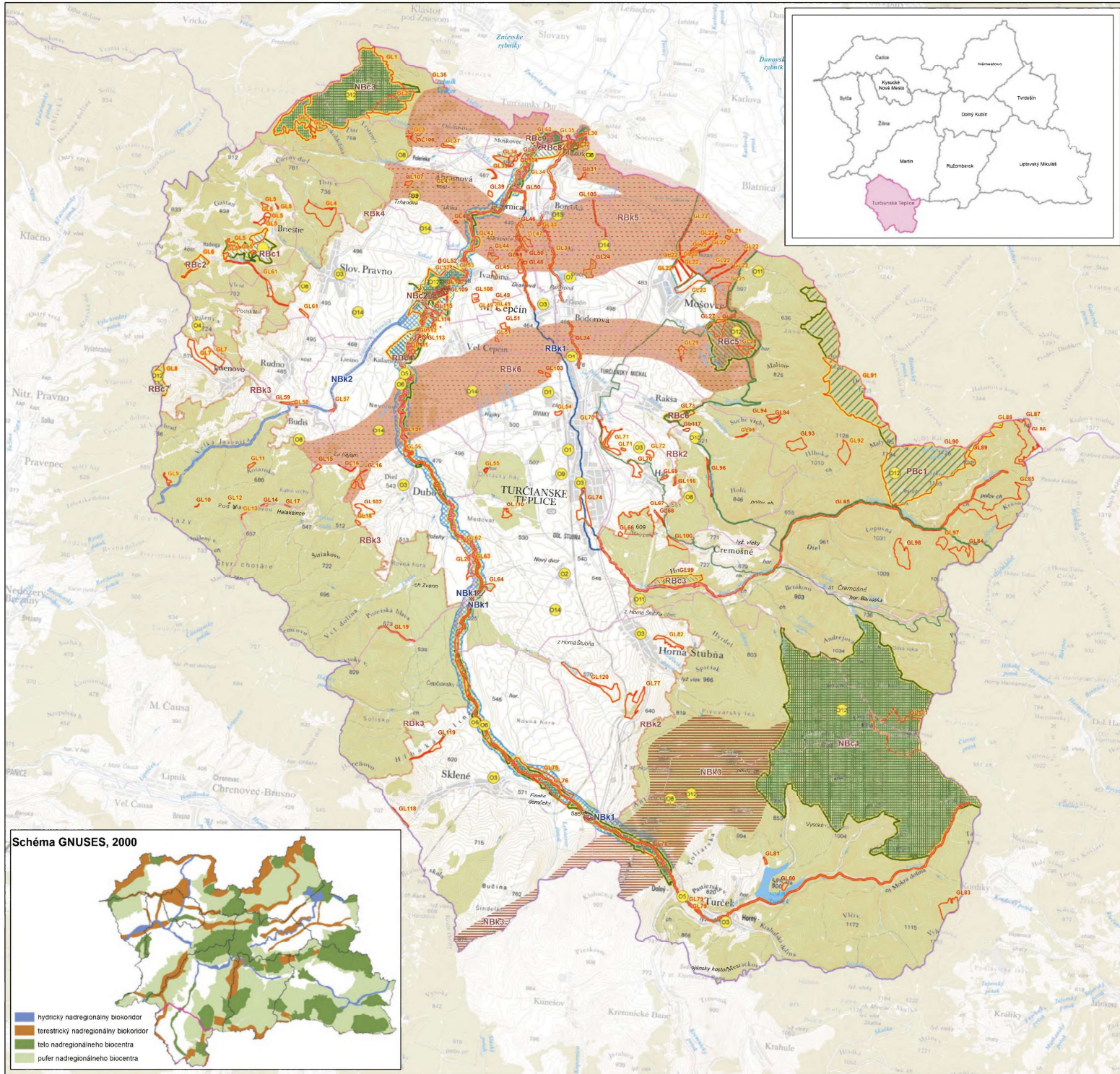
Krovinové brehovité porasty potoka tvorené vrbami - v. popolavá (*Salix cinerea*), v. purpurová (*S. purpurea*), úvalinové slatinisko s výskytom ostrice Hartmanovej (*Carex hartmanii*), o. Davallovej (*C. davalliana*), o. čiernej (*C. nigra*), o. zobáčikovej (*C. rostrata*), o. predĺženej (*C. elongata*), páperníka úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), vstavačovca májového (*Dactylorhiza majalis*), vemenníka dvojlistého (*Platanthera bifolia*), v. zelenkastého (*P. chlorantha*), hadomoru nízkeho (*Scorzonera humilis*), žltohlava najvyššieho (*Trollius altissimus*) a mozaika zarastajúcich vlhších i suchších pasienkov v závere úvaliny s výskytom chrapkáča poľného (*Crex crex*), pHľaviara červenkastého (*Saxicola rubetra*) a i.. Ide o novonavrhnutú GL.

121. Hadia stráň

Pravostranné poloprietočné rameno Turca s porastom stromovitých i krovitých vrb - v. krehká (*Salix fragilis*), ostrica pluzgierkatá (*Carex vesicaria*), vodných makrofytov a mokradových stavovcov (svrčiak riečny (*Locustella fluviatilis*), s. zelenkavý (*L. naevia*)). Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany). Ide o novonavrhnutú GL.

122. Borová kaluž

Staré rameno Turca so skupinkami krovitých vrb - v. popolavá (*Salix cinerea*), v. purpurová (*S. purpurea*), vodnými makrofytmami ako praslička riečna (*Equisetum fluvatile*), červenavec plávajúci (*Potamogeton natans*), č. hrebenatý (*P. pectinatus*) a migračnou zastávkou vtákov kačice chrapky (*Anas crecca*), chrapáčky (*A. querquedula*) i hvizdárky (*A. penelope*), beluše veľkej (*Ardea alba*), husi siatinnej (*Anser fabalis*) i bieločelej (*A. albifrons*), kalužiaka perľavého (*Tringa ochropus*), močiarnice mekotavej (*Gallinago gallinago*), ľabtušky lúčnej (*Anthus pratensis*) a i. a hniezdiskom trsteniarika malého (*Acrocephalus schoenobaenus*), svrčiaka zelenkavého (*Locustella naevia*), strnádky trstovej (*Emberiza schoeniclus*) a i.. Legislatívna ochrana: OP NPR Turiec (3. stupeň ochrany), Ramsar - Mokrade Turca. Hranice GL boli oproti RÚSES (1993) upravené a aktualizované.

Podpora ochrany lokalít NATURA 2000 začlenením do celopriestorového systému ekologickej stability

REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY okresu TURČIANSKE TEPLICE

NÁVRH RÚSES

Legenda

- hranica kraja
- hranica okresu
- hranica katastrálneho územia

Návrh kostry RÚSES

- PBC provincijnálne biocentrum
- RBK nadregionálne biocentrum
- regionálne biocentrum
- NBK nadregionálny biokoridor terestrický
- regionálny biokoridor hydraulický
- regionálny biokoridor terestrický
- genofundová lokalita

Ekostabilizačné opatrenia

- O1 realizovať hygienicko-estetické úpravy v okolí výrobných areálov v kontakte s obytnou zónou
- O2 zrealizovať výsadbu izolačnej vegetácie v okolí poľnohospodárskych objektov
- O3 zlikvidovať nelegálne sklady odpadu
- O4 monitorovať kvalitu podzemných vôd v PHO VZ
- O5 realizovať opatrenia na zlepšenie kvality povrchových vôd
- O6 eliminovať vypúšťanie odpadových vôd a ukladanie odpadu do tokov
- O7 zrealizovať prieskum reálnej kontaminácie podzemných vôd a pôd v oblasti s výskytom najkvalitnejších pôd (zamedziť ohrozeniu plodín pestovaných na priamy konzum)
- O8 realizovať technické opatrenia na stabilizáciu zosuvných území
- O9 zosúladiť využitie územia s ochranou vodných zdrojov v kúpeľnej zóne
- O10 zosúladiť ťažbu NS s ochranou prírody a krajiny a ochranou vodných zdrojov (epikovať vhodné agrotechnické a agrochemické opatrenia)
- O11 realizovať opatrenia na zlepšenie kvality podzemných vôd
- O12 dodržiavať manažmentové opatrenia opísané v textovej časti biocentier a biokoridorov
- O13 zosúladiť poľnohospodárske využitie územia s ochranou prírody a krajiny
- O14 podrobný návrh výsadby ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine je potrebné spraviť v rámci realizačných projektov

Mapa 4

Podpora ochrany lokalít NATURA 2000 začlenením do celopriestorového systému ekologickej stability

RÚSES TURČIANSKE TEPLICE

NÁVRH RÚSES

Koordinátor projektu: Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica
Centrum starostlivosti o mestské životné prostredie Žilina

esprit. ESPRIT s.r.o., Banská Štiavnica

Zodpovedný za projekt: Mgr. Dušan Kočícký, PhD. Grafická úprava: Ing. Ivana Špilárová Dátum: apríl 2013 Mierka: 1:50 000

Realizované v rámci projektu OP ŽP z fondov EÚERDF Investície do Vašej budúcnosti

Prvky RÚSES okresu Tvrdošín

Biocentrum provincionálneho významu Tatry

Výmera: 8 637 ha (celková výmera cca 72 800 ha)

Lokalizácia: k.ú. Habovka, Vitanová, Zuberec (zasahuje aj do okresov Liptovský Mikuláš a Poprad)

Krátka charakteristika a opis biocentra

Rozsiahle biocentrum provincionálneho významu Tatry zaberá Západné, Vysoké i Belianske Tatry. Biocentrum zasahuje do okresov Tvrdošín, Poprad a Liptovský Mikuláš. Do riešeného územia zasahuje svojou severozápadnou časťou, ktorú predstavuje severná strana Západných Tatier od Hutnianskeho sedla na západe po Volovec na východe. Južnú hranicu v rámci okresu Tvrdošín vedie hlavným hrebeňom Západných Tatier, ktorý tvorí zároveň južnú hranicu okresu, východná hranica vedie po štátnej hranici s Poľskom a na severe viac menej kopíruje hranice TANAP-u.

Biocentrum Tatry patrí medzi najvýznamnejšie územia nielen Slovenska, ale celého karpatského oblúka a strednej Európy. Je tu sústredené veľké množstvo chránených, vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, viaceré tu majú jedinú lokalitu výskytu či už na Slovensku, Západných Karpatoch alebo i Karpatoch vôbec. Zároveň je tu sústredený najvyšší počet endemitov zo všetkých Západokarpatských pohorí.

Takmer celé územie biocentra je budované kryštalicými horninami, na obvode územia sú vo významnej miere zastúpené vápence. V okrese Tvrdošín sú to vrcholové partie Sivého vrchu a najmä oblasť Osobitej. Členitosť terénu zvýrazňujú výrazné stopy po ľadovcovej činnosti (kary, jazerá, štíty), dna dolín a podhorie je budované morénami a fluvio-glaciálnymi nánosmi. Najvyšším bodom tvrdošínskej časti je Plačlivé (2124,5 m n.m.). Výšková a geomorfologická členitosť a aj rozľahlosť územia je podmienkou druhovej rozmanitosti. Spoločne s Vysokými a Belianskymi Tatrami majú Západné Tatry najvyšší počet horských druhov zo všetkých západokarpatských pohorí. Zastúpené je veľké množstvo lesných a nelesných biotopov európskeho i národného významu, významné sú predovšetkým biotopy nad hornou hranicou lesa. Zo živočíchov majú osobitné postavenie kamzík vrchovský a svišť vrchovský, biocentrum má mimoriadny význam pre prežitie populácií veľkých šeliem, kurovitých, mnohých dravcov a sov....

Výskyt vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Aconitum firmum ssp. firmum</i>	prilbica tuhá pravá	VU	§
<i>Aconitum firmum ssp. moravicum</i>	prilbica tuhá moravská	NT	§
<i>Callianthemum coriandrifolium</i>	rutovník koriandrolistý	VU	§
<i>Carex diandra</i>	ostrica oblasť	EN	§
<i>Carex dioica</i>	ostrica dvojodmá	EN	§
<i>Carex chordorrhiza</i>	ostrica výbežkatá	CR	§
<i>Carex lasiocarpa</i>	ostrica plstnatoplodá	VU	§
<i>Carex rupestris</i>	ostrica skalná	EN	§
<i>Campanula serrata</i>	zvonček hrubokoreňový	NT	§
<i>Cochleria tatrae</i>	lyžičník tatranský	EN	§
<i>*Cypripedium calceolus</i>	črievičník papučkový	VU	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>*Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata</i>	vstavačovec strmolistý pravý	EN	§
<i>*Dactylorhiza incarnata ssp. pulchella</i>	vstavačovec strmolistý neskorý	CR	§
<i>*Dactylorhiza maculata sssp. elodes</i>	vstavačovec škvrnitý mokradný	CR	§
<i>*Dactylorhiza m. ssp. maculata</i>	vstavačovec š. pravý	CR	§
<i>*Dactylorhiza m. ssp.. transsilvanica</i>	vstavačovec š. sedmohradský	CR	§
<i>Dianthus nitidus</i>	klinček lesklý	NT	§
<i>*Epipogium aphyllum</i>	sklenobyľ bezlistá	EN	§
<i>Linaria alpina</i>	pyštek alpský	CR	§
<i>Oxycoccus palustris</i>	kľukva močiarna	CR	§
<i>Oxytropis campestris</i>	ostropysk poľný	VU	§
<i>Poa sejuncta</i>	lipnica osobitá	CR	§
<i>Pulsatilla slavica</i>	poniklec slovenský	EN	§
<i>Saxifraga carpatica</i>	lomikameň karpatský	VU	§
<i>Saxifraga retusa</i>	lomikameň zohnutolistý	EN	§
<i>Saxifraga wahlenbergii</i>	lomikameň trváci	EN	§
<i>Silene acaulis</i>	silenka bezbyľová	NT	§
<i>Sparganium angustifolium</i>	ježohlav úzkolistý	CR	§
<i>Toozia carpatica</i>	vrchovka alpska	NT	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Aquilegia vulgaris</i>	orlíček obyčajný	NT	-
<i>Allium schoenoprasum</i> ssp. <i>alpinum</i>	cesnak pažítkový alpínsky	VU	§
<i>Androsace obtusifolia</i>	pochybok tupolistý	VU	§
<i>Amelanchier ovalis</i>	muchovník vajcovitý	NT	-
<i>Aster alpinus</i>	astra alpínska	VU	§
<i>Antennaria carpatica</i>	plešivec karpatský	NT	-
<i>Arenaria tenella</i>	piesočnica brvitá	VU	-
<i>Archangelica officinalis</i>	angelika lekárska	NT	-
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	medvedica lekárska	VU	§
<i>Artemisia eriantha</i>	palina skalná	VU	§
<i>Astragalus alpinus</i>	kozinec alpínsky	VU	§
<i>Cardamine dentata</i>	žerušnica zúbkatá	VU	§
<i>Cardaminopsis neglecta</i>	žerušníčnik nebadaný	NT	-
<i>Carex appropinquata</i>	ostrica odchylná	VU	-
<i>Carex aterrima</i>	ostrica najtmavšia	NT	-
<i>Carex bigelowii</i>	ostrica Bigelowova	NT	§
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex capillaris</i>	ostrica vláskovitá	NT	-
<i>Carex davalliana</i>	ostrica Davallova	VU	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex fuliginosa</i>	ostrica sadzová	VU	-
<i>Carex lepidocarpa</i>	ostrica šupinatoplodá	NT	-
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU	-
<i>Carex lachenalii</i>	ostrica Lachenalova	VU	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>Carex pulcaris</i>	ostrica blšná	EN	§
<i>Carex viridula</i>	ostrica Oederova	EN	§
* <i>Cephalanthera rubra</i>	prilbovka červená	VU	§
<i>Cerastium arvense</i> ssp. <i>glandulosum</i>	rožec roľný žľaznatý	VU	§
<i>Cerastium eriophorum</i>	rožec vlnatý	VU	-
<i>Cerastium uniflorum</i>	rožec jednokvetý	VU	§
<i>Clematis alpina</i>	plamienok alpínsky	VU	§
* <i>Coeloglossum viride</i>	vemenníček zelený	VU	§
<i>Comastoma tenellum</i>	horcovka útla	VU	§
<i>Conioselinum tataricum</i>	šabrina pošvatá	VU	§
<i>Convallaria majalis</i>	konvalínka voňavá	NT	-
* <i>Corallorhiza trifida</i>	korálica lesná	VU	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Crepis alpestris</i>	škarda alpská	VU	§
<i>Crepis conyzifolia</i>	škarda veľkoúborová	VU	-
<i>Crocus discolor</i>	šafrán spišský	NT	-
* <i>Dactylorhiza fuchsii</i> ssp. <i>fuchsii</i>	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
* <i>Dactylorhiza lapponica</i>	vstavačovec laponský	EN	§
* <i>Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Delphinium oxysepalum</i>	stračonôžka tatranská	VU	§
<i>Dianthus glacialis</i>	klinček ľadovcový	VU	§
<i>Dianthus praecox</i> ssp. <i>praecox</i>	klinček včasný pravý	VU	§
<i>Dianthus superbus</i> ssp. <i>alpestris</i>	klinček pyšný alpínsky	VU	§
<i>Dichodon cerastoides</i>	rožkovec trojčnelkový	VU	-
<i>Diphasiastrum alpinum</i>	plavúnik alpínsky	VU	§
<i>Doronicum stiriacum</i>	kamzičník chlpatý	NT	§
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhlostá	EN	§
<i>Dryas octopetala</i>	dryádka osemlupienková	VU	§
<i>Eleocharis quinqueflora</i>	bahnička málokvetá	EN	§
* <i>Epipactis atrorubens</i>	krúštík tmavočervený	NT	§
* <i>Epipactis helleborine</i>	krúštík širokolistý	NT	§
* <i>Epipactis palustris</i>	krúštík močiarny	VU	§
<i>Gentiana clusii</i>	horec Clusiov	VU	§
<i>Eriophorum vaginatum</i>	pápermík pošvatý	VU	§
<i>Euphrasia tatrae</i>	očianka tatranská	NT	-
<i>Gentiana cruciata</i>	horec križatý	NT	-
<i>Gentianopsis ciliata</i>	pahorec brvitý	NT	-
<i>Gentiana frigida</i>	horec ľadový	NT	§
<i>Gentiana nivalis</i>	horec snežný	VU	§
<i>Gentiana punctata</i>	horec bodkovaný	NT	§
<i>Gentianella fatrae</i>	horček fatranský	VU	-
<i>Gentianella lutescens</i> ssp. <i>carpatica</i>	horček žltkastý karpatský	NT	-
<i>Gentianella lutescens</i> ssp. <i>tatrae</i>	horček žltkastý tatranský	NT	-
<i>Gladiolus imbricatus</i>	mečík strechovitý	VU	-
* <i>Goodyera repens</i>	smrečinovec plazivý	VU	§
* <i>Gymnadenia conopsea</i>	pät'prstnica obyčajná	VU	§
* <i>Gymnadenia densiflora</i>	pät'prstnica hustokvetá	EN	§
* <i>Gymnadenia odoratissima</i>	pät'prstnica voňavá	VU	§
<i>Gypsophila repens</i>	gypsomilka plazivá	NT	-
<i>Hedysarum hedysaroides</i>	sekernica tmavá	VU	§
<i>Hippochaete variegata</i>	prasičkovka pestrá	EN	§
<i>Juncus filiformis</i>	sitina niťolistá	NT	-

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Leontopodium alpinum</i>	plesnivec alpský	VU	§
<i>Leucanthemopsis alpina</i> ssp. <i>tatrae</i>	pakrálik alpský tatranský	VU	-
<i>Lilium martagon</i>	ľalia zlatohlavá	NT	-
* <i>Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	§
<i>Lloydia serotina</i>	ľalujka neskorá	NT	-
<i>Lycopodium annotinum</i>	plavúň pučivý	NT	§
<i>Lycopodium clavatum</i>	plavúň obyčajný	NT	§
<i>Minuartia gerardii</i>	kurička Gerardova	VU	-
<i>Minuartia langii</i>	kurička vápencová	NT	-
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlístá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkolienec belasý	VU	-
<i>Moneses uniflora</i>	jednokvietok obyčajný	NT	-
<i>Novosileversia reptans</i>	kuklička plazivá	VU	§
<i>Ophioglossum vulgatum</i>	hadivka obyčajná	EN	ô
* <i>Orchis mascula</i> ssp. <i>signifera</i>	vstavač mužský poznačený	VU	§
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Pedicularis hacquetii</i>	všivec Hacquetov	VU	§
<i>Pedicularis oederi</i>	všivec Oederov	NT	§
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§
<i>Peucedanum palustre</i>	smlodník močiarny	NT	-
<i>Phyllitis scolopendrium</i>	jazyk jelení	NT	§
<i>Pilosella alpicola</i>	chlpánik alpský	NT	-
<i>Pilosella aurantiaca</i>	chlpánik oranžový	VU	-
<i>Pinguicula alpina</i>	tučnica alpská	VU	§
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tučnica obyčajná	EN	§
<i>Pinus cembra</i>	borovica limbová	VU	§
<i>Pinus mugo</i>	borovica horská	NT	-
<i>Plantago atrata</i> ssp. <i>carpatica</i>	skorocel tmavý karpatský	VU	§
* <i>Platanthera bifolia</i>	vemenník dvojlistý	VU	§
<i>Poa granitica</i>	lipnica žulová	VU	§
<i>Poa laxa</i>	lipnica riedka	VU	-
<i>Primula auricula</i>	prvosienka holá	VU	§
<i>Primula minima</i>	prvosienka najmenšia	NT	-
<i>Pritzelago alpina</i> ssp. <i>dubia</i>	žeruška alpská pochybná	CR	§
* <i>Pseudorchis albida</i>	bieloprst belavý	EN	§
<i>Pyrola chlorantha</i>	hruštička zelená	VU	§
<i>Ranunculus alpestris</i>	iskerník alpský	NT	§
<i>Ranunculus glacialis</i>	iskerník ľadovcový	VU	§
<i>Ranunculus pseudomontanus</i>	iskerník pahorský	NT	-

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Rhodiola rosea</i>	rozchodnica ružová	VU	-
<i>Salix herbacea</i>	vŕba bylinná	EN	§
<i>Salix reticulata</i>	vŕba sieťkovaná	VU	§
<i>Saussurea alpina</i>	pabodliak alpský	NT	§
<i>Saussurea discolor</i>	pabodliak rôznofarebný	NT	§
<i>Saussurea pygmaea</i>	pabodliak nízky	VU	§
<i>Saxifraga adscendens</i>	lomikameň vystupujúci	NT	-
<i>Saxifraga androsacea</i>	lomikameň pochybkový	VU	-
<i>Saxifraga bryoides</i>	lomikameň machovitý	VU	-
<i>Saxifraga caesia</i>	lomikameň sivý	NT	-
<i>Saxifraga hieraciifolia</i>	lomikameň jastrabnikolistý	VU	-
<i>Saxifraga moschata</i> var. <i>dominii</i>	lomikameň pižmový Dominov	VU	-
<i>Saxifraga moschata</i> var. <i>kotulae</i>	lomikameň pižmový Kotulov	EN	-
<i>Saxifraga oppositifolia</i>	lomikameň protistojnolistý	VU	-
<i>Scrophularia umbrosa</i>	krtičník tieňomilný	NT	-
<i>Senecio abrotanifolius carpathicus</i>	starček abrotanolistý karpát.	NT	§
<i>Senecio incanus</i> ssp. <i>carniolicus</i>	starček sivý kranský	VU	-
<i>Senecio umbrosus</i>	starček tŕňomilný	EN	§
<i>Soldanella carpatica</i>	soldanelka karpatská	NT	§
<i>Sorbus chamaemespilus</i>	jarabina mišpuľková	VU	§
<i>Sparganium angustifolium</i>	ježohlav úzkolistý	CR	§
<i>Taxus baccata</i>	tis obyčajný	-	§
<i>Thalictrum simplex</i>	žltuška menšia	EN	§
<i>Thlaspi caeruleascens</i> ssp. <i>tatrense</i>	peniažtek modrastý tatranský	VU	-
* <i>Traunsteinera globosa</i>	pavstavač hlavatý	EN	§
<i>Trientalis europaea</i>	sedmokvietok európsky	NT	-
<i>Trifolium pratense</i> ssp. <i>kotulae</i>	ďatelína lúčna Kotulova	NT	-
<i>Triglochin palustre</i>	barička močiarna	VU	-
<i>Trollius altissimus</i>	žltohlav najvyšší	VU	§
<i>Vaccinium uliginosum</i>	brusnica barinná	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-
<i>Veronica scutellata</i>	veronika štítovitá	NT	§
<i>Viola lutea</i> ssp. <i>sudetica</i>	fialka žltá sudetská	NT	-
<i>Viola palustris</i>	fialka močiarna	NT	-

Vedecký názov	Slovenské meno	§	Ohrozenosť
Telostei a Petromyzontida			
<i>Phoxinus phoxinus</i>	čerebľa pestrá		EN

Vedecký názov	Slovenské meno	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Salamandra salamandra</i>	salamandra škvrnitá	§	LC
<i>Mesotriton alpestris</i>	mlok horský	§	LC
<i>Lissotriton montandoni</i>	mlok karpatský	§	LC
Reptília			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	§	
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab veľký	§	LC
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec	§	LC
<i>Aegolius funereus</i>	pôtik kapcavý	§	NE
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	§	NT
<i>Aquila chrysaetos</i>	orol skalný	§	VU
<i>Aquila pomarina</i>	orol kriklavý	§	NT
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	§	NT
<i>Bubo bubo</i>	výr skalný	§	NE
<i>Buteo buteo</i>	myšiak hôrny	§	LC
<i>Caprimulgus europaeus</i>	lelek lesný	§	NE
<i>Carduelis flammea</i>	stehlik ččetka	§	NE
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karminový	§	NE
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	NT
<i>Cinclus cinclus</i>	vodnár potočný	§	LC
<i>Columba oenas</i>	holub plúžik	§	LC
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	§	CD
<i>Dendrocopos major</i>	ďateľ veľký	§	
<i>Dendrocopos medius</i>	ďateľ prostredný	§	
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	§	
<i>Falco peregrinus</i>	sokol sťahovavý	§	EN
<i>Falco subbuteo</i>	sokol lastovičiar	§	NT
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar	§	LC
<i>Ficedula parva</i>	muchárik malý	§	NE
<i>Glaucidium passerinum</i>	kuvičok vrabčí	§	NE
<i>Lanius collurio</i>	strakoš obyčajný	§	
<i>Luscinia svecia</i>	slávik modrák	§	VU
<i>Lyrurus tetrix</i>	tetrov hoľniak	§	VU
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný	§	LC
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	žltouchvost hôrny	§	NT
<i>Picoides tridactylus</i>	ďubník trojprstý	§	
<i>Prunella collaris</i>	vrchárka červenková	§	NT
<i>Scolopax rusticola</i>	sluka hôrna	§	NT
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	§	
<i>Strix uralensis</i>	sova dlhochvostá	§	LC
<i>Tetrao urogallus</i>	hlucháň hôrny	§	VU
<i>Tetrastes bonasia</i>	jariabok hôrny	§	NT

Vedecký názov	Slovenské meno	§	Ohrozenosť
<i>Tichodroma muraria</i>	murárik červenokrídlý	§	NT
<i>Turdus torquatus</i>	drozd kolohrivec	§	LC
Mammalia			
<i>Capreolus capreolus</i>	srnec lesný		LC
<i>Cervus elaphus</i>	jeleň lesný		LC
<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>	kamzík vrchovský tatranský	§	CR
<i>Sus scrofa</i>	diviak lesný		LC
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý	§	LC
<i>Ursus arctos</i>	medveď hnedý	§	LC
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC
<i>Lynx lynx</i>	rys ostrovid	§	LC
<i>Martes foina</i>	kuna skalná		LC
<i>Martes martes</i>	kuna lesná		LC
<i>Meles meles</i>	jazvec lesný		LC
<i>Mustela erminea</i>	hranostaj čiernochvostý	§	LC
<i>Mustela nivalis</i>	lasica obyčajná		LC
<i>Vulpes vulpes</i>	líška obyčajná		LC
<i>Erinaceus roumanicus</i>	jež bledý	§	LC
<i>Barbastella barbastellus</i>	uchaňa čierna	§	NT
<i>Eptesicus nilssonii</i>	večernica severská	§	LC
<i>Eptesicus serotinus</i>	večernica pozdná	§	LC
<i>Myotis brandtii</i>	netopier Brandtov	§	LC
<i>Myotis myotis</i>	netopier veľký	§	LC
<i>Myotis mystacinus</i>	netopier fúzatý	§	LC
<i>Plecotus auritus</i>	ucháč svetlý	§	LC
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	podkovár malý	§	LC
<i>Vespertilio murinus</i>	večernica pestrá	§	LC
<i>Lepus europaeus</i>	zajac poľný		LC
<i>Apodemus flavicollis</i>	ryšavka žltohrdlá		LC
<i>Dryomys nitedula</i>	plch lesný	§	LC
<i>Chionomys nivalis mirhanreini</i>	hraboš snežný	§	LC
<i>Marmotia marmota latirostris</i>	svišť vrchovský tatranský	§	LC
<i>Microtus arvalis</i>	hraboš poľný		LC
<i>Microtus subterraneus</i>	hraboš podzemný		LC
<i>Microtus tatricus</i>	hraboš tatranský		LC
<i>Muscardinus avellanarius</i>	píšik lieskový	§	LC
<i>Sicista betulina</i>	myšovka horská	§	LC
<i>Neomys anomalus</i>	dulovnica menšia	§	LC
<i>Neomys fodiens</i>	dulovnica väčšia	§	LC
<i>Sorex alpinus</i>	piskor horský	§	LC
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	§	LC
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Tatry – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Vo1	Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a / alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	3130
Br2	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	3220
Br4	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so <i>Salix eleagnos</i>	2340
Br6	Brehové porasty deväťsilov	6430
Kr4	Spoločenstvá subalpínskych krovín	4080
Kr10	Kosodrevina	4070*
Al1	Alpínske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte	6150
Al2	Alpínske snehové výležišká na silikátovom podklade	6150
Al3	Alpínske a subalpínske vápnomilné trávinnobylinné porasty	6170
Al4	Alpínske snehové výležišká na vápnitom podklade	6170
Al6	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom substráte	-
Al7	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na karbonátovom substráte	-
Al8	Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch	-
Al9	Vresoviská a spoločenstvá kričkov v subalpínskom a alpínskom stupni	4060
Tr5	Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty	6190
Tr6	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*
Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky	6510
Lk2	Horské kosné lúky	6520
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6430
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230
Ra7	Sukcesne zmenené slatiny	-
Pr1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	-
Pr3	Penovcové prameniská	7220*
Sk1	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	8210
Sk2	Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	8220
Sk3	Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni	8110
Sk4	Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánneho stupňa	8120
Sk6	Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa	8160*
Sk8	Nesprístupnené jaskynné útvary	8310

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Tatry – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*
Ls4	Lipovo-javorové sutinové lesy	9180*
Ls5.1	Bukové a jedľové kvetnaté lesy	9130
Ls5.2	Kyslomilné bukové lesy	9110
Ls5.3	Javorovo-bukové horské lesy	9140
Ls5.4	Vápnomilné bukové lesy	9150
Ls6.2	Reliktne vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy	91Q0
Ls7.2	Rašeliniskové borovicové lesy	91D0*
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*
Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy	-
Ls9.1	Čučoriedkové smrekové lesy	9410
Ls9.2	Smrekové lesy vysokobylinné	9410
Ls9.3	Podmáčané smrekové lesy	9410

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	TANAP a jeho ochranné pásmo
MCHÚ:	časť územia tvoria NPR Kotlový žľab, NPR Osobitá, NPR Roháčske plesá, PR Mačie diery, PR Úplaziky, NPR Juráňova dolina
SKUEV:	prevažnú časť územia biocentra zaberá SKUEV 0307 Tatry
CHVÚ:	prevažnú časť územia biocentra zaberá SKCHVÚ030 Tatry

Ohrozenia biocentra

- intenzívne lesné hospodárstvo v minulosti a veľkej časti aj v súčasnosti (zmena drevinového zloženia porastov, zmena porastovej štruktúry, zánik prirodzených štruktúr, likvidácia starých porastov nad 120 rokov, chemizácia, znečisťovania odpadmi rôzneho druhu, budovanie lesných ciest, ničenie vodných tokov, erózia, úmyselné rozširovanie alebo spontánny prienik nepôvodných druhov ...),
- nadmerná návštevnosť niektorých častí územia (predovšetkým oblasť Sivého vrchu, Roháčov, Spálenej...) spojená s eróziou, vyrušovaním citlivých druhov fauny, znečisťovaním územia, synantropizáciou,
- urbanizácia územia, predovšetkým výstavba športových a rekreačných zariadení (Oravice, Spálená, množstvo menších lokalít ...),
- nízka intenzita poľnohospodárskeho využívania a zánik jeho tradičných foriem (postupný zánik nelesných biotopov, zmena druhového zloženia lúk, ústup vzácných a ohrozených druhov flóry a fauny, šírenie ruderalných druhov, ...),

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- vyčleniť dostatočne veľké územia ponechané na samovývoj (A-zóna TANAPu), prednostne chrániť porasty pralesovitého charakteru a prirodzené lesy,
- na ostatnom území uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené

- drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dozitie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,
- vylúčiť lov vlka dravého na území biocentra,
 - podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva,
 - vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie územia, nezakladať nové strediská rekreácie a cestovného ruchu
 - nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
 - nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Poznámka: Hranica biocentra bola upravená tak, aby v maximálnej možnej a odborne odôvodnenej miere kopírovala hranicu území sústavy NATURA 2000 (SKUEV0307 Tatry, SKCHVÚ030 Tatry) a hranice TANAPu. Z plochy biocentra boli vylúčené niektoré menšie urbanizované časti zaradené do SKUEV0307 Tatry či SKCHVÚ030 Tatry (v oblasti Spálenej).

Biocentrum nadregionálneho významu Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné

Výmera: 706 ha
Lokalizácia: k.ú. Hladovka, Suchá Hora

Krátka charakteristika a opis biocentra

Plošne stredne veľké biocentrum nadregionálneho významu Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné zaberá severovýchodnú časť okresu, v Oravskej kotline na hranici s Poľskom. Geologické podložie tvorí flyš, kde na plochom reliéfe a na nepriepustnom podloží vytvorili podmienky na existenciu rozsiahlych rašelinísk a rašelinných lesov. Súčasťou biocentra sú aj zvyšky najväčšieho vrchoviska na území Slovenska, lokality Rudné, ktoré je v súčasnosti značne poškodené ťažbou. Pôvodné vrchoviskové spoločenstvá s poškodeným vodným režimom ostali zachované na jeho južnom a severnom okraji. Územie je v rámci Slovenska unikátne výskytom pomerne rozsiahlych komplexov rašelinných typov lesov a enkláv nelesných rašelinísk. Biocentrum patrí medzi najvýznamnejšie rašelinné územia Slovenska. Je tu sústredené veľké množstvo chránených, vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, viazaných na tieto typy biotopov.

Výskyt vzácnych, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Andromeda polifolia</i>	andromédka sivolistá	EN	§
<i>Calla palustris</i>	diablík močiarny	CR	§
<i>Carex limosa</i>	ostrica barinná	CR	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex pauciflora</i>	ostrica málokvetá	EN	§
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU	§
<i>*Dactylorhiza ericetorum</i>	vstavačovec vresoviskový	CR	§
<i>*Dactylorhiza maculata ssp. maculata</i>	vstavačovec škvrnitý pravý	CR	§
<i>Ledum palustre</i>	rojovník močiarny	CR	§
<i>Oxycoccus palustris</i>	kľukva močiarna	CR	§
<i>Rhynchospora alba</i>	ostropod biely	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>*Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhloлистá	EN	§
<i>Dryopteris cristata</i>	papraď hrebenatá	VU	§
<i>Eriophorum vaginatum</i>	páperník pošvatý	VU	§
<i>Juncus filiformis</i>	sitina niťolistá	NT	-
<i>Juncus squarrosus</i>	sitina kostrbatá	VU	-
<i>Listera cordata</i>	Bradáček srdcovitolistý	EN	§
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlistá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkoleneček belasý	VU	-
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§
<i>Pedicularis sylvatica</i>	všivec lesný	EN	§
<i>Sparganium natans</i>	Ježohlav najmenší	EN	§
<i>Vaccinium uliginosum</i>	brusnica barinná	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Lissamphibia</i>			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradáčnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Lissotriton montandoni</i>	mlok kapratský	§	LC
Reptília			
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Aegolius funereus</i>	pôtk kapcavý	§	NE
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab veľký	§	LC
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec	§	LC
<i>Anthus pratensis</i>	ľabtuška lúčna	§	
<i>Aquila pomarina</i>	orol kriľavý	§	LR:nt
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	§	LR:nt
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	LR:nt
<i>Dendrocopos major</i>	ďateľ veľký	§	
<i>Dendrocopos minor</i>	ďateľ malý	§	
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	§	
<i>Falco subbuteo</i>	sokol lastovičiar	§	LR:nt
<i>Glaucidium passerinum</i>	kuvíček vrabčí	§	NE
<i>Haliaeetus albicilla</i>	orliak morský	§	CR
<i>Gallinago gallinago</i>	močiarnica mekotavá	§	
<i>Lanius excubitor</i>	strakoš veľký	§	LR:nt
<i>Lyrurus tetrix</i>	tetrov hoľniak	§	VU
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný	§	LR:nt
<i>Picoides tridactylus</i>	ďubník trojprstý	§	
<i>Picus canus</i>	žlna sivá	§	
<i>Scolopax rusticola</i>	sluka hôrna	§	LR:nt
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	§	
<i>Tetrastes bonasia</i>	jariabok hômy	§	LR:nt
Mammalia			
<i>Capreolus capreolus</i>	smec lesný		LC
<i>Cervus elaphus</i>	jeleň lesný		LC
<i>Sus scrofa</i>	diviak lesný		LC
<i>Alces alces</i>	los mokradový	§	LC
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý	§	LC
<i>Ursus arctos</i>	medveď hnedý	§	LC
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC
<i>Dryomys nitedula</i>	pľch lesný	§	LC
<i>Microtus agrestis</i>	hraboš močiarny		LC
<i>Neomys anomalus</i>	dulovnica menšia	§	LC
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	§	LC
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý	§	LC
<i>Sus scrofa</i>	diviak lesný		LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra2	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	7120
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls7.2	Rašeliniskové borovicové lesy	91D0*
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	B,C a D zóna CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	prevažná časť SKUEV 0057 Rašeliniská Oravskej kotliny
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Ohrozenia biocentra

- narušenie vodného režimu územia vykpaním/prehlbením odvodňovacieho kanála na slovensko-poľskej hranici,
- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s ťažbou v lesoch v rámci biocentra,
- ťažba rašeliny na vrchovisku Rudné,
- intenzívna ťažba dreva v posledných rokoch.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky),
- zasypať odvodňovací kanál vykpaný na slovensko-poľskej hranici,
- voliť také spôsoby dopravy a približovania dreva, ktoré nevedú k narušovaniu vodného režimu územia,
- bezpodmienečne vyčleniť dostatočne veľké územia (minimálne 150-200 ha) ponechané na samovývoj (napr. bývalá PR Sosnina),
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu v blízkosti územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum nadregionálneho významu Kriváň – Surdiky

Výmera: 1 061 ha
Lokalizácia: k.ú. Trstená, Oravské Hámre

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum nadregionálneho významu Kriváň – Surdiky leží v severozápadnej časti okresu v Oravskej kotline, na hranici s Poľskom v okolí Oravskej priehrady. Je rozdelené na dve územia oddelené priehradou. Geologické podložie tvorí flyš, kde na plochom reliéfe a na nepriepustnom podloží vytvorili podmienky na existenciu rašelinísk a rašelinných lesov. Západná časť – Kriváň predstavuje relatívne rozsiahlu mozaiku mokradných lesných aj nelesných spoločenstiev. Východná časť Surdiky je prevažne pokrytá lesom s niekoľkými enklávami nelesných rašelinísk. Súčasťou biocentra sú aj lúčne biotopy, ktoré však boli v minulosti do určitej miery rekultivované a intenzifikované. Územie je v rámci Slovenska unikátne výskytom pomerne rozsiahlych komplexov rašelinných typov lesov a enkláv nelesných rašelinísk.

Biocentrum patrí medzi najvýznamnejšie rašelinné územia Slovenska. Je tu sústredené veľké množstvo chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, viazaných na tieto typy biotopov. Jedinú známu lokalitu na Slovensku má v časti Surdiky glaciálny relikt ostrica magelanská (*Carex magellanica*), objavená ako nový druh pre flóru Slovenska iba nedávno.

Výskyt vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Calla palustris</i>	diablík močiarny	CR	§
<i>Carex dioica</i>	ostrica dvojdomá	EN	§
<i>Carex magellanica</i> ssp. <i>irrigua</i>	ostrica chudobná vrchovisková	DD	§
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU	§
<i>*Dactylorhiza ericetorum</i>	vstavačovec vresoviskový	CR	§
<i>*Dactylorhiza m.</i> ssp. <i>maculata</i>	vstavačovec š. pravý	CR	§
<i>Eriophorum gracile</i>	pápermik štihtly	EN	§
<i>Ledum palustre</i>	rojovník močiarny	CR	§
<i>Oxycoccus palustris</i>	klukva močiarna	CR	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex appropinquata</i>	ostrica odchylná	VU	-
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex davalliana</i>	ostrica Davalliova	VU	-

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex lepidocarpa</i>	ostrica šupinatoplodá	NT	-
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>Cicuta virosa</i>	rozpuť jedovatý	VU	-
<i>*Dactylorhiza fuchsii</i> ssp. <i>fuchsii</i>	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
<i>*Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhlolistá	EN	§
<i>Eleocharis quinqueflora</i>	bahnička málokvetá	EN	§
<i>*Epipactis palustris</i>	krúštik močiarny	VU	§
<i>Eriophorum vaginatum</i>	pápermik pošvatý	VU	§
<i>Gladiolus imbricatus</i>	mečík strechovitý	VU	-
<i>*Gymnadenia densiflora</i>	pätprstnica hustokvetá	EN	§
<i>Hippochaete variegata</i>	prasičkovka pestrá	EN	§
<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	sitina alpská	NT	-
<i>Juncus filiformis</i>	sitina nitolistá	NT	-
<i>Lilium martagon</i>	lalia zlatohlavá	NT	-
<i>*Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	§
<i>Lycopodium clavatum</i>	plavún obyčajný	NT	§
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlístá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkolienec belasý	VU	-
<i>Naumburgia thyrsiflora</i>	bazanovec kytkokvetý	EN	§
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§
<i>Peucedanum palustre</i>	smldník močiarny	NT	-
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tučnica obyčajná	EN	§
<i>Stellaria palustris</i>	hviezdica močiarna	VU	-
<i>Triglochin palustre</i>	barička močiarna	VU	-
<i>Trollius altissimus</i>	žltohlav najvyšší	VU	§
<i>Vaccinium uliginosum</i>	brusnica barinná	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-
<i>Veronica scutellata</i>	veronika štitovitá	NT	§
<i>Viola palustris</i>	fialka močiarna	NT	-

Zoznam chránených druhov živočíchov (príloha č. 4 a 6 k vyhláške č. 24/2003 Z. z.) a druhov zaradených do Červených zoznamov jednotlivých taxonomických skupín vyskytujúcich sa v biocentre Kriváň – Surdiky

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Lissamphibia</i>			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Bufo bufo	ropucha bradavičnatá	§	LC
Rana temporaria	skokan hnedý	§	LC
Pelophylax lessonae	skokan krátkonohý	§	
Reptília			
Anguis fragilis	slepúch lámavý	§	
Lacerta agilis	jašterica obyčajná	§	
Zootoca vivipara	jašterica živorodá	§	LC
Vipera berus	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
Aegolius funereus	pôtik kapcavý	§	NE
Anthus pratensis	fabtuška lúčna	§	
Aquila pomarina	orol kriklavý	§	LR:nt
Crex crex	chrapkáč poľný	§	LR:nt
Ciconia nigra	bocian čierny	§	LR:nt
Dryocopus martius	tesár čierny	§	
Glaucidium passerinum	kuvíček vrabčí	§	NE
Haliaeetus albicilla	orliak morský	§	CR
Pernis apivorus	včelár lesný	§	LR:nt
Picoides tridactylus	ďubník trojprstý	§	
Picus canus	žlna sivá	§	
Scolopax rusticola	sluka hôrna	§	LR:nt
Tetrastes bonasia	jariabok hôrny	§	LR:nt
Mammalia			
Capreolus capreolus	srnec lesný		LC
Cervus elaphus	jeleň lesný		LC
Sus scrofa	diviak lesný		LC
Castor fiber	bobor vodný		
Alces alces	los mokrďový	§	LC
Canis lupus	vlk dravý	§	LC
Ursus arctos	medveď hnedý	§	LC
Lutra lutra	vydra riečna	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Kriváň – Surdiky – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra2	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	7120
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Kriváň – Surdiky – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*
Ls7.2	Rašeliniskové borovicové lesy	91D0*
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	B,C a D zóna CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	časť SKUEV 0057 Rašeliniská Oravskej kotliny
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Ohrozenia biocentra

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s ťažbou v lesoch v rámci biocentra,
- sekundárna sukcesia vplyvom absencie tradičného obhospodarovania,
- intenzívna ťažba dreva v posledných rokoch.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky),
- voliť také spôsoby dopravy a približovania dreva, ktoré nevedú k narušovaniu vodného režimu územia,
- bezpodmienečne vyčleniť dostatočne veľké územia (minimálne 150-200 ha) ponechané na samovývoj,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu v blízkosti územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum nadregionálneho významu Vodná nádrž Orava

Výmera: 1 119 ha
Lokalizácia: k.ú. Trstená, Osada, Ústie nad priehradou, Oravské Hámre

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum nadregionálneho významu Vodná nádrž Orava predstavuje časť vodnej hladiny Oravskej priehrady vrátane brehov a brehových porastov, ktorá zasahuje do okresu Tvrdošín. Biocentrum sa nachádza v Oravskej kotline na hranici s Poľskom. Napriek tomu, že ide o sekundárny biotop vzniknutý ľudskou činnosťou, v priebehu desaťročí jeho existencie sa tu vytvorili podmienky pre existenciu mnohých vzácných druhov živočíchov, ale aj rastlín. Okrem bohatého zastúpenia rodu Potamogeton sa tu vyskytujú aj ďalšie vzácne druhy rastlín, medzi nimi aj *Tillaea aquatica*, ktorý tu má jedinú známu lokalitu v SR. Biocentrum má mimoriadny význam pre obojživelníky, vodné a pri vode hniezdiace druhy avifauny a predstavuje tiež veľmi významné miesto pre migrujúce a zimujúce druhy. Popri bežných cicavcoch sa tu relatívne bežne vyskytuje vydra riečna a v posledných rokoch lokalitu znovu obsadil aj bobor vodný (v r. 2012 minimálne 3 rodiny).

Výskyt vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Tabuľka 33 Zoznam chránených druhov rastlín (príloha č. 5 k vyhláške č. 24/2003 Z. z.) a druhov zaradených do Červeného zoznamu papradorastov a semenných rastlín Slovenska vyskytujúcich sa v biocentre Vodná nádrž Orava

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Alisma gramineum</i>	žabník trávovitý	CR	-
<i>Potamogeton gramineus</i>	červenavec trávolistý	VU	§
<i>Potamogeton nodosus</i>	červenavec uzlatý	NT	-
<i>Potamogeton obtusifolius</i>	červenavec tupolistý	NT	-
<i>Riccia fluitans</i>	mrkva plávajúca	NT	-

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Telostei a Petromyzontida			
<i>Aspius Aspius</i>	boleň dravý	§	
<i>Gymnocephalus cernua</i>	hrebenačka fíkaná		
<i>Leuciscus cephalus</i>	jalec hlavatý		LR:lc
<i>Lota lota</i>	mieň sladkovodný		LR:nt
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Pelophylax lessonae</i>	Skokan krátkonohý	§	
<i>Lissotriton montandoni</i>	mlök kapratský	§	LC
Reptilia			
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Acrocephalus palustris</i>	trsteniarik obyčajný	§	
<i>Actitis hypoleucos</i>	kalužiák malý	§	LR:lc
<i>Alcedo atthis</i>	rybárík riečny	§	LR:nt
<i>Anas strepera</i>	kačica chriplavka	§	LR:cd
<i>Anthus pratensis</i>	ľabtuška lúčna	§	
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	§	LR:nt
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karmínový	§	NE
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely	§	LR:nt
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	LR:nt
<i>Circus aeruginosus</i>	kaňa močiarna	§	LR:lc
<i>Emberiza schoeniclus</i>	strnádka trstinová	§	
<i>Gallinago gallinago</i>	močiarnica mekotavá	§	
<i>Charadrius dubius</i>	kulík riečny	§	LR:lc
<i>Haliaeetus albicilla</i>	orliak morský	§	CR
<i>Ixobrychus minutus</i>	bučiachik močiarny	§	VU
<i>Larus cachinnans</i>	čajka bielohlavá	§	NE
<i>Larus canus</i>	čajka sivá	§	NE
<i>Locustella fluviatilis</i>	svrčiak riečny	§	
<i>Locustella naevia</i>	svrčiak zelenavý	§	
<i>Oriolus oriolus</i>	viha obyčajná	§	
<i>Podiceps cristatus</i>	potáпка chochlatá	§	
<i>Podiceps nigricollis</i>	potáпка čiernokrká	§	LR:nt
<i>Porzana porzana</i>	chrišť bodkovaný	§	LR:lc

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Rallus aquaticus</i>	chrišťel vodný	§	NE
<i>Remiz pendulinus</i>	kúdelníčka lužná	§	
<i>Riparia riparia</i>	brehuľa hnedá	§	
<i>Saxicola rubetra</i>	pŕhlaviar červenkastý	§	LR:lc
<i>Saxicola rubicola</i>	pŕhlaviar čiernohlavý	§	
<i>Sterna hirundo</i>	rybár riečny	§	LR:cd
<i>Tringa totanus</i>	kalužiak červenonohý	§	VU
<i>Vanellus vanellus</i>	cibik chochlatý	§	LR:lc
Mammalia			
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC
<i>Arvicola amphibius</i>	hryzec vodný		LC
<i>Castor fiber</i>	bobor vodný		
<i>Dryomys nitedula</i>	plch lesný	§	LC
<i>Microtus agrestis</i>	hraboš močiarny		LC
<i>Crociodura suaveolens</i>	bieložúbka krpátá	§	LC
<i>Neomys anomalus</i>	dulovnica menšia	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Vodná nádrž Orava– nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Vo1	Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littrelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	3130
Vo2	Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	3150
Kr8	Vŕbové kroviny stojatých vôd	-

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Vodná nádrž Orava – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	91E0*
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	B a C zóna CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Ohrozenia biocentra

- rozvoj rekreácie a s tým spojené vyrušovanie fauny (fyzická prítomnosť ľudí, vodné skútre, lode, rybolov),
- kolísanie vodnej hladiny v súvislosti s využívaním vody,

- lov vodných vtákov na ploche nádrže,
- znečistenie a zmeny kvality vody v nádrži.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- usmerňovať rozvoj rekreácie na vodnej ploche,
- vylúčiť urbanizáciu brehov,
- vylúčiť lov vtákov na ploche biocentra,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- upraviť manipulačný poriadok VN tak, aby sa minimalizoval negatívny vplyv kolísania vodnej hladiny na hniezdiace druhy vtákov.

Biocentrum regionálneho významu Medzi bormi

Výmera: 20 ha

Lokalizácia: k.ú. Zuberec, Habovka

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Medzi bormi sa nachádza v juhozápadnej časti okresu Tvrdošín, v blízkosti biocentra provincionálneho významu Tatry. Toto plošne malé unikátne biocentrum predstavuje zvyšky pôvodne rozsiahlych rašelinných lúk, rašelinísk a vrchovísk, ktoré sa nachádzali severne od obce Zuberec. Po ich zničení začiatkom 70-tych rokov 20. storočia tu ostali zachované zvyšky pôvodnej vegetácie. Sú tvorené fragmentom vrchoviska, čiastočne degradovanými slatinami s nízkym obsahom báz a fragmentmi porastov rojovníka močiarneho (*Ledum palustre*). Z regionálneho ale aj širšieho hľadiska je zaujímavá relatívne bohatá populácia rojovníka močiarneho (*Ledum palustre*) a rastlín z okruhu vstavačovca škvrnitého (*Dactylorhiza maculata* agg.).

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex dioica</i>	ostrica dvojdomá	EN	§
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU	§
* <i>Dactylorhiza m. ssp. maculata</i>	vstavačovec š. pravý	CR	§
<i>Ledum palustre</i>	rojovník močiarny	CR	§
<i>Oxycoccus palustris</i>	kľukva močiarna	CR	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
* <i>Dactylorhiza fuchsii ssp. fuchsii</i>	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
* <i>Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhloлистá	EN	§
<i>Juncus filiformis</i>	sitina nitolistá	NT	-
<i>Juncus squarrosus</i>	sitina kostrbatá	VU	-
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlistá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkoleneč belasý	VU	-
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Pedicularis sylvatica</i>	všivec lesný	EN	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celstvolistá	VU	-

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Mesotriton alpestris</i>	mlok horský	§	LC
<i>Lissotriton montandoni</i>	mlok kapratský	§	LC
Reptilia			
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Lyrurus tetrix</i>	tetrov hoľniak	§	VU
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	§	
<i>Lanius excubitor</i>	strakoš veľký	§	LR:nt
<i>Locustella naevia</i>	svrčiak zelenkavý	§	
<i>Aegolius funereus</i>	pôtk kapcavý	§	NE
<i>Saxicola rubicola</i>	pŕhlaviar čiernohlavý	§	
Mammalia			
<i>Apodemus sylvaticus</i>	ryšavka krovinná		LC
<i>Neomys anomalus</i>	dulovníca menšia	§	LC
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Medzi bormi – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra2	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	7120
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Medzi bormi – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls7.2	Rašeliniskové borovicové lesy	91D0*

„Tento projekt je spolufinancovaný z ERDF“

295

Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*
-------	-----------------------------	-------

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	celé biocentrum leží v ochrannom pásme TANAPu
MCHÚ:	prevažná časť leží v PR Medzi bormi
SKUEV:	prevažná časť leží v SKUEV0145 Medzi bormi
CHVÚ:	-

Ohrozenia biocentra

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s obhospodarovaním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- silná sekundárna sukcesia, ktorá je umocnená poškodeným vodným režimom lokality. Širia sa dreviny, najmä *Pinus sylvestris* a *Betula pendula*.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich prevedenie z intenzívneho na extenzívne využívanie formou pasienkov
- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov – kosenie, prípadne extenzívna pastva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu v blízkosti územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Jurčová – Páleniská

Výmera: 930 ha

Lokalizácia: k.ú. Liesek, Trstená, Osada

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Jurčová – Páleniská sa nachádza na severe okresu Tvrdošín, v blízkosti štátnej hranice s Poľskom. Biocentrum tvoria dve časti, pričom časť Zimníky predstavuje relatívne zachovaný komplex slatín s vysokým obsahom báz s výskytom viacerých vzácných, ohrozených a reliktných druhov rastlín. Okrajovo sú zastúpené aj slatiny s nízkym obsahom báz. Negatívne sa v území prejavuje odvodnenie bezprostredne ležiacich pozemkov a následná sekundárna sukcesia, ktorá je umocnená absenciou tradičného obhospodarovania. Z regionálneho, ale aj širšieho hľadiska sú zaujímavé bohaté populácie reliktných machorastov *Paludella squarrosa* a *Helodium blandowii*, ktorých spoločný výskyt je na Slovensku ojedinelý. Vzácné sa tu vyskytuje aj ďalší reliktný machorast *Meesia triquetra*. Zároveň tu bol zaznamenaný výskyt viacerých druhov reliktných ostríc: *Carex dioica*, *C. diandra*, *C. chordorrhiza*, *C. lasiocarpa* a *C. pulicaris*. V časti Páleniská bolo ešte donedávna jedno z najpočetnejších tokanísk tetrahoľniaka na Orave.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex diandra</i>	ostrica oblasť	EN	§
<i>Carex dioica</i>	ostrica dvojdomá	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex chordorrhiza</i>	ostrica výbežkatá	CR	§
<i>Carex lasiocarpa</i>	ostrica olstnatoplodá	VU	§
<i>Carex pulcaris</i>	ostrica blšná	EN	§
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU	§
<i>Ledum palustre</i>	rojovník močiarny	CR	§
<i>Oxycoccus palustris</i>	kľukva močiarna	CR	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex aproinquata</i>	ostrica odchylná	VU	-
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex davalliana</i>	ostrica Davallova	VU	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>*Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhlostá	EN	§
<i>Gladiolus imbricatus</i>	mečík strechovitý	VU	-
<i>*Gymnadenia densiflora</i>	päťprstnica hustokvetá	EN	§
<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	sitina alpská	NT	-
<i>Juncus filiformis</i>	sitina nitolistá	NT	-
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlístá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkolienec belasý	VU	-
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§
<i>Triglochin palustre</i>	barička močiarna	VU	-
<i>Trollius altissimus</i>	žltohlav najvyšší	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-
<i>Viola palustris</i>	fialka močiarna	NT	-

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Lissamphibia</i>			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC

<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
Reptília			
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Anthus pratensis</i>	ľabtuška lúčna	§	
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karminový	§	NE
<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica poľná	§	LR:nt
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	§	LR:nt
<i>Gallinago gallinago</i>	močiarnica mekotavá	§	
<i>Lanius excubitor</i>	strakoš veľký	§	LR:nt
<i>Locustella naevia</i>	svrčiak zelenkavý	§	
<i>Saxicola rubetra</i>	pŕhľaviar červenkastý	§	LR:lc
<i>Saxicola rubicola</i>	pŕhľaviar čiernohlavý	§	
<i>Vanellus vanellus</i>	cibík chochlatý	§	LR:lc
Mammalia			
<i>Capreolus capreolus</i>	srnec lesný		LC
<i>Cervus elaphus</i>	jeleň lesný		LC
<i>Sus scrofa</i>	diviak lesný		LC
<i>Apodemus sylvaticus</i>	ryšavka krovinná		LC
<i>Microtus agrestis</i>	hraboš močiarny		LC
<i>Microtus arvalis</i>	hraboš poľný		LC
<i>Microtus subterraneus</i>	hraboš podzemný		LC
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Jurčová – Páleniská – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Jurčová – Páleniská – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*

Súčasná legislatívna ochrana

- VCHÚ:

prevažne C a D zóna CHKO Horná Orava
- MCHÚ:

-
- SKUEV:

menšia časť SKUEV0193 Zimníky

CHVÚ: prevažná časť SKCHVU008 Horná Orava

Ohrozenia biocentra

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s obhospodarovaním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- silná sekundárna sukcesia po zániku tradičného obhospodarovania, ktorá je umocnená poškodeným vodného režimu lokality; šíria sa dreviny, najmä *Alnus glutinosa*, *Picea abies* a *Betula pendula*.
- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s ťažbou v lesoch v rámci biocentra,
- intenzívna ťažba dreva v posledných rokoch,
- plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R3.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky),
- voliť také spôsoby dopravy a približovania dreva, ktoré nevedú k narušovaniu vodného režimu územia,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu v blízkosti územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Jelešňa

Výmera: 531 ha

Lokalizácia: k.ú. Liesek, Hladovka, Oravské Hámre, Osada, Suchá Hora, Trstená, Vitanová,

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Jelešňa sa nachádza na severe okresu Tvrdošín, v blízkosti štátnej hranice s Poľskom. Biocentrum tvorí samotný tok riečky Jelešňa s brehovými porastmi a rôzne širokou nivou so zastúpením nelesných biotopov. V území sa nachádza niekoľko mokradí s výskytom viacerých vzácných a ohrozených rastlín. Veľmi zaujímavou časťou je podmáčaná a slatinná jelšina na pravom brehu riečky powyše jej ústia do Oravskej priehrady. Jelešňa predstavuje ukážku zachovalého podhorského, meandrujúceho toku prakticky nedotknutého vodohospodárskymi úpravami. Z regionálneho ale aj širšieho hľadiska sú zaujímavé bohaté populácie druhov *Naumburgia thyrsiflora* a *Calla palustris* a zastúpenie zachovaného biotopu slatinných jelšín. Územie je významné z hľadiska existencie niektorých vzácnějších druhov rýb, obojživelníkov, vtákov a cicavcov (vydra riečna, bobor vodný). Tok Jelešne plní pre niektoré skupiny fauny aj funkciu regionálne významného biokoridoru.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Calla palustris</i>	diablik močiarny	CR	§
<i>Comarum palustre</i>	nátržnica močiarna	VU	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex canescens</i>	ostrica sivastá	NT	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>Cicuta virosa</i>	rozpuk jedovatý	VU	-
<i>*Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Gladiolus imbricatus</i>	mečík strechovitý	VU	-
<i>Juncus filiformis</i>	sitina nitolistá	NT	-
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlístá	EN	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkoleneč belasý	VU	-
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny	EN	§
<i>Peucedanum palustre</i>	smldník močiarny	NT	-
<i>Triglochin palustre</i>	barička močiarna	VU	-
<i>Trollius altissimus</i>	žltohlav najvyšší	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-
<i>Viola palustris</i>	fialka močiarna	NT	-

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Telostei a Petromyzontida			
<i>Barbatula barbatula</i>	slíž severný		
<i>Cottus poecilopus</i>	hlaváč pásoplutvý		
<i>Eudontomyzon vladykovi</i>	mihula vladykova	§	EN
<i>Leuciscus cephalus</i>	jalec hlavatý		LR:lc
<i>Phoxinus phoxinus</i>	čerebľa pestrá		EN
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žitobruhá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Pelophylax lessonae</i>	skokan krátkonohý	§	
Reptilia			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	§	
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	§	LR:nt
<i>Actitis hypoleucos</i>	kalužiačik malý	§	LR:lc

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Aquila pomarina</i>	orol krikľavý	§	LR:nt
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	§	LR:nt
<i>Anthus pratensis</i>	labtuška lúčna	§	
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karminový	§	NE
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely	§	LR:lc
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	LR:nt
<i>Cinclus cinclus</i>	vodnár potočný	§	LR:lc
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	§	LR:nt
<i>Gallinago gallinago</i>	močiarnica mekotavá	§	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	orliakorský	§	CR
<i>Lanius excubitor</i>	strakoš veľký	§	LR:nt
<i>Locustella fluviatilis</i>	svrčiak riečny	§	
<i>Locustella naevia</i>	svrčiak zelenkavý	§	
<i>Oriolus oriolus</i>	víha obyčajná	§	
<i>Picus canus</i>	žina sivá	§	
<i>Remiz pendulinus</i>	kúdeľníčka lužná	§	
<i>Riparia riparia</i>	brehuľa hnedá	§	
<i>Saxicola rubetra</i>	príhľaviar červenkastý	§	LR:lc
<i>Saxicola rubicola</i>	príhľaviar čiernohlavý	§	
<i>Vanellus vanellus</i>	cibík chochlatý	§	LR:lc
Mammalia			
<i>Alces alces</i>	los mokradový	§	LC
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC
<i>Arvicola amphibius</i>	hryzec vodný		LC
<i>Castor fiber</i>	bobor vodný		
<i>Neomys fodiens</i>	dulovnica väčšia		LC
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	§	LC
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Jelešňa – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Br2	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	3220
Br6	Brehové porasty deväťsilov	6430
Kr8	Vŕbové kroviny stojatých vôd	-
Kr9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek	
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6430
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc	-
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230
Ra7	Sukcesne zmenené slatiny	-

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Jelešňa – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	91E0*
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	-
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*
Ls7.4	Slatinné jelšové lesy	-

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	časť B,C a D zóna CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	časť územia tvorí SKUEV0222 Jelešňa
CHVÚ:	časť územia leží SKCHVU008 Horná Orava

Ohrozenia biocentra

- zásahy do vodného toku a brehových porastov,
- znečisťovanie vody (priemyselné, komunálne a poľnohospodárske znečistenie),
- silná sekundárna sukcesia po zániku tradičného obhospodarovania, ktorá je umocnená poškodeným vodného režimu lokality; šíria sa dreviny, najmä *Alnus glutinosa*, viaceré druhy z rodu *Salix*, *Picea abies* a *Betula pendula*.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky),
- nepripustiť akékoľvek zásahy do toku (regulácie, úpravu brehov – s výnimkou úsekov v intravilánoch obcí, výstavbu MVE...) a neprimerané zásahy do brehových a sprievodných porastov,
- na nelesných biotopov obnoviť primerané obhospodarovanie,
- porasty v oblasti ústia Jelešne do VN Orava ponechať na autoreguláciu,
- nepripustiť urbanizáciu v blízkosti územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Kopec – Mnich

Výmera: 825 ha

Lokalizácia: k.ú. Oravský Biely Potok, Zuberec

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Kopec – Mnich sa nachádza na južnej hranici okresu Tvrdošín. Biocentru dominujú v západnej časti lesy, východná časť je tvorená prevažne nelesnými spoločenstvami. Prevažujú pasienky, v ktorých sa nachádza niekoľko vtrúsených slatín s vysokým obsahom báz. Pre oblasť Oravy je netypické a ojedinelé zrážanie penovca na niektorých výveroch prameňov na slatinných čočkách. Mimoriadne zaujímavé a ojedinelé je relatívne rozsiahle vresovisko pod hrebeňom kóty Machy. Biocentrum predstavuje významné refúgium fauny (veľké šelmy, kopytníky, kurovité, sovy...) v západnej časti Skorušinských vrchov.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
Carex dioica	ostrica dvojdomá	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
Carex davalliana	ostrica Davallova	VU	-
Carex flava	ostrica žltá	NT	-
Carex lepidocarpa	ostrica šupinatoplodá	NT	-
Carex paniculata	ostrica metlinatá	VU	-
Carex tumidicarpa	ostrica sklonená	NT	-
*Dactylorhiza fuchsii ssp. fuchsii	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
*Dactylorhiza lapponica	vstavačovec laponský	EN	§
*Dactylorhiza majalis	vstavačovec májový	VU	§
Eleocharis quinqueflora	bahnička málokvetá	EN	§
*Epipactis palustris	kruštík močiarny	VU	§
Gladiolus imbricatus	mečík strechovitý	VU	-
*Gymnadenia conopsea	päťprstnica obyčajná	VU	§
*Gymnadenia densiflora	päťprstnica hustokvetá	EN	§
Hippochaete variegata	prasličkovka pestrá	EN	§
Juncus alpinoarticulatus	sitina alpínska	NT	-
Juncus squarrosus	sitina kostrbatá	VU	-
Lilium martagon	ľalia zlatohlavá	NT	-
*Listera ovata	bradáčik vajcovitý	VU	§
Lycopodium clavatum	plavúň obyčajný	NT	§
Molinia caerulea	bezkoleneček belasý	VU	-
Parnassia palustris	bielokvet močiarny	NT	-
Pedicularis palustris	všivec močiarny	EN	§
Pedicularis sylvatica	všivec lesný	EN	§
Pinguicula vulgaris	tučnica obyčajná	EN	§
*Pseudorchis albida	bieloprst belavý	EN	§
Triglochin palustre	barička močiarna	VU	-
Trollius altissimus	žltohlav najvyšší	VU	§
Valeriana simplicifolia	valeriána celistvolistá	VU	-
Veronica scutellata	veronika štitovitá	NT	§

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
Bombina variegata	kunka žltobruchá	§	LC
Bufo bufo	ropucha bradavičnatá	§	LC
Rana temporaria	skokan hnedý	§	LC
Salamandra salamadra	salamandra škvrnitá	§	LC
Reptilia			
Anguis fragilis	slepúch lámavý	§	
Lacerta agilis	jašterica obyčajná	§	
Zootoca vivipara	jašterica živorodá	§	LC
Vipera berus	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
Accipiter gentilis	jastrab veľký	§	LC
Accipiter nisus	jastrab krahulec	§	LC
Aegolius funereus	pôtik kapcavý	§	NE
Buteo buteo	myšiak hôrny	§	LR:lc
Dryocopus martius	tesár čierny	§	
Falco subbuteo	sokol lastovičiar	§	LR:nt
Falco tinnunculus	sokol myšiár	§	LR:lc
Glaucidium passerinum	kuvičok vrabčí	§	NE
Picoides tridactylus	ďubník trojprstý	§	
Scolopax rusticola	sluka hôrna	§	LR:nt
Strix aluco	sova obyčajná	§	
Strix uralensis	sova dlhochvostá	§	LR:lc
Tetrao urogallus	hlucháň hôrny	§	VU
Tetrastes bonasia	jariabok hôrny	§	LR:nt
Mammalia			
Capreolus capreolus	srnec lesný		LC
Cervus elaphus	jeleň lesný		LC
Sus scrofa	diviak lesný		LC
Canis lupus	vlk dravý	§	LC
Ursus arctos	medveď hnedý	§	LC
Lynx lynx	rys ostrovid	§	LC
Martes foina	kuna skalná		LC
Martes martes	kuna lesná		LC
Apodemus flavicollis	ryšavka žltohrdlá		LC
Sorex alpinus	piskor horský	§	LC
Sorex araneus	piskor obyčajný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Kopec – Mních – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Kr1	Vresoviská	4030
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	-
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Kopec – Mních – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls9.1	Smrekové lesy čučoriedkové	9410

Súčasná legislatívna ochrana

- VCHÚ: -
- MCHÚ: -
- SKUEV: -
- CHVÚ: -

Ohrozenia biocentra

- intenzívne obhospodarovanie lesov,
- poškodzovanie vodného režimu mokradí v súvislosti s obhospodarováním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- sekundárna sukcesia (nálet najmä *Picea abies*) na vresovisku a na opustených alebo extenzívne využívaných pasienkoch.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dozretie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálnej možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,
- vylúčiť lov vika dravého na území biocentra,
- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Červená skala

Výmera: 92 ha
Lokalizácia: k.ú. Nižná nad Oravou, Podbiel

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Červená skala je krajinou dominantou nad riekou Orava pri obci Podbiel. Bralo je súčasťou bradlového pásma. Vápencový podklad otvorených skalných stanovišť a lemov umožňuje výskyt niektorých teplomilnejších rastlinných druhov, z ktorých druh *Lithospermum purpureocaeruleum* tu dosahuje (spoločne s výskytom na Bielskej skale) izolovaný výskyt na severe Slovenska. Významné je i zastúpenie viacerých druhov orchideí. Z fauny sú významné najmä druhy viazané na skalnaté stanovišťa.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
* <i>Cypripedium calceolus</i>	črievičník papučkový	VU	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
* <i>Cephalanthera damasonium</i>	prílbovka biela	VU	§
* <i>Epipactis atrorubens</i>	kruštík tmavočervený	NT	§
* <i>Epipactis helleborine</i>	kruštík širokolistý	NT	§
<i>Lilium martagon</i>	ľalia zlatohlavá	NT	-
* <i>Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	§
* <i>Ophrys insectifera</i>	hmyzovník hmyzonosný	VU	§

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Reptília			
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
<i>Podarcis muralis</i>	jašterica múrová	§	LC
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Corvus corax</i>	krkavec čierny	§	
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar (pustovka)	§	LR:lc
<i>Lanius collurio</i>	strakoš obyčajný	§	
<i>Saxicola rubicola</i>	prhľaviar čiernohlavý	§	

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Oenathe oenathe</i>	skalariik sivý	§	
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	§	
<i>Bubo bubo</i>	výr skalný	§	NE

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Červená skala

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Sk1	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	8210
Sk6	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni	8160*
Pi5	Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a báziických substrátoch	6110*
Sk7	Sekundárne sutinové a skalné biotopy	-
Tr7	Mezofilné lemy	-

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	-

Ohrozenia biocentra

- zarastanie náletovými drevinami a sekundárna sukcesia na plochách bývalého lomu,
- intenzívne hospodárenie v lesoch.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- zabrániť pokusom o rekultiváciu výsadbou drevín,
- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voľiť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Bielska skala

Výmera: 19 ha

Lokalizácia: k.ú. Podbiel

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum regionálneho významu Bielska skala je výraznou krajinou dominantou nad riekou Orava južne od obce Podbiel. Bralo je súčasťou bradlového pásma. Vápencový podklad otvorených skalných stanovišť a lemov umožňuje výskyt niektorých teplomilnejších rastlinných druhov, z ktorých druh *Lithospermum purpureocaeruleum* tu dosahuje (spoločne s výskytom na Červenej skale) izolovaný výskyt na severe Slovenska. Ich výskyt je o to zaujímavejší, že tu rastú spolu s niektorými horskými, dealpínskymi a prealpínskymi druhmi rastlín (napr. *Aster alpinus*, *Dianthus praecox*).

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Aster alpinus</i>	astra alpínska	VU	§
<i>Aster amelloides</i>	astra spišská	NT	-
<i>Dianthus praecox ssp. praecox</i>	klinček včasný pravý	VU	§
* <i>Epipactis atrorubens</i>	kruštík tmavočervený	NT	§
* <i>Epipactis helleborine</i>	kruštík širokolistý	NT	§
<i>Lilium martagon</i>	ľalia zlatohlavá	NT	-
* <i>Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	§
* <i>Platanthera chlorantha</i>	vemenník zelenkastý	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Reptília			
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
<i>Podarcis muralis</i>	jašterica múrová	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Corvus corax</i>	krkavec čierny	§	
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar	§	LR:lc
<i>Lanius collurio</i>	strakoš obyčajný	§	
<i>Saxicola rubicola</i>	pŕhľaviar čiernohlavý	§	
<i>Oenathe oenathe</i>	skalariik sivý	§	
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	§	
<i>Bubo bubo</i>	výr skalný	§	NE
<i>Falco peregrinus</i>	sokol sťahovavý	§	EN

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Bielska skala

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Sk1	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	8210
Sk6	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni	8160*
Pi5	Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch	6110*
Sk7	Sekundárne sutinové a skalné biotopy	-
Tr7	Mezofilné lemy	-

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	NPR Bielska skala a jej ochranné pásmo
SKUEV:	-
CHVÚ:	-

Ohrozenia biocentra

- intenzívne hospodárenie v lesoch.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voľiť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Búče – Budín

Výmera: 787 ha

Lokalizácia: k.ú. Nižná nad Oravou, Podbiel

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum ležiace na západnom okraji okresu, na rozhraní Oravskej Magury a Oravskej vrchoviny. Dominujú v ňom lesy, len na v južnej časti sú zastúpené lúky a pasienky, z veľkej časti v dôsledku sekundárnej sukcesie meniace sa postupne na les. V niektorých častiach sa popri smreku uplatňuje aj buk, javor horský a jedľa, v spontánne vzniknutých lesíkoch aj iné druhy drevín (osika, breza...). Lokalita nie je urbanizovaná a vytvára tak vhodné refúgium pre druhy citlivé na vyrušovanie.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Salamandra salamadra</i>	salamandra škvrnitá	§	LC
Reptília			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	§	
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
Aves			
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab veľký	§	LC
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec	§	LC
<i>Aegolius funereus</i>	pôtik kapcavý	§	NE
<i>Alauda arvensis</i>	škvránok poľný	§	
<i>Buteo buteo</i>	myšiak hôrny	§	LR:lc
<i>Dendrocopos major</i>	ďateľ veľký	§	
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	§	
<i>Ficedula albicollis</i>	muchárik bielo krký	§	
<i>Ficedula parva</i>	muchárik malý	§	NE
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný	§	LR:nt
<i>Picus canus</i>	žlna sivá	§	
<i>Scolopax rusticola</i>	sluka hôrna	§	LR:nt
<i>Tetrao urogallus</i>	hlucháň hôrny	§	VU
<i>Tetrastes bonasia</i>	jariabok hôrny	§	LR:nt
Mammalia			
<i>Capreolus capreolus</i>	srnec lesný		LC
<i>Cervus elaphus</i>	jeleň lesný		LC
<i>Sus scrofa</i>	diviák lesný		LC
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý	§	LC
<i>Ursus arctos</i>	medveď hnedý	§	LC
<i>Felis silvestris</i>	mačka divá	§	LC
<i>Lynx lynx</i>	rys ostrovid	§	LC
<i>Martes foina</i>	kuna skalná		LC
<i>Martes martes</i>	kuna lesná		LC
<i>Barbastella barbastellus</i>	uchaňa čierna	§	NT
<i>Eptesicus serotinus</i>	večernica pozdňá	§	LC
<i>Plecotus auritus</i>	ucháč svetlý	§	LC
<i>Apodemus sylvaticus</i>	ryšavka krovinná		LC
<i>Dryomys nitedula</i>	pích lesný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Búčie – Budín

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky	6510
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Búčie – Budín – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls5.1	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	9130

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	-

Ohrozenia biocentra

- intenzívne obhospodarovanie lesov,
- sekundárna sukcesia na opustených alebo extenzívne využívaných pasienkoch a lúkach.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dozretie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálnej možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,
- vylúčiť lov vlka dravého na území biocentra,
- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Skorušina

Výmera: 1 649 ha

Lokalizácia: k.ú. Brezovica, Liesek, Vitanová, Zábiedovo, Habovka

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum ležiace v centrálnej časti riešeného územia a zároveň v centrálnej časti Skorušinských vrchov v širšej oblasti najvyššej kóty pohoria – Skorušiny. V biocentre dominujú ihličnaté lesy (prevažne sekundárne), na severnom okraji doplnené prevažne zarastajúcimi pasienkami. Lokalita nie je urbanizovaná a vytvára tak vhodné refúgium pre druhy citlivé na vyrušovanie.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
Bombina variegata	kunka žltobruchá	§	LC
Bufo bufo	ropucha bradavičnatá	§	LC
Rana temporaria	skokan hnedý	§	LC
Salamandra salamandra	salamandra škvrnitá	§	LC
Mesotriton alpestris	mlok horský	§	LC
Lissotriton montandoni	mlok kapratský	§	LC
Reptilia			
Anguis fragilis	slepúch lámavý	§	
Zootoca vivipara	jašterica živorodá	§	LC
Vipera berus	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
Accipiter gentilis	jastrab veľký	§	LC
Accipiter nisus	jastrab krahulec	§	LC
Aegolius funereus	pôtik kapcavý	§	NE
Aquila chrysaetos	orol skalný	§	VU
Aquila pomarina	orol krikľavý	§	LR:nt
Bubo bubo	výr skalný	§	NE
Buteo buteo	myšiak hôrny	§	LR:lc
Ciconia nigra	bocian čierny	§	LR:nt
Dendrocopos major	ďateľ veľký	§	
Dryocopus martius	tesár čierny	§	
Falco subbuteo	sokol lastovičiar	§	LR:nt
Falco tinnunculus	sokol myšiar (pustovka)	§	LR:lc
Glaucidium passerinum	kuvičok vrabčí	§	NE
Lyrurus tetrix	tetrov hoľniak	§	VU
Picoides tridactylus	dubník trojprstý	§	
Scolopax rusticola	sluka hôrna	§	LR:nt
Strix aluco	sova obyčajná	§	
Strix uralensis	sova dlhochvostá	§	LR:lc
Tetrao urogallus	hlucháň hôrny	§	VU
Tetrastes bonasia	jariabok hôrny	§	LR:nt
Mammalia			
Capreolus capreolus	srnec lesný		LC
Cervus elaphus	jeleň lesný		LC
Sus scrofa	diviak lesný		LC
Canis lupus	vlk dravý	§	LC
Ursus arctos	medveď hnedý	§	LC
Lynx lynx	rys ostrovid	§	LC

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Martes foina	kuna skalná		LC
Martes martes	kuna lesná		LC
Apodemus flavicollis	ryšavka žltohrdlá		LC
Dryomys nitedula	pich lesný	§	LC
Sorex alpinus	piskor horský	§	LC
Sorex araneus	piskor obyčajný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Skorušina – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Tr8	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Skorušina – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
LS9.1	Smrekové lesy čučoriedkové	9410

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	-

Ohrozenia biocentra

- intenzívne obhospodarovanie lesov,
- sekundárna sukcesia na opustených alebo extenzívne využívaných pasienkoch a lúkach.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dozretie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,

- vylúčiť lov vlka dravého na území biocentra,
- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biocentrum regionálneho významu Magura

Výmera: 806 ha

Lokalizácia: k.ú. Hladovka, Vitanová, Suchá Hora

Krátka charakteristika a opis biocentra

Biocentrum ležiace vo východnej časti Skorušinských vrchov v širšej oblasti kóty Magura. V biocentre dominujú ihličnaté lesy (prevažne sekundárne), hlavne na severnom okraji doplnené pasienkami. Lokalita nie je urbanizovaná a vytvára tak vhodné refúgium pre druhy citlivé na vyrušovanie.

Ohrozené druhy a výskyt biotopov národného a európskeho významu

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Salamandra salamandra</i>	salamandra škvrnitá	§	LC
Reptilia			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	§	
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC
<i>Vipera berus</i>	vretenica obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab veľký	§	LC
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec	§	LC
<i>Aegolius funereus</i>	pôtik kapcavý	§	NE
<i>Buteo buteo</i>	myšiak hôrny	§	LR:lc
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	LR:nt
<i>Columba oenas</i>	holub plúžik	§	LR:lc
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	§	
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar	§	LR:lc
<i>Glaucidium passerinum</i>	kuvíčok vrabčí	§	NE
<i>Picoides tridactylus</i>	ďubník trojprstý	§	
<i>Scolopax rusticola</i>	sluka hôrna	§	LR:nt
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	§	
<i>Strix uralensis</i>	sova dlhochvostá	§	LR:lc
<i>Tetrao urogallus</i>	hlucháň hôrny	§	VU
<i>Tetrastes bonasia</i>	jariabok hôrny	§	LR:nt
Mammalia			
<i>Capreolus capreolus</i>	smec lesný		LC
<i>Cervus elaphus</i>	jeleň lesný		LC

<i>Sus scrofa</i>	diviak lesný		LC
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý	§	LC
<i>Ursus arctos</i>	medveď hnedý	§	LC
<i>Lynx lynx</i>	rys ostrovid	§	LC
<i>Martes foina</i>	kuna skalná		LC
<i>Martes martes</i>	kuna lesná		LC
<i>Dryomys nitedula</i>	pich lesný	§	LC

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Magura

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Tr8	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biocentre Magura – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy	-

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ: -
MCHÚ: -
SKUEV: -
CHVÚ: -

Ohrozenia biocentra

- intenzívne obhospodarovanie lesov,
- sekundárna sukcesia na opustených alebo extenzívne využívaných pasienkoch a lúkach.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov, na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber), pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov, optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete, maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa, postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov, v porastoch ponechávať stromy na dozretie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa, udržiavať stavy jelenej zveri na úrovni neohrozujúcej obnovu všetkých drevín pôvodného zloženia, minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok, systematickou údržbou lesných ciest minimalizovať vodnú eróziu, využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva, využívať pôvodný genofond drevín na obnovu lesa,

- vylúčiť lov vlka dravého na území biocentra,
- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a umiestnenie objektov banskej infraštruktúry na území biocentra,
- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry.

Biokoridor nadregionálneho významu Orava

Dĺžka / šírka / výmera: 16 km/od 50 do 400 m/cca 203 ha

Prislušnosť k. ú.: Nižná nad Oravou, Podbiel, Tvrdošín, Krásna Hôrka, Medvedzie pri Tvrdošíne, Dolný Štefanov

Charakteristika: Hydrický biokoridor, ktorého os tvorí rieka Orava s brehovými a sprievodnými porastmi v nive toku. Najväčší význam má tento biokoridor pre avifaunu a aquatické a semiaquatické druhy. Na niektorých úsekoch je tok Oravy regulovaný (intravilány Tvrdošína a Nižnej, VVN Tvrdošín). Brehové a sprievodné porasty sú zúžené na línie, s výnimkou menšieho luhu pri Podbiely). V intravilánoch miest a obcí sú fragmentované alebo absentujú úplne. Zachovalejšie zvyšky sa nachádzajú v úseku južne od Podbiela. Tieto sú tvorené viacerými druhmi vrb, jelšou sivou, jelšou lepkavou, čremchou obyčajnou, jaseňom štíhlým. V tomto úseku Oravy sa iba výnimočnejšie zachovali niektoré prirodzené typy biotopov, napr. biotop európskeho významu Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion*. Na koridore nie je v riešenom území, s výnimkou priehradného múru VVN Tvrdošín, zatiaľ žiadna priečna prekážka. Biokoridor pokračuje v okrese Dolný Kubín a Ružomberok až po sútok rieky Oravy s Váhom.

Zoznam vzácnych, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Telostei a Petromyzontida</i>			
<i>Alburnoides bipunctatus</i>	ploska pásavá		LR:nt
<i>Barbatula barbatula</i>	slíž severný		
<i>Barbus barbus</i>	mrena severná		LR:lc
<i>Cottus gobio</i>	hlaváč bieloplutvý		
<i>Gymnocephalus cernua</i>	hrebenačka fľkaná		

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Hucho hucho</i>	hlavátka podunajská	§	LR:cd
<i>Chondrostoma nasus</i>	podustva severná		LR:cd
<i>Leuciscus cephalus</i>	jalec hlavatý		LR:lc
<i>Phoxinus phoxinus</i>	čerebľa pestrá		EN
<i>Thymallus thymallus</i>	lipeň tymianový		LR:lc
<i>Vimba vimba</i>	nosáľ sťahovavý		LR:cd
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Lissotriton montandoni</i>	mok karpatský	§	LC
Reptilia			
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Actitis hypoleucos</i>	kalužiačik malý	§	LR:lc
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	§	LR:nt
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	§	LR:nt
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karminový	§	NE
<i>Cinclus cinclus</i>	vodnár potočný	§	LR:lc
<i>Charadrius dubius</i>	kulík riečny	§	LR:lc
<i>Locustella fluviatilis</i>	svrčiak riečny	§	
<i>Picus canus</i>	žlna sivá	§	
Mammalia			
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC
<i>Arvicola amphibius</i>	hryzec vodný		LC
<i>Castor fiber</i>	bobor vodný		

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Orava – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Br1	Štrkové lavice bez vegetácie	-
Br2	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	3220
Br6	Brehové porasty devätsilov	6430
Vo4	Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu <i>Ranunculon fluitantis</i> a <i>Callitricho-Batrachion</i>	3260

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Orava – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	91E0*

Súčasná legislatívna ochrana

- VCHÚ: -
- MCHÚ: časť CHA Rieka Orava
- SKUEV: prevažná časť SKÚEV0243 Rieka Orava

CHVÚ: -

Genofondovo významné plochy

- rieka Orava

Ohrozenia

- výstavba MVE,
- regulácia toku,
- likvidácia štrkových lavíc, ostrovov a iných naplavenín ťažbou štrku a úpravou toku pre MVE,
- likvidácia a výruby brehových a sprievodných porastov,
- šírenie inváznych druhov
- znečisťovanie brehov skládkami odpadov,
- zarybňovanie nepôvodnými druhmi,
- znečistenie vody,
- intenzívne rybárske a poľovnícke obhospodarovanie,
- urbanizácia v okolí toku a výstavba infraštruktúry.

Bariéry

príehradný múr vyrovnávajúcej vodnej nádrže Tvrdošín

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- regulovať komerčnú ťažbu štrku v koryte,
- minimalizovať úmyselný výrub drevín v nive Oravy,
- vylúčiť výstavbu MVE a ďalších priečných prekážok v toku,
- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať zarybňovanie nepôvodnými druhmi, snažiť sa o obnovu druhového spektra ichtyofauny,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, rybárske),
- minimalizovať reguláciu toku,
- vyvinúť úsilie na spriechodnenie bariér v toku,
- tam, kde to je možné rozšíriť plochy brehových a sprievodných porastov.

Biokoridor regionálneho významu Studený potok

Dĺžka / šírka / výmera: cca 15 km /od 20 do 300m/ cca 138 ha

Príslušnosť k. ú.: Zuberec, Habovka, Oravský Biely Potok, Podbiel, Nižná nad Oravou

Charakteristika: Terestricko – hydrický biokoridor tvorený Studeným potokom a jeho brehovými a sprievodnými porastmi v nive toku. Tok má prevažne prirodzený charakter so zachovalými korytotvornými procesmi. V poslednom desaťročí však došlo k viacerým vážnym zásahom (výstavba MVE, prehĺbenie koryta pod Oravským Bielym Potokom, úprava toku v Habovke a v Oravskom Bielom Potoku), ktoré na viacerých miestach a úsekoch poškodili až zničili prirodzené koryto toku. Napriek tomu sa takmer na celom úseku koryto neustále formuje a vytvára rozsiahle štrkové náplavy a lavice. Brehové a sprievodné porasty sú dobre vyvinuté, miestami fragmentované, tvorené, v bezprostrednej blízkosti toku jelšou sivou, smrekom, čremchou a vrbami, v strednej

a dolnej časti toku dominujú jelše a viaceré druhy vrb. Najväčší význam má tento biokoridor pre avifaunu a aquatické a semiaquatické druhy.

Zoznam vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
Carex flava	ostrica žltá	NT	-
Carex paniculata	ostrica metlinatá	VU	-
*Dactylorhiza majalis	vstavačovec májový	VU	§
*Dactylorhiza fuchsii ssp. fuchsii	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
*Epipactis helleborine	krúštík širokolistý	NT	§
Valeriana simplicifolia	valeriána celistvolistá	VU	-

Zoznam biotopov národného a európskeho významu

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Studený potok – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Br1	Štrkové lavice bez vegetácie	-
Br2	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	3220
Br4	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrbou sivou	3240
Br6	Brehové porasty deväťsilov	6430
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	-
Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6430
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc	-
Ra7	Sukcesne zmenené slatiny	-
Kr9	Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek	-

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Studený potok – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*

Súčasná legislatívna ochrana

- VCHÚ: malá časť leží v ochrannom pásme TANAP
- MCHÚ: -
- SKUEV: -
- CHVÚ: -

Genofondovo významné plochy

Studený potok

Ohrozenia

- výstavba MVE,
- regulácia toku,
- likvidácia štrkových lavíc, ostrovov a iných naplavenín ťažbou štrku a úpravou toku pre MVE,
- likvidácia a výrubby brehových a sprievodných porastov,
- šírenie inváznych druhov,
- znečisťovanie brehov skládkami odpadov,
- zarybňovanie nepôvodnými druhmi,
- znečistenie vody,
- intenzívne rybárske a poľovnícke obhospodarovanie,

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Telostei a Petromyzontída			
Barbatula barbatula	slíž severný		
Cottus gobio	hlaváč bieloplutvý		
Hucho hucho	hlaváčka podunajská	§	LR:cd
Leuciscus cephalus	jalec hlavatý		
Phoxinus phoxinus	čerebľa pestrá		EN
Thymallus thymallus	lipeň tymianový		LR:lc
Lissamphibia			
Bombina variegata	kunka žltobruchá	§	LC
Bufo bufo	ropucha bradavičnatá	§	LC
Rana temporaria	skokan hnedý	§	LC
Lissotriton montandoni	mlök karpatský	§	LC
Reptilia			
Natrix natrix	užovka obyčajná	§	LC
Aves			
Actitis hypoleucos	kalužiačik malý	§	LR:lc
Alcedo atthis	rybárik riečny	§	LR:nt
Ardea cinerea	volavka popolavá	§	LR:nt
Carpodacus erythrinus	červenák karminový	§	NE
Cinclus cinclus	vodnár potočný	§	LR:lc
Ciconia nigra	bocian čierny	§	LR:nt
Charadrius dubius	kulík riečny	§	LR:lc
Locustella fluviatilis	svrčiak riečny	§	
Picus canus	žlna sivá	§	
Mammalia			
Lutra lutra	vydra riečna	§	LC

- urbanizácia v okolí toku a výstavba infraštruktúry.

Bariéry

- 7 MVE
- novoupravené úseky toku v Habovke, Oravskom Bielom potoku a západne od obce

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- regulovať komerčnú ťažbu štrku v koryte,
- minimalizovať úmyselný výrub drevín v nive Studeného potoka,
- vylúčiť výstavbu MVE a ďalších priečných prekážok v toku,
- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať zarybňovanie nepôvodnými druhmi, snažiť sa o obnovu druhového spektra ichtyofauny,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, rybárske),
- minimalizovať reguláciu toku,
- vyvinúť úsilie na spriechodnenie bariér v toku,
- tam, kde to je možné rozšíriť plochy brehových a sprievodných porastov.

Biokoridor regionálneho významu Oravica

Dĺžka / šírka / výmera: cca 26 km /od 15 do 450m/ cca 209 ha

Príslušnosť k. ú.: Vitanová, Čimhová, Trstená, Liesek, Tvrdošín

Charakteristika: Terestricko – hydrický biokoridor tvorený riekou Oravica, jej brehovými a sprievodnými porastmi a nelesnými enklávami v nive toku. V Oraviciach sú to aj zalesnené a degradované slatiny s vysokým obsahom báz. Najväčší význam má tento biokoridor pre avifaunu a aquatické a semiaquatické druhy. K biokoridoru je pričlenených aj niekoľko menších, od toku vzdialených polygónov. Oravica má na viacerých úsekoch viac menej prirodzený charakter so zachovalými korytotvornými procesmi a meandrujúcim tokom (napr. medzi Lieskom a Vitanovou, nad Vitanovou). V ostatnom čase došlo k viacerým vážnym zásahom do ekosystému Oravice (regulácia toku v dĺžke cca 2 km pod rekreačným strediskom Oravice na hornom toku rieky). Napriek tomu sa takmer na celom úseku koryto neustále formuje a vytvára rozsiahle štrkové náplavy a lavice. Brehové a sprievodné porasty sú dobre vyvinuté len na niekoľkých úsekoch, na nižšom toku fragmentované, tvorené, v bezprostrednej blízkosti toku jelšou sivou a vrbami, v strednej a dolnej časti toku dominujú jelše a viaceré druhy vrb. Výskyt myrikovky nemeckej (*Myricaria germanica*) nebol v poslednom období potvrdený.

Zoznam vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex dioica</i>	ostrica dvojdomá	EN	§

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu	Chránený druh
<i>Carex appropinquata</i>	ostrica odchylná	VU	-
<i>Carex davalliana</i>	ostrica Davallova	VU	-
<i>Carex flava</i>	ostrica žltá	NT	-
<i>Carex lepidocarpa</i>	ostrica šupinatoplodá	NT	-
<i>Carex paniculata</i>	ostrica metlinatá	VU	-
<i>Carex tumidicarpa</i>	ostrica sklonená	NT	-
<i>*Dactylorhiza fuchsii</i> ssp. <i>fuchsii</i>	vstavačovec Fuchsov pravý	VU	§
<i>*Dactylorhiza majalis</i>	vstavačovec májový	VU	§
<i>Eleocharis quinqueflora</i>	bahníčka málokvetá	EN	§
<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	sitina alpinska	NT	-
<i>Juncus filiformis</i>	sitina nitolistá	NT	-
<i>Lilium martagon</i>	ľalia zlatohlavá	NT	-
<i>*Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	§
<i>Molinia caerulea</i>	bezkoleneček belasý	VU	-
<i>Parnassia palustris</i>	bielokvet močiarny	NT	-
<i>Peucedanum palustre</i>	smldník močiarny	NT	-
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tučnica obyčajná	EN	§
<i>Triglochin palustre</i>	barička močiarna	VU	-
<i>Trollius altissimus</i>	žltohlav najvyšší	VU	§
<i>Valeriana simplicifolia</i>	valeriána celistvolistá	VU	-
<i>Veronica scutellata</i>	veronika štitovitá	NT	§

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
Telostei a Petromyzontida			
<i>Barbatula barbatula</i>	slíž severný		
<i>Cottus poecilopus</i>	hlaváč pásoplutvý		
<i>Hucho hucho</i>	hlavátka podunajská	§	LR:cd
<i>Phoxinus phoxinus</i>	čerebľa pestrá		EN
<i>Thymallus thymallus</i>	lipeň tymianový		LR:lc
Lissamphibia			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	§	LC
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	§	LC
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	§	LC
<i>Lissotriton montandoni</i>	mlok karpatský	§	LC
Reptilia			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	§	
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	§	
<i>Zootoca vivipara</i>	jašterica živorodá	§	LC

Vedecký názov	Slovenský názov	§	Ohrozenosť
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná	§	LC
Aves			
<i>Actitis hypoleucos</i>	kalužiačik malý	§	LR:lc
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	§	LR:nt
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	§	LR:nt
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karminový	§	NE
<i>Cinclus cinclus</i>	vodnár potočný	§	LR:lc
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely	§	LR:lc
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	§	LR:nt
<i>Charadrius dubius</i>	kulík riečny	§	LR:lc
<i>Locustella fluviatilis</i>	svrčiak riečny	§	
<i>Picus canus</i>	žina sivá	§	
<i>Riparia riparia</i>	brehuľa hnedá	§	
Mammalia			
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	§	LC

Zoznam biotopov národného a európskeho významu

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Oravica – nelesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Br1	Štrkové lavice bez vegetácie	–
Br2	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	3220
Br4	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrbou sivou	3240
Br6	Brehové porasty devätsilov	6430
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky	–
Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6430
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc	–
Ra7	Sukcesne zmenené slatiny	–
Kr9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek	–

Zoznam biotopov národného významu a biotopov európskeho významu v biokoridore Oravica – lesné biotopy

Kód SK	Biotop	Kód NATURA
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	-

Genofondovo významné plochy

Oravica

Ohrozenia

- výstavba MVE,
- regulácia toku,
- likvidácia štrkových lavíc, ostrovov a iných naplavenín ťažbou štrku a úpravou toku pre MVE,
- likvidácia a výrubu brehových a sprievodných porastov,
- šírenie inváznych druhov,
- znečisťovanie brehov skládkami odpadov,
- zarybňovanie nepôvodnými druhmi,
- znečistenie vody,
- intenzívne rybárske a poľovnícke obhospodarovanie,
- urbanizácia v okolí toku a výstavba infraštruktúry.

Bariéry

- novoupravené úseky toku pod rekreačným strediskom Oravice

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- regulovať komerčnú ťažbu štrku v koryte,
- minimalizovať úmyselný výrub drevín v nive Oravice,
- vylúčiť výstavbu MVE a ďalších priečných prekážok v toku,
- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať zarybňovanie nepôvodnými druhmi, snažiť sa o obnovu druhového spektra ichtyofauny,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, rybárske),
- minimalizovať reguláciu toku,
- vyvinúť úsilie na spriechodnenie bariér v toku,
- tam, kde to je možné rozšíriť plochy brehových a sprievodných porastov.

Biokoridor regionálneho významu Tatry – Magura

Dĺžka / šírka / výmera : cca 5 km/od 600 do 1 200 m/331 ha

Katastrálne územie : k.ú. Vitanová

Charakteristika: Terestrický biokoridor, ktorý využívajú na migráciu predovšetkým rôzne skupiny stavovcov. Prepája oblasť Tatier s východnou časťou Skorušinských vrchov (s biocentrom Magura). Migráciu v súčasnosti nie je výraznejšie ovplyvnená bariérovými prvkami.

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	-
MCHÚ:	-
SKUEV:	-

CHVÚ: -

Ohrozenia

- intenzívna ťažba dreva,
- intenzívne poľovnícke obhospodarovanie.

Bariéry

-

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, lesnícke).

Biokoridor regionálneho významu Tatry – Skorušina

Dĺžka / šírka / výmera : cca 5,3 km/od 330 do 1 700 m/554 ha

Katastrálne územie : k.ú. Vitanová, Habovka, Zabiedovo

Charakteristika: Terestrický biokoridor, ktorý využívajú na migráciu predovšetkým rôzne skupiny stavovcov. Prepája oblasť Tatier s centrálnou časťou Skorušinských vrchov (s biocentrom Skorušina). Migráciu v súčasnosti nie je výraznejšie ovplyvnená bariérovými prvkami.

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ: -

MCHÚ: -

SKUEV: -

CHVÚ: -

Ohrozenia

- intenzívna ťažba dreva,
- intenzívne poľovnícke obhospodarovanie.

Bariéry

– cesta Oravice – Habovka

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, lesnícke).

Biokoridor regionálneho významu Tatry – Kopec – Budín

Dĺžka / šírka / výmera : cca 16 km/od 500 do 1 500 m/1 662 ha

Katastrálne územie : k.ú. Zuberec, Oravský Biely Potok, Podbiel

Charakteristika: Terestrický biokoridor, ktorý využívajú na migráciu predovšetkým rôzne skupiny stavovcov. Prepája oblasť Tatier so západnou časťou Skorušinských vrchov (s biocentrom Kopec – Mních), Oravskou vrchovinou a Oravskou Magurou (biocentrum Búcie – Budín).

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ: malá časť patrí do ochranného pásma TANAP

MCHÚ: -

SKUEV: -

CHVÚ: -

Ohrozenia

- intenzívna doprava na ceste I/59
- intenzívna ťažba dreva,
- intenzívne poľovnícke obhospodarovanie,
- plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R3.

Bariéry

- cesta I/59
- železnica
- intraviláne obcí Podbiel a Krivá (okres Dolný Kubín)

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, lesnícke)
- pri výbere trasovania rýchlostnej cesty R3 zohľadniť migračný koridor, v prípade prerušenia koridoru vybudovať funkčný ekodukt.

Biokoridor regionálneho významu Sosnina – Surdík

Dĺžka / šírka / výmera : cca 12 km/od 250 do 1 200 m/539 ha

Katastrálne územie : k.ú. Hladovka, Liesek, Trstená, Osada

Charakteristika: Terestrický biokoridor, ktorý využívajú na migráciu predovšetkým rôzne skupiny stavovcov. Prepája biocentrá (Hladovská bory –Suchohorské bory – Rudné, Jelešňa, Jurčová – Páleniská, Kriváň – Surdík a VN Orava) na severnom okraji riešeného územia. Časť leží na území Poľska.

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ: prevažná časť leží v D-zóne CHKO Horná Orava

MCHÚ: -

SKUEV: -

CHVÚ: prevažná časť leží v SKCHVU008 – Horná Orava

Ohrozenia

- intenzívna doprava na ceste I/59
- intenzívne poľovnícke obhospodarovanie,
- intenzívne poľnohospodárstvo,
- plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R3.

Bariéry

- cesta I/59
- železnica (v súčasnosti nevyužívaná)
- intraviláne obcí Podbiel a Krivá (okres Dolný Kubín)

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- neurbanizovať plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť,
- vylúčiť aplikáciu chemických látok,
- regulovať využívanie (rekreačné, poľovnícke, poľnohospodárske)
- pri výbere trasovania rýchlostnej cesty R3 zohľadniť migračný koridor, v prípade prerušenia koridoru vybudovať funkčný ekodukt.

Interakčné prvky

Pre okres Tvrdošín sú navrhnuté nasledovné interakčné prvky:

Interakčný prvok VN Orava – Pahrby

Výmera: 1269 ha

Príslušnosť k. ú.: Trstená, Dolný Štefanov, Ústie nad Priehradou

Charakteristika: Interakčný prvok zahŕňa južnú časť vodnej hladiny Oravskej priehrady vrátane brehov a brehových porastov (ktorá zasahuje do okresu Tvrdošín a nepatrí do biocentra Vodná nádrž Orava) a zalesnený poloostrov Pahrby. IP je charakterizovaný ako významné lovisko vtáčích druhov hniezdiacich v CHVU Horná Orava (SKCHVU008).

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Genofondovo významné plochy

-

Ohrozenia interakčného prvku

- kolísanie vodnej hladiny v súvislosti s využívaním vody,
- rozvoj rekreácie a s tým spojené vyrušovanie fauny (fyzická prítomnosť ľudí, vodné skútre, lode, rybolov),
- znečistenie a zmeny kvality vody v nádrži,
- neprimerané obhospodarovanie lesných porastov v lokalite Pahrby (obnova lesa v pásach, výsadba nepôvodných a stanovištné nevhodných drevín, zalesňovanie riedín, výstavba lesnej dopravnej siete, ...).

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- usmerňovať rozvoj rekreácie na vodnej ploche,
- upraviť manipulačný poriadok VN tak, aby sa minimalizoval negatívny vplyv kolísania vodnej hladiny na hniezdiace druhy vtákov,
- v lokalite Pahrby uplatňovať prírode blízke spôsoby obhospodarovania lesných porastov pri zachovaní trvalosti lesa na celej ploche (nepretržitá obnovná doba) s cieľom postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie.

Interakčný prvok Brezinky

Výmera: 222,9 ha

Príslušnosť k. ú.: Osada

Charakteristika: Interakčný prvok Brezinky tvoria polia, lúky a pasienky na východnom brehu VN Orava. Interakčný prvok prepája nadregionálne biocentrum Vodná nádrž Orava s biocentrom regionálneho významu Jurčová – Páleniská a je charakterizovaný ako významné lovisko vtáčích druhov hniezdiacich v CHVU Horná Orava (SKCHVU008).

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Genofondovo významné plochy

-

Ohrozenia interakčného prvku

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s obhospodarovaním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- zarastanie náletovými drevinami a silná sekundárna sukcesia po zániku tradičného obhospodarovania, ktorá je umocnená poškodeným vodným režimom lokality.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva;
- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky).

Interakčný prvok Zhoreliská

Výmera: 44,7 ha

Príslušnosť k. ú.: Liesek, Trstená

Charakteristika: Interakčný prvok Zhoreliská tvoria polia, lúky a pasienky situované približne 4 km severne od obcí Liesek a Čimhová. Interakčný prvok prepája regionálne biocentrum Páleniská s biokoridorom regionálneho významu Sosina – Surdíky a je charakterizovaný ako významné lovisko vtáčích druhov hniezdiacich v CHVU Horná Orava (SKCHVU008).

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ:	CHKO Horná Orava
MCHÚ:	-
SKUEV:	-
CHVÚ:	SKCHVU 0008 Horná Orava

Genofondovo významné plochy

-

Ohrozenia interakčného prvku

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s obhospodarovaním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- zarastanie náletovými drevinami a silná sekundárna sukcesia po zániku tradičného obhospodarovania, ktorá je umocnená poškodeným vodného režimu lokality.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva;
- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky).

Interakčný prvok Šlachtovky

Výmera: 187,8 ha

Príslušnosť k. ú.: Hladovka, Suchá hora

Charakteristika: Interakčný prvok Šlachtovky tvoria polia, lúky a pasienky situované približne 3 km severne od obcí Hladovka s Suchá Hora. Interakčný prvok prepája nadregionálne biocentrum Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné s biokoridorom regionálneho významu Sosina – Surdíky a je charakterizovaný ako významné lovisko vtáčích druhov hniezdiacich v CHVU Horná Orava (SKCHVU008).

Súčasná legislatívna ochrana

VCHÚ: CHKO Horná Orava
MCHÚ: -
SKUEV: -
CHVÚ: SKCHVU 0008 Horná Orava

Genofondovo významné plochy

-

Ohrozenia interakčného prvku

- poškodzovanie vodného režimu v súvislosti s obhospodarovaním v tesnej blízkosti ležiacich pozemkov,
- zarastanie náletovými drevinami a silná sekundárna sukcesia po zániku tradičného obhospodarovania, ktorá je umocnená poškodeným vodného režimu lokality.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia

- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov na podhorí (lúky, pasienky) – kosenie, pastva;
- zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu vodného režimu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich premenu z intenzívneho poľnohospodárskeho využívania (oráčiny, intenzívne obhospodarované lúky) na extenzívne využívanie (napr. pasienky).

Sumár všetkých vymedzených prvkov RÚSES na území okresu Tvrdošín

Typ prvku RÚSES	Názov prvku RÚSES	Označenie prvku RÚSES
Biocentrá provinciálneho významu	Tatry	Bc1p
Biocentrá nadregionálneho významu	Hladovské bory – Suchohorské bory – Rudné	Bc1n
	Kriváň – Surdíky	Bc2n
	Vodná nádrž Orava	Bc3n
Biocentrá regionálneho významu	Medzi bormi	Bc1r
	Jurčová – Páleniská	Bc2r
	Jelešňa	Bc3r
	Kopec – Mních	Bc4r
	Červená skala	Bc5r
	Bielska skala	Bc6r
	Búcie – Budín	Bc7r
	Skorušina	Bc8r
	Magura	Bv9r
Biokoridory nadregionálneho významu	Orava	Bk1n
Biokoridory regionálneho významu	Studený potok	Bk1r
	Oravica	Bk2r
	Tatry – Magura	Bk3r
	Tatry – Skorušina	Bk4r
	Tatry – Kopec – Budín	Bk5r
	Sosnina – Surdíky	Bk6r
Interakčné prvky	VN Orava – Pahrbky	Ip1
	Brezinky	Ip2
	Zhoreliská	Ip3
	Šlachtovky	Ip4

